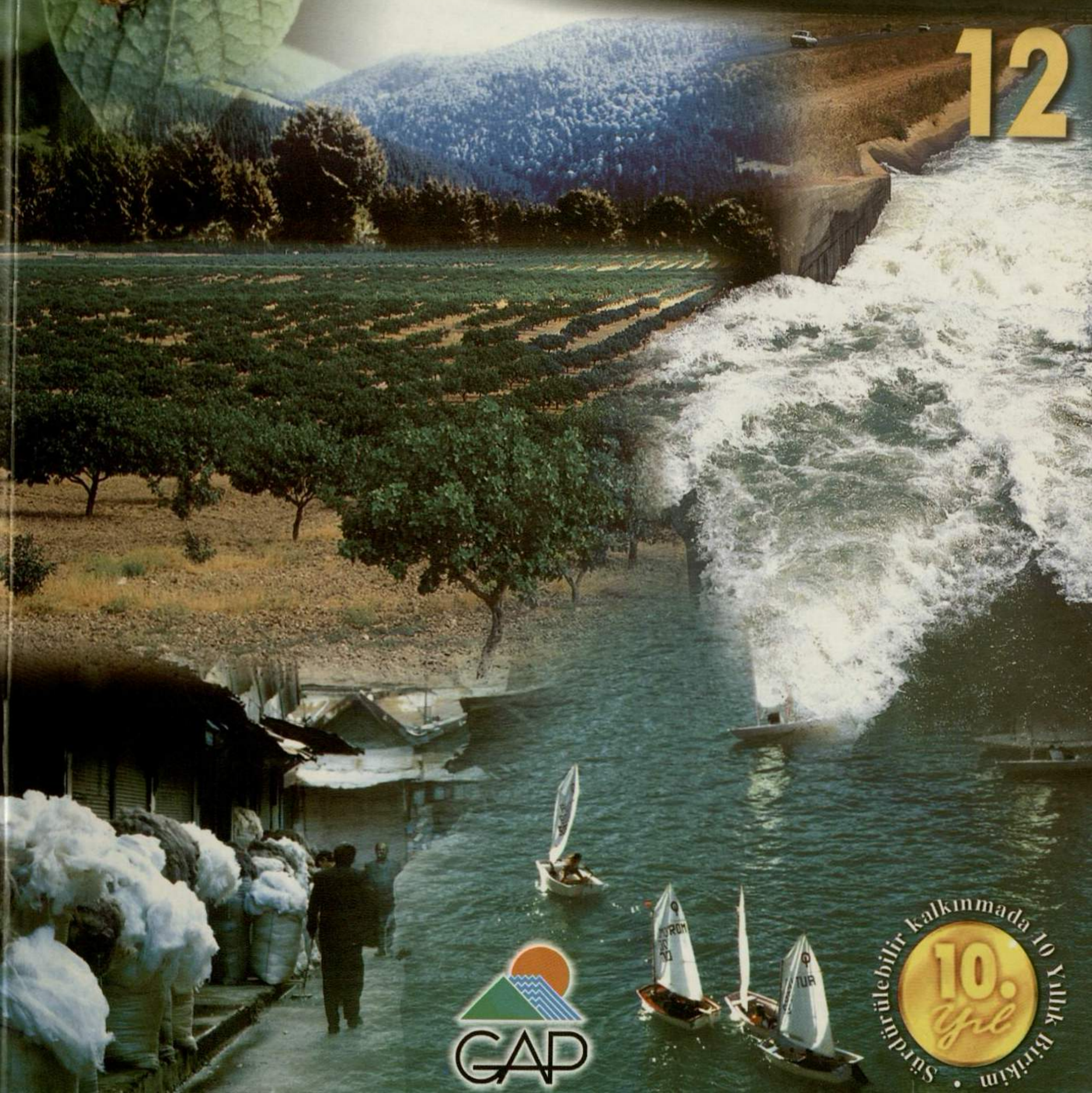

GAP

Yıl/Year 7
1999

REVIEW

12

YIL / Year 7 • SAYI / Number 12
GAP REVIEW

**GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ
BAŞKANLIĞI ADINA SAHİBİ**
Publisher on behalf of GAP Regional
Development Administration
BAŞKAN / President
Dr. İ.H. Olcay ÜNVER

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
General Editorial Director
Kaya YAŞINOK

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Managing Editor
Zeynep AKINCI

**YAYIN KOORDİNATÖRÜ ve
İNGİLİZCE REDAKTÖR**
Editorial Coordinator and
English Editorial
Fusun ORALALP

YAYIN KURULU / Advisory Board
Zeynep AKINCI Can KAFDAĞLI
Aslıhan GÜVEN İbrahim TUĞRUL
Necati ÖZKAN

YAZI KURULU / Editorial Board
Emine AKIN Fusun ORALALP
Zeynep ÇULHA Işıl ZORLUTUNA
Şeniz KOBAL Selda ÖZDEMİR

BÖLGE KOORDİNATÖRÜ
Regional Coordinator
Erdal ERDEM

ADRES / Address
Brandt Willy Sok. No : 5
Çankaya 06680 ANKARA
Tel : (009 312) 442 23 24 - 440 13 84
Fax: (009 312) 440 13 84
e-mail: gap-x@gap.gov.tr
Internet home page : www.gap.gov.tr.

BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
Regional Directorate
Urfa Tünel Çıkış Ağızı P.K. 155
63000 ŞANLIURFA
Tel : (009 414) 314 17 50
Fax: (009 414) 313 50 73

GRAFİK TASARIM & BASKI
Rekmay Ltd. Şti. : (312) 231 09 26 - 74

GAP Dergisindeki yazılarda yer alan görüşler yazarlarına aittir. Bu yazılar GAP Dergisi kaynak gösterilmek suretiyle kullanılabilir.

Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlansın iade edilmez. Yayın Kurulu gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamamaya ve üzerinde gerekli düzeltmeyi yapmaya yetkilidir.

ISSN 1301-5745

1

**SULANAN ALANLARDA
BİTKİ DESENİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE
GAP'TA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER**

Factors Affecting Cropping Patterns in Irrigated Areas
and Preventive Measures Necessary in the Southeastern
Anatolia Project (GAP)

**9 ULUSLARARASI 4. ATATÜRK BARAJI
SU SPORLARI ŞÖLENİ'NE 350 SPORCU KATILDI**

The 4th International Water Sports Festivities at
Atatürk Dam Encourage Local Clubs and Athletes

12 GAP BÖLGESİ'NDE PAMUK ÜRETİMİ
Cotton Farming in the GAP Region

17

**ORMANCILIK SEKTÖRÜNDE
SON DURUM VE GAP İDARESİ
BAŞKANLIĞI ÇALIŞMALARI**

Latest State in the Sector of Forestry and
Activities of the GAP Administration

**25 GIDA MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ'NDE
BÖLGE GIDA SANAYİİ TARTIŞILDI**

Food Engineers' Congress Brought Together
Scientific and Business Communities

26 GÜNSIAD'DAN GAP'A PLAKET

GÜNSIAD Decorates President of GAP-RDA

**28 ENTEGRE KIRSAL BÖLGE
KALKINMA PLANLAMASI KURSU**

Integrated Rural Regional Development Planning Course

**30 DÜNYA BANKASI
İHALE YÖNETİMİ KURSU**

Procurement Management Course
ILO Training Center at Turin

**32 TÜRKİYE-MAKEDONYA İŞBİRLİĞİ İLE
"VARDAR VADİSİ PROJESİ"**

Macedonia and Turkey Co-operate on
"Vardar Valley Project"

**33 GAP İDARESİ MISIR VE GÜNEY VADİSİ
KALKINMA PROJESİ (TOSKA)
İÇİN İŞBİRLİĞİ YAPIYOR**

Linking up Egypt's Toshka (Southern Valley
Development Project) and the GAP

GAP HASAT ŞENLİKLERİ YAPILDI

Harvest Festivities in Harran

36

GAP TARIMSAL GELİŞME YAKLAŞIMI

Agricultural Development Approach of the Southeastern Anatolia Project

35

GAP BÖLGESİ'NDE

HAYVANCILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ

Development of Animal Husbandry in the GAP Region

46

GAP KENTSEL SANİTASYON ve

PLANLAMA PROJESİ'NDE SON DURUM

GAP Urban Sanitation and Planning Project - Status

54

GAP 98 FUARI

ŞANLIURFA'DA DÜZENLEDİ

GAP'98 - The Fair at Şanlıurfa

55

ŞANLIURFA VE HARRAN OVALARI

TARLA İÇİ VE KÖY GELİŞTİRME PROJESİ

Şanlıurfa and Harran Plains Field and Village Development Project

56

GAP BÖLGESİ'NDE

SULAMA DIŞI ALANLARDA HALKIN GELİR DÜZEYİNİN ARTIRILMASI ÇALIŞMALARI

Raising the Income Level of People in Areas out of the Coverage of Irrigation in the GAP Region

57

GAP, 50. ULUSLARARASI

FRANKFURT KİTAP FUARI'NDA

The GAP Advertised at Frankfurt Events

61

ABD'Lİ YATIRIMCILAR GAP'TA

U.S. Investors Visit the GAP Area

62

"GAP VE İHRACATIMIZ PANELİ"

DİYARBAKIR'DA YAPILDI

GAP and Exports Panel Discussion in Diyarbakır

64

GAP SULAMA

PROJELERİNİN İŞLETİLMESİ

Operation of GAP Irrigation Projects

65

GÜNEYDOĞU'DA

YENİ UFUKLAR PROJESİ

Project "New Horizons in the Southeast"

68

TIGRİS TEKSTİL VE SAHİBİ TARIK ÇİÇEK

Tarik Çiçek, Owner, Tigris Tekstil

69

OKUYUCU KÖŞESİ

Readers' Corner

70

Sayın Okurlarımız,

Bu sayımızın ana konusu, sürdürülebilirlik özelliği ile dünyanın en iddialı bölgesel kalkınma projesi olan GAP Projesi'nin tarım bileşenidir.

GAP Projesi'nin tamamlanması ile 1.7 milyon hektar alan sulamaya açılacaktır. GAP Master Planda öngörülen temel kalkınma senaryosu Bölge'yi tarıma dayalı ihracat üssü haline getirmektir.

Tarımın Bölge'deki önemi ve yeni teknolojilerin uygulanarak ürün kalitesinin dünya tarımıyla rekabet edebilmesi için alınan önemlemleri, yürüttüğümüz proje ve çalışmaları sizlere aktarabilmekti amacımız.

Dergi'ye katkılarınızın daha fazla olması ümit ve dileği ile saygılarımızı sunarız.

Saygılarımızla
"GAP Dergisi"

To our readers,

The key topic covered in the present issue is the agricultural component of GAP which is the most ambitious regional development project in the world with its emphasis on sustainability.

1.7 million hectares of land will be brought under irrigation upon the completion of the Project.

The basic development scenario envisaged in the GAP Master Plan is to transform the region into an agriculture based export centre.

Our purpose is to give you some idea about the importance of agriculture for the region and the measures, projects and efforts initiated to introduce new technologies to support the competitiveness of agricultural products by enhancing the quality.

We wish you good time with our hopes to have you contribute more to the magazine.

With best regards
"GAP Review"

GAP

SULANAN ALANLARDA
BİTKİ DESENİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE
GAP'TA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER*Factors Affecting Cropping Patterns in Irrigated Areas
and Preventive Measures Necessary in the Southeastern Anatolia Project (GAP)*

Proje alanı, ülkemizin tarımsal arazi ve su potansiyelinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Proje tamamlandığında 1.7 milyon hektar arazi sulu tarıma açılacaktır. Bu miktar, Türkiye'de sulanabilir tarım alanlarının %13.6'sına ve ekonomik olarak sulanabilir tarım alanlarının ise %20'sine tekabül etmektedir.

Bölgedeki toprak ve su kaynaklarının en üst düzeyde üretimde kullanılması, sulama yatırımlarından beklenen faydanın elde edilebilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması için sulamaya açılan veya açılacak olan alanlarda öngörülen bitki deseninin oluşturulması zorunluluk arz etmektedir. GAP ile sulamaya açılacak 1.7 milyon hektar arazide üretim yapılacaktır, yılda 2 hatta 3 kez ürün alınabilecektir. Bölgedeki yetiştirilen ürünler itibarıyla Türkiye'nin tarımsal üretim artışı, diğer bölgelerdeki artışla birlikte iki katına çıkabilecektir.

GAP alanındaki çiftçiler sulu tarım imkânına kavuşmalarıyla gelirlerini artıracaklardır.

The Southeastern Anatolia Project, widely known by the acronym "GAP" in Turkish, is Turkey's largest and, in many ways, most crucial, integrated regional development project. The project area constitutes an important part of the country's arable land and water potential. It is envisaged that 1.7 million hectares of land will be available for irrigated farming at the completion of the project. This figure corresponds to 13.6 percent of the irrigable land and 20 percent of the economically irrigable land in Turkey. Irrigation of this 1.7 million hectares of land under the GAP will make possible

two, even three, harvests per year, doubling Turkey's total production in regard to crops to be produced in the project area. Farmers in the region will in time be able to earn higher incomes as irrigated farming becomes available.

The primary condition for reaping all these benefits expected from the project is to assess and well understand the relationships between soil, water and crops; thus use soil and water intelligently.

Ancak, projeden beklenen faydanın temin edilebilmesi için sulu tarımda en önemli koşul toprak, su ve bitki arasındaki ilişkilerin iyi değerlendirilmesi, toprak ve suyun bilinçli kullanılması gereğidir.

Sulamaya açılan alanlardaki bitki desenini etkileyen çok sayıda faktör vardır. Bu faktörleri doğal, sosyal ve ekonomik faktörler olmak üzere üç grupta incelemek mümkündür. Doğal faktörler, toprak yapısı, iklim durumu ve sulama alanına verilen su miktarıdır. Sosyal faktörler ise çiftçilerin örgütlenmeleri şeklinde ifade edilebilir. Ekonomik faktörler olarak da tarım ürünlerinin fiyatları, ürünlerin pazarlanabilirlik durumu, teknoloji düzeyi, işgücü ihtiyacı, kredi kullanımı ve bölgedeki sanayileşme durumu sayılabilir.

Ülkemizde sulamaya açılan alanlarda bitki deseninin oluşumunu etkileyen faktörleri tespit etmek amacıyla detaylı çalışmalar yapılmamıştır. Ancak, yapılan bazı çalışmalar ve incelemelerde konunun önemi üzerinde durulmuş, öngörülen bitki deseninin oluşumunu sağlamak için önerilerde bulunulmuştur.

GAP kapsamında sulamaya açılan Harran Ovası'nda, sulamanın başlamasıyla bitki deseni değişmeye başlamış ve sulanan alanlarda özellikle pamuk yetiştiriciliği yaygın hale gelmiştir. 1998 yılı itibarıyla sulamaya açılan yaklaşık 100 000 hektar arazinin % 90'ında pamuk üretimi yapılmıştır. Sulama alanında poli kültür tarım yerine mono kültür tarımın oluşması çeşitli problemleri de beraberinde getirmeye başlamıştır.

DSİ Akçakale yeraltı sulama şebekesi (15 000 hektar) 1978'den itibaren kademeli olarak sulamaya açılmış ve bu alanda uzun yıllar ortalaması olarak % 80 oranında pamuk üretimi yapılmıştır. Mono kültür üretim şeklindeki pamuk yetiştiriciliği beraberinde, tarlalarda tuzluluk, alkalilik, çoraklaşma ve çayırlaşma problemlerini getirmiştir. Çiftçilerin her yıl aynı alana üst üste pamuk ekimini yapmalarının iki nedeni vardır. Bunlar, pamuğun getirisinin fazla olması ve satış kolaylığının bulunmasıdır.

Realization of the cropping patterns planned for areas irrigated or areas to be irrigated is a must in order to put the region's soil and water resources into productive use at maximum levels; derive the benefits expected from the investment in irrigation and realize sustainability.

There are many factors affecting the cropping patterns in areas being opened to irrigation. These factors can be viewed in three groups, namely, natural, social and economic. The natural factors are soil structure, climate and the amount of irrigation water available. The social factors are basically those pertaining to the ways the farmers get organized. The economic factors include prices for farm products, marketability, level of technologies adopted, manpower needs, use of credit and the trends of industrialization in the region.

Detailed studies for the purpose of determining the factors affecting the actual cropping patterns in areas opened to irrigation have not been done in Turkey. However, the importance of the subject has been emphasized and recommendations for realizing the planned cropping patterns have been offered in the reports of studies carried out for other purposes. Some of these studies are referred to in this article.

In the Harran Plain, opened to irrigation under the GAP, the cropping pattern has begun to change with the start of irrigation and cotton has become the predominant crop in the irrigated areas. Cotton was produced in 90 percent of the 100,000 hectares of land opened to irrigation as of 1998.

The groundwater irrigation network of DSI (State Hydraulic Works) at Akçakale (15,000 hectares) has become operational in several phases beginning in 1978 and, on the average ever since, 80 percent of this irrigation area has been allocated to cotton farming. Monoculture cotton farming here has brought about problems of salinity, alkalinity and aridity.

Development of mono-culture instead of poly-culture farming has thus brought along a variety of problems. On their part, farmers have two reasons for repeatedly cultivating cotton in same field: High price for cotton and ease of marketing.

Sulamaya açılan alanda sulama öncesi bitki desenine baktığımızda; buğdayın (kuru) % 49, arpanın (kuru) % 20, pamuğun (sulu) % 21, mercimeğin (kuru) % 8 ve sebzenin (sulu) % 2 oranında yer aldığı görülmektedir.

Harran Ovası'nın tamamının sulamaya açılmasıyla gerçekleşmesi öngörülen bitki deseninde yer alacak ürünler; buğday % 41.5, arpa % 8.5, ikinci ürün mısır % 55.2, mercimek % 7.5, patates % 28.3, sebze % 1.5 (kavun % 0.6 ve kabak % 0.9) ve meyve (üzüm) % 13.2 oranında gelişeceği tahmin edilmiştir (Çizelge 1).

A review of the cropping patterns prior to irrigation in the presently irrigated areas would show wheat (dry farming) 49 percent, barley (dry farming) 20 percent, cotton (irrigated) 21 percent, lentil (dry farming) 8 percent and vegetables (irrigated) 2 percent.

The cropping pattern foreseen for the Harran Plain when this entire area will be open to irrigation consists of wheat 41.5 percent, barley 8.5 percent, second harvest corn 55.2 percent, lentil 7.5 percent, potato 28.3 percent, vegetables 1.5 percent (sweet melon 0.6 percent and squash 0.9 percent) and fruits (grapes) 13.2 percent (Table 1).

Çizelge 1 Harran Ovası'nda Sulama Öncesi, Öngörülen ve Gerçekleşen Bitki Deseni
Table 1 Cropping Patterns in the Harran Plain Prior to Irrigation Planned and Actual

Bitkiler/Crops	Sulama Öncesi (%) Prior to Irrigation (%)	Öngörülen (%) Planned with Irrigation (%)	Gerçekleşen (%) Actual with Irrigation (%)
Buğday (Kuru) / Wheat (dry farming)	49.00	-	-
Buğday (Sulu) / Wheat (irrigated)	-	41.50	24.60
Arpa (Kuru) / Barley (dry farming)	20.00	-	-
Arpa (Sulu) / Barley (irrigated)	-	8.50	-
Mercimek (Kuru) / Lentil (dry farming)	8.00	-	-
Mercimek (Sulu) / Lentil (irrigated)	-	7.50	1.81
Pamuk (Sulu) / Cotton (irrigated)	21.00	-	82.74
Sebze (Sulu) / Vegetables (irrigated)	2.00	1.50	2.63
Meyve (Sulu) / Fruits (irrigated)	-	13.20	-
Patates (Sulu) / Potato (irrigated)	-	28.30	-
II. Ürün Mısır / Harvest II. Corn	-	55.20	5.24
II. Ürün Susam / Harvest II. Sesame	-	-	0.96
II. Ürün Soya / Harvest II. Soy Beans	-	-	0.01
TOPLAM / TOTAL	100.00	155.70	117.99

Kaynak/Sources;

(1) Anonim, 1996, Şanlıurfa-Harran Ovaları, I. Aşama Sulmasına Ait 1995 Yılı Uygulamalarının Değerlendirilmesi T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Ankara / Anonymous, 1996, "Şanlıurfa-Harran Plains, First Phase Irrigation, Assessment of Implementation in 1995" (in Turkish), GAP Regional Development Administration, Prime Ministry, Republic of Turkey, Ankara.

(2) Anonim, 1992, Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Bitki Deseni Planlaması ile Pazarlama ve Bitki Deseni Planlaması Çalışmasının Entegrasyonu. I. Cilt, Yönetici Özeti. T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Ankara / Anonymous, 1992, "Integration of Farm Products Marketing and Cropping Pattern Planning Study with Marketing and Cropping Pattern Planning Study" Volume One, Executive Summary (in Turkish), GAP Regional Development Administration, Prime Ministry, Republic of Turkey, Ankara.

(3) Anonim, 1997, DSİ XV. Bölge Müdürlüğü Dosya Kayıtları, Şanlıurfa Suluda buğday ve arpa ekili alanların toplamını kapsamaktadır. / Anonymous, 1997, File Records, DSI (State Water Works) 15th Regional Directorate, covering irrigated wheat and barley farming in Şanlıurfa (in Turkish)

Öngörülen bitki deseni ile gerçekleşen bitki desenini karşılaştırdığımızda (1995-1997 ortalama bitki deseni) önemli farklılıklar olduğu dikkati çekmektedir. Nitekim ovada pamuk yetiştiriciliği öngörülmediği halde toplam alanın % 82.74'ünde pamuk yetiştiriciliği yapılmıştır. Diğer ürünlerin gelişme durumuna baktığımızda; hububatın (sulu) % 50 oranında gelişmesi beklenirken % 24.60 oranında, mercimek (sulu) % 7.5 oranında gelişmesi beklenirken % 1.81 oranında gelişme göstermiştir. Sebze % 1.5 oranında üretimde yer alması gerekirken, % 2.63 oranında üretim yapılmıştır. Sulama alanında yetiştirilmesi öngörülmediği halde % 0.96 oranında II. ürün susam ve % 0.01 oranında II. ürün soya ekimi yapılmıştır. II. ürün olarak yetiştirilmesi öngörülen mısır bitkisinin gerçekleşme oranı % 5.24 olmuştur. Yumru bitkilerden patatesin önemli oranda yetiştirileceği beklenirken, patates yetiştiriciliğine hiç yer verilmemiştir. Meyvelerden üzümün % 13.20 oranında yer alması gerekirken, yetiştiriciliği yapılmamıştır.

Sulama alanında öngörülen bitki deseninin, gerçekleşen bitki desenine göre önemli oranda farklılık göstererek gelişmesinde doğal, sosyal ve ekonomik faktörlerin etkili olduğu görülmektedir. Bu faktörlerden etkisi en fazla hissedilene ise ekonomik faktörlerdir.

Ülkemizde sulamaya açılan alanlarda uzun yıllar ortalaması olarak yetiştirilen iki bitki çeşidi vardır: buğday ve pamuk. Bunun nedeni de, üreticilerin her iki bitki çeşidinde de fiyat ve pazar garantisini gördükleri ve uzun yıllar yetiştiriciliğini yapmalarındadır. Sulanan alanlarda problemler başlayınca, pamuk yetiştiriciliğinin yerini diğer getirisi yüksek olan alternatif ürünler almıştır. Nitekim, Çukurova ve Antalya Aksu sulama şebekesi alanlarında uzun yıllar buğday ve pamuk yetiştiriciliği yapılmıştır. Özellikle pamuk üretiminin yapılmasında etkili olan iki faktör yapılan araştırmalar sonucu tesbit edilmiştir. Bu faktörler, ekonomik faktörler olup, başlıcaları pamuğun nisbi kârlılık durumu ve satış kolaylığıdır (pazar garantisini).

Harran Ovası'nda yapılan bir çalışmada da aynı faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Nitekim

When planned and actual cropping patterns are compared (on the basis of 1995-1997 average figures), significant differences are observed. Indeed, cotton was cultivated in 82.74 percent of the total area despite the fact that cotton cultivation in the Harran Plain was not planned at all. When the development of other products are examined, it is seen that the actual cultivation rate for irrigated wheat and barley was 24.60 percent (of the total area cultivated) against the planned rate of 50.00 percent; the actual rate for irrigated lentil was only 1.81 percent against 7.50 percent planned rate; the actual rate for vegetables was 2.63 percent against 1.50 percent planned rate. Cultivation of sesame and soy beans as second harvests accounted for 0.96 percent and 0.01 percent, respectively, of the total area, even though none was planned. In contrast, cultivation of corn as second harvest fell way short of the planned rate - 5.24 percent actual against 55.20 percent planned. The planned rate of cultivation was 28.30 percent for potato and 13.20 percent for grapes, while actual rates turned out to be zero for both products.

Natural, social and economic factors seem to cause significant differences between the planned and actual cropping patterns. The economic factors seem to have the strongest effects.

Two crops seem to lead others in areas opened to irrigation in Turkey, on the basis of longterm average figures. These crops are wheat and cotton. That's because farmers have found price and market stability in these two crops year after year. Alternative crops with high returns were opted for only when problems were encountered in irrigated fields. As such, wheat and cotton were cultivated for many years in Çukurova and Antalya Aksu irrigation areas. Two factors particularly influencing cultivation of cotton were determined by studies. These factors were relative profitability and ease of marketing (market guarantees).

A study conducted in the Harran Plain also has shown that the same factors, mentioned above, were at work. The study showed that, among

yetiştirilen bitki seçiminde en yüksek payla (%41.20) nisbi kârlılık durumu, %14.65 oranı ile satış kolaylığı, %12.30 oranı ile münavebe durumu, %8.80 oranı ile işgücü ihtiyacı %6.85 ile oranı ile toprak yapısı, %5.85 ile oranı ile komşuların etkilemesi gibi faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. (Çizelge 2).

the factors affecting the choice of crops, the two leading factors were relative profitability (41.20 percent) and ease of marketing (14.65 percent), followed by alternating crop options (12.30 percent); manpower needs (8.80 percent); soil structure (6.85 percent) and the influence of neighbors (5.85 percent), as shown in Table 2.

Çizelge 4. Yetiştirilen Bitki Seçiminde Etkili Olan Faktörler
Table 2 Factors Affecting the Farmers' Choice of Crops

Faktörler / Factors	Dağılım (%) / Distribution (%)
Kârlılık Durumu / Profitability	41.20
Satış Kolaylığı / Ease of marketing	14.65
Münavebe Durumu / Alternating crop options	12.30
İşgücü İhtiyacı / Manpower needs	8.80
Toprak Yapısı / Soil structure	6.85
Alışkanlıklar / Habits	5.85
Komşuların Etkilemesi / Influence of neighbors	5.85
Piyasadaki Fiyat / Market prices	3.00
Pazarın Talebi / Market demand	1.50
TOPLAM / TOTAL	100.00

Kaynak: Çelik, Y., B., Paksoy, S., 1998. Harran Ovasında Sulamaya Açılan Alanda Ürün Desenindeki Değişmeler ve GAP'ta Öngörülen Ürün Deseni ile Karşılaştırılması. Türkiye 3. Tarım Ekonomisi Kongresi, s.301, Ankara.

Source: Çelik, Y.B., Paksoy, S., 1998, "Changes in Cropping Patterns in the Newly Irrigated Parts of the Harran Plain and Comparisons with the Planned Cropping Patterns", pp.301, Proceedings, 3rd Agricultural Economics Congress of Turkey (in Turkish), Ankara.

Yetiştirilen bitki seçiminde önemli oranda etkili olan iki faktör vardır. Nisbi kârlılık durumu (41.20) ve satış kolaylığı (%14.65). Nisbi karlılık durumu tarımsal girdi ve ürün fiyatlarına bağlı olarak değişmektedir. Bölgede pamuk yetiştiriciliğinde tarımsal mücadele masraflarının olmaması, 1998 yılına gelinceye kadar pamuk fiyatlarında çiftçinin eline geçen miktarın beklenen düzeyde bulunması ve ovadaki bakir toprakların suya kavuşmasıyla yüksek verim vermesi nedeniyle çiftçiler büyük çoğunlukla pamuk üretimine yönelmişlerdir. Ayrıca, bölgede çırçır-prese fabrikalarının kurulması, pamuğa ihtiyaç duyularak

Of the two factors strongly influencing the choice of crops, the relative profitability factor (41.20 percent) changes depending on the agricultural input prices and the product prices. The large majority of the farmers in the region were inclined to cultivate cotton for the reasons that the plant protection expenditures in cotton farming in the region did not exist; farmers' net income from cotton was as expected and satisfactory until 1998 and the virgin soil (virgin cotton-wise and irrigation-wise) in the region yielded high productivity with the introduction of irrigation. Erection of cotton ginning plants in the region; Turkey's being a net cotton importer from early 90s

1990'lı yıllardan başlayıp 1998 yılına gelinceye kadar ülkemizin net pamuk ithalatçı ülke konumunda olması ve pamuk satışlarında problem olmaması ayrı bir etken olarak karşımıza çıkmıştır. Nitekim, araştırma sonucuna göre satış kolaylığı (%14.65) ve pazar talebi (%1.50) bunu doğrulamaktadır.

Ülkemizde yapılan sulama projelerinde gerçekleşen bitki deseni öngörüldüğü gibi gerçekleşmemekte, bunun sonucu olarak sulama yatırımlarından beklenen fayda sağlanamamaktadır. Bu nedenle, Cumhuriyet döneminin en önemli entegre bölgesel kalkınma projesi olan GAP'ta beklenen faydanın sağlanabilmesi ve bölgenin geri kalmışlık çemberinin kırılarak diğer bölgelerde olan geri kalmışlık farkının giderilebilmesi için bir dizi uygulamanın gerçekleştirileceği politikalar üretilmelidir.

Güneydoğu Anadolu Projesi alanında bitki deseninin istenilen şekilde gelişmesi ve sulama yatırımlarından beklenen faydanın sağlanabilmesi için;

Sulama alanında öngörülen bitki deseninin, gerçekleşen bitki desenine göre önemli, oranda farklılık göstererek gelişmesinde doğal, ekonomik ve sosyal faktörlerin etkili olduğu görülmektedir. Bu faktörlerden etkisi en fazla hissedilene ise ekonomik faktörlerdir.

Natural, social and economic factors seem to cause significant differences between the planned and actual cropping patterns.

The economic factors seem to have the strongest effects.

until 1998 and cotton sales' going smoothly without problems have provided further motivations for cotton farming. This is verified by research findings indicating ease of marketing (14.65 percent) and market demand (1.50 percent) as factors affecting cultivation of cotton (Table 2).

The actual cropping patterns in regard to irrigation projects in Turkey do not turn out as planned, foreseen or envisaged, with the result that the benefits expected from irrigation investments are not being fully realized. For this reason, particular emphasis should be given to development of policies which would

assure a series of actions for realizing the expected benefits from the GAP, Turkey's most crucial integrated regional development project, and breaking the vicious circle of underdevelopment in the project area.

In order for the actual cropping pattern to develop as planned and for the benefits expected from the irrigation investments to be realized in the Southeastern Anatolia Project area;

- Measures should be taken to absolutely assure poly-culture farming in the project area.

- An effective pattern of co-operation between public institutions and organizations and the private sector should be realized and policies should be produced for assuring development of the cropping patterns as planned. Also, taking into account the combinations of soil structure, water and crops, a new cropping pattern should be determined.

- Proje alanında mutlaka poli kültür tarım yapılması için önlemler alınmalıdır.

- Proje alanındaki kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör arasında etkin bir işbirliği sağlanmalı, öngörülen bitki deseninin gelişmesi için politikalar üretilmelidir. Ayrıca, toprak, su ve bitki kombinasyonu dikkate alınarak, ulusal ve uluslararası ekonomik koşullar gözönünde bulundurularak yeni bitki deseni belirlenmelidir.

- Çiftçi eğitimi ve yayım çalışmalarına daha fazla önem verilmeli; üreticiler, toprağın korunması gereği ve sulama suyunun yetebileceği alanın sınırlı olduğu gerçeği gözönünde tutularak, mutlaka öngörülen bitki desenini uygulayıcı bilgilerle donatmalıdır.

- Bölgedeki tarıma dayalı sanayinin envanteri çıkarılmalı ve öngörülen ürün desenine bağlı olarak pazar oluşturulması için iller bazında alternatif yatırım alanları belirlenerek bu doğrultuda tarıma dayalı sanayinin gelişmesi sağlanmalıdır.

- Bölgedeki çiftçi örgütlerinin etkinliği artırılmalı, Tarım Kredi ve Tarım Satış Kooperatiflerinin kurulup yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Kooperatifler vasıtası ile çiftçiler tarımsal kredileri düşük faizle ve zamanında temin edebileceklerdir. Bu nedenle, kooperatifler kanalıyla proje alanında üretim planlaması yapılabilecek ve öngörülen bitki deseninin gerçekleşmesi sağlanabilecektir.

Sonuç olarak, üreticiler nisbi karlılığı yüksek ve pazar garantisi olan ürünleri yetiştirmek durumundadırlar. Bu nedenle, proje alanında çiftçilerin getirisi azamileştirilmediği ve ürettiği ürünleri satabileceği pazar ortamı oluşturulamadığı takdirde, sulamaya açılan alanlarda öngörülen bitki deseninin gerçekleşmesini ve sulama tesislerinin tam kapasite ile çalışmasını beklemek imkansız olup, projeden beklenen fayda sağlanamayacaktır. Bu nedenle, toprağın korunması (tuzluluk, alkalilik, çoraklaşma, çayırlaşma vb.) ve sulama şebekesi alanlarına yeterli düzeyde su sağlanabilmesi mutlaka öngörülen bitki deseninin uygulanması gerekir.

- The effectiveness of the farmers' organizations in the region should be enhanced; establishment and expansion of Agricultural Credit and Sales Cooperatives should be assured. Through the cooperatives, the farmers would have access to low-interest credits and be able to procure agricultural inputs at low prices and on time. Thus, again through the cooperatives, production, production planning could be undertaken in the project area and the planned cropping patterns could be realized.

In the final analysis, the producers are obliged to cultivate crops with relative high profitability and market guarantees. For this reason, unless the incomes of the farmers in the project area are maximized and unless the market conditions amenable to sales of farm products can be created, it would not be reasonable to expect realization of the planned cropping patterns in the areas opened to irrigation. Consequently, it would not be reasonable to expect operation of irrigation facilities at full capacity or realization of overall project benefits either. Once again, in conclusion, the realization of the planned cropping patterns is a must for protecting the soil (against salinity, alkalinity, aridity etc.) and for feeding sufficient water to irrigation network areas.

ULUSLARARASI 4. ATATÜRK BARAJI SU SPORLARI ŞÖLENİ'NE 350 SPORCU KATILDI

*The 4th International Water Sports Festivities at
Atatürk Dam Encourage Local Clubs and Athletes*

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanlığı, Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün birlikte organize ettiği 4. Uluslararası Atatürk Barajı Su Sporları Şöleni, 09-10 Ekim 1998 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

4.Uluslararası Atatürk Barajı Su Sporları Şöleninde, bu organizasyonun başlıca amaçlarından olan yerel kulüplerin kurulması ve bu kulüplere bağlı sporcuların yarışmalara katılımı konusunda büyük ölçüde başarı sağlanmıştır.

Adıyaman'dan 92, Şanlıurfa'dan da 44 olmak üzere toplam 136 yerel sporcu yelken, sualtı sporları ve yüzme dallarında Şölene katılmıştır. Ayrıca Yelken Federasyonu'ndan 19 bayan ve 33 erkek olmak üzere 52, Yüzme Federasyonu'ndan 6 bayan ve 48 erkek olmak üzere 54, Sualtı Federasyonu'ndan 9 bayan ve 20 erkek olmak üzere 29, Kürek Federasyonu'ndan 18 bayan ve 48 erkek olmak üzere 66 ve genel top-

Jointly organized by the National Olympic Committee, the GAP Administration, State Hydraulic Works and General Directorate of Youth and Sports, the 4th International Water Sports Festivities at Atatürk Dam ran to a successful completion, October 9-10, 1998. Formation of local sports clubs and participation of athletes from these clubs in the festivities, being a primary objective from the outset, was largely achieved. 136 athletes from the Region, 92 from Adıyaman and 44 from Şanlıurfa, competed in sailing, scuba and swimming categories. This fourth event in the series attracted a total of 350 athletes, including

lamda 211 sporcunun katıldığı bu yılki Şölende; yelken yarışlarına Bulgaristan'dan 3, Romanya'dan 3 ve K.K.T.C.'den 1 sporcu, kürek yarışlarına Bulgaristan'dan 7 sporcu, yüzme yarışlarına ise K.K.T.C.'den 3 sporcu katılmıştır.

Su Sporları Şöleni'nde, yüzme dalında 3000 metre uzun mesafe ve 200-400 metre bölgesel sporcular yarışları, yelken dalında optimist, laser ve mistral sınıfı yarışları, kürek dalında tek çift ve iki çift yarışları ile sualtı sporlarında ise su kayağı ve 2000 metre monopalet yüzme yarışları yapılmıştır.

Organizasyon Komitesi tarafından Şölen sırasında Bölge halkı için sualtı resim sergisi, scuba aletli dalış, can kurtarma ve ilk yardım kursları açılmış, ayrıca 01-02 Ekim 1998 tarihlerinde tatbiki eğitimi yapılan amatör denizci ehliyeti kursunda başarılı olanlara belgeleri Şölen sonunda yapılan ödül töreninde takdim edilmiştir.

GAP'ın 10. yılının kutlanacağı 1999 yılında yapılacak olan 5. Uluslararası Atatürk Barajı Su Sporları Şöleni 24-25 Eylül 1999 tarihleri arasında yapılacaktır.

10 from Bulgaria, 3 from Rumania and 4 from Turkish Republic of Northern Cyprus. Of the 211 athletes from the national federations, 52 were women.

The Organization Committee of the festivities, extending its interest beyond athletes to the general public, set up an exposition of underwater photography and organized courses in scuba diving, rescuing and first aid. The Committee also included in the awards ceremony a part for delivery of amateur seamen's licenses to local enthusiasts who recently completed their tests.

The fifth event in the series is planned to take place September 24-25, 1999. Incidentally, 1999 happens to be the tenth anniversary of the establishment of the GAP Administration.

YARIŞMALARDA DERECEYE GİREN SPORCULAR, KLÜPLERİ VE KAPTANLIK BELGELERİ ALANLARIN İSİMLERİ AŞAĞIDIR.

KÜREK / ROWING

Final yıldız Bayan 1x (Tek Çifte)

1. Galatasaray	İrem DOĞANHAN
2. Şişecam Çayırova	Zehra İŞCAN
3. Bulgaristan	Zornitza GEORGİEV

SUALTI SPORLARI PALETLİ YÜZME SKIN-DIVING FIN SWIMMING

ERKEKLER

1- Celal CANBAKKAL	TRABZON
2- Deniz ERDEMİR	İSTANBUL
3- İlhan GÜNDÜZ	İSTANBUL

BAYANLAR

1- Selin TINMAZ	İSTANBUL
2- Müge ÖZDAĞ	İSTANBUL
3- Ayşen İPKİN	İSTANBUL
1- İsrail ÖZDAL	ADİYAMAN
2- Mahmut YILMAZ	ADİYAMAN
3- Ercan ERTÜRK	ADİYAMAN

SU KAYAĞI / WATER SKIING

KÜÇÜK ERKEKLER

1- Barış FIRINCI	KOCAELİ
2- Kaan KARAMNACI	KOCAELİ
3- Kerem ÖZŞEKER	KOCAELİ

BAYANLAR

1- Ayça KUMBARCILAR	ERZİNCAN
2- Zerrin KUMBARACILAR	ERZİNCAN
3- Derya KURUGÖL	SİVAS
4- Ayşe FESİHİKOLİ	SİVAS

ERKEKLER

1- Doğan KOCAOĞLU	ERZİNCAN
2- Hakan KİTAPÇI	İSTANBUL
3- Gökhan SINIRKAVAK	SİVAS

JETSKİ / JET SKIING

1- Doğan ŞAHİN	İSTANBUL
2- Yüpi MÜHÜLBANEN	KOCAELİ
3- Füsün MÜHÜLBANEN	KOCAELİ

CANKURTARMA / LIFE SAVING

BAYANLAR

1- Nur KÜÇÜKŞAHİN	ŞANLIURFA
2- Gülşen ÇEVİK	ŞANLIURFA
3- Necla ELÇİ	ŞANLIURFA

ERKEKLER

1- Sabit YILDIRIM	ŞANLIURFA
2- Uğur Murat BİRCAN	ŞANLIURFA
3- Mahmut YILMAZ	ADİYAMAN

SCUBA (ALETLİ DALIŞ)

1. Ertuğrul YILDIRIM	ADİYAMAN
2. Şiar YILDIRIM	ŞANLIURFA
3. Turan ÖZDAL	ADİYAMAN

YELKEN / SAILING

OPTİMİST ERKEK

1- Özer ÖĞÜTKEN	İSTANBUL
2- İvan VASİLEV	BULGARİSTAN
3- Koray EZER	BALIKESİR
4- N.PAUL	ROMANYA

OPTİMİST KIZ

1- D.KARCHEVA	BULGARİSTAN
2- G.Özgün MERT	ZONGULDAK
3- Deniz MERSİN	BALIKESİR
4- C.ADRİANA	ROMANYA

LASER ERKEK

1. Sinan SÜMER	İSTANBUL
2. Micu ALEKSANDIR	ROMANYA
3. Jivkof TODOROV	BULGARİSTAN

LASER BAYAN

1- Gamze ALTAY	İZMİR
2- Yasemin AKYIL	İZMİR
3- Müge TÜRE	İSTANBUL

MİSTRAL / MISTRAL

Tayfun ERKOCA	İSTANBUL
Deniz ERKOCA	İSTANBUL
Bade UYSALER	İSTANBUL
Cemal GÜÇVER	K.K.T.C

YÜZME / SWIMMING

3.000 M. UZUN MESAFE BAYANLAR

Elif GÜMRÜK	G.SARAY	0.39.58.43
Tülay ÖZGÜL	KINALIADA	0.44.18.85
Ece SÜEREN	İ.Y.İ.K	0.50.05.07

3.000 M. UZUN MESAFE GENEL KLASMAN

Burak GÜZEL	G.SARAY	0.35.35.06
Taylan AKALIN	G.SARAY	0.33.40.48
Furkan KAVUNCU	G.SARAY	0.33.40.65

KAPTANLIK KURSU / NAVIGATION COURSE

1- Adnan BİLGİLİ	(ATA)
2- Abdülkadir KARAÇİZMELİ	(TEAŞ)
3- İlhan CİHANSAR	(ATA)
4- Selahattin KAYA	(ATA)
5- Hikmet Sadi UYGUN	(ATA)
6- Yıldırım ÖZBAYOĞLU	(ATA)
7- Mustafa BAYRAKCI	(ATA)
8- Sevim MENEMENCİ BAYRAKLI	(ATA)
9- Tülat GÜRSOY	(DSİ)
10- A.Rıza GÜRSOY	(DSİ)
11- Yaşar KARAHAN	(DSİ)
12- Ahmet İLİK	(DSİ)
13- Ahmet ÇİFÇİOĞLU	(DSİ)
14- Halit UĞURLU	(DSİ)
15- Mustafa ALTINTAŞ	(DSİ)
16- Ali SERİN	(DSİ)
17- Osman TUFAN	(MÜŞAVİRLİK)
18- Senra AKKANAT	(DSİ)
19- Güven ŞAĞBAN	(BOZOVA JAND. KOM.)
20- Ömer MUÇUK	(BOZOVA JAND. KOM.)
21- Levent BİBER	(BOZOVA JAND. KOM.)
22- Ahmet KAYA	(BOZOVA JAND. KOM.)
23- Abdülkadir TAĞUCA	(BOZOVA JAND. KOM.)
24- Abdullah ASLANER	(BOZOVA JAND. KOM.)
25- Ümit FİDAN	(BOZOVA JAND. KOM.)
26- Yakup ESMEBAŞI	(BOZOVA JAND. KOM.)
27- Erkan ALEMDAROĞLU	(GAP İdaresi)
28- Mehmet YILDIRIR	(GAP İdaresi)
29- Ebru KILIÇ	(GAP İdaresi)
30- Harun ÖZASLAN	(GAP İdaresi)
31- Sibel ALMUSLU	(GAP İdaresi)
32- Mehtap DOĞAN	(GAP İdaresi)
33- Gülden TOPALFAKİOĞLU	(GAP İdaresi)
34- Erdal ERDEM	(GAP İdaresi)
35- Nezihe KENDİRCİ	(GAP İdaresi)
36- Gazi POLAT	(GAP İdaresi)
37- Ender TUNÇ	(GAP İdaresi)
38- Mahmut AKTAŞ	(GAP İdaresi)
39- Nihat ABAN	(GAP İdaresi)
40- Maksut KAYISI	(GAP İdaresi)

A. Mekin TÜZÜN

Tarım ve Orman Koordinatörü
Agriculture and Forestry Coordinator

Ruhsar YENİGÜN

Specialist, GAP Administration
GAP İdaresi, Uzman

GAP BÖLGESİ'NDE PAMUK ÜRETİMİ

Cotton Farming in the GAP Region

Pamuk, sentetik lif üretiminin sürekli artmasına karşın, dünya tekstil sanayiinde kullanılan hammaddeler arasındaki yeri ve önemini korumaktadır. Halen kullanılan dokuma hammaddesinin %60'ı pamuktan sağlanmaktadır.

Bir endüstri bitkisi olan pamuğun, lifi ile tekstil, çiğidi ile yağ sanayiine hammadde olması, küspesi ile hayvancılığın gelişmesine katkıda bulunması nedeniyle ülke ekonomisindeki yeri büyüktür.

Ülkemizde pamuk üç önemli bölgede üretilmektedir. Bunlar Ege, Çukurova ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir. Ege Bölgesi Türkiye'de en fazla pamuk üretilen bölge olup, tekstil sanayiinin kullandığı en kaliteli pamuğu üretmektedir. Çukurova Bölgesi'ndeki pamuk alanları ise önemli dalgalanmalar göstermekte ve giderek azalmaktadır.

Cotton maintains its place and importance as a major textile raw material despite the steady increase in the production of synthetic fibres. Presently, cotton constitutes 60% of all textile raw materials.

As an industrial crop, cotton has a significant place in the national economy with

its fibre used in textiles, its seed as a raw material in oil industry, and with its cake as a feed used by stock breeders.

In Turkey, cotton farming is practised mainly in three regions: The Aegean Region, Çukurova and Southeastern Anatolia. Presently, the Aegean Region has the greatest share in cotton output. It also raises the highest quality cotton used in textiles. In Çukurova Region, output is subject to considerable fluctuations and in general it displays a declining trend.

Bölgenin iklim şartları uygun olmasına rağmen, sulama olanaklarının henüz kısıtlı oluşu pamuk tarımını sınırlandıran en önemli faktördür.

Yakın gelecekte GAP sulamalarının tamamlanması ile pamuk üretim alanlarının hızla artması ve Bölgedeki ürün deseni içinde yaklaşık %32'lik bir payla, pamuğun önemli tarımsal ürünler içerisinde yer alması beklenmektedir.

Pamuğun Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Önemi

Pamuk, değişik kullanım alanlarıyla dünyada tarım, sanayi ve ticaret sektörlerinde önemli konumu olan ürünlerden birisidir. Artan dünya nüfusuna paralel olarak sanayileşen ve kalkınan toplumlarda, refah düzeyinin yükselmesi dünya pamuk tüketimini artırmış ve tüketim son yıllarda 19.5 milyon ton civarına yükselmiştir. 1996-1997 sezonunda dünyada 35 milyon hektarlık bir alanda, 20 milyon ton lif pamuk üre-

Though the climatic conditions in the GAP Region are conducive to cotton farming, meagre opportunities for irrigation used to be the most important factor limiting cotton farming. However, with the completion of GAP's irrigation projects, area reserved to cotton farming is expected to expand rapidly to a level where cotton constitutes 32 % of the crop design in the Region.

Place and Importance of Cotton in National Economy

Cotton is an important product for the agriculture, industry and trade sectors of the world economy with its versatile areas of use. Parallel to the growth of the world population, rising levels of welfare in industrialising and developing countries have boosted cotton consumption, bringing it to a global level of 19.5 million tons a year. In the 1996-1997 season, the world raised 20 million tons of fibre cotton over an area of 35 million

tilmiş ve dünya lif verimi 567 kg/ha olarak gerçekleşmiştir.

Ülkemiz 7 yüz bin hektarlık ekim alanı, 8 yüz bin ton tutarındaki lif üretimi ve 1.125 kg/ha'lık lif verimi ile dünya pamuk üretiminde altıncı sırada yer almaktadır ve pamuk ipliğini başlıca İtalya, Belçika, İngiltere, İsrail, ABD, Almanya ve Mısır'a ihraç etmekteyiz.

Son yıllarda gelişen tekstil sanayimiz ülkemizi pamuk ithal eden bir ülke konumuna getirmiştir. Bu durumun GAP'ın muhtemel tamamlanma tarihi olan 2010 yılına kadar sürmesi beklenmektedir.

Pamuk tarımına dayalı kaynakların (tekstil ve benzeri) ülkemiz açısından stratejik öneme sahip olan dışsattım gelirlerinin önemli bir bölümünü oluşturduğu göz önüne alındığında, pamuğun ham olarak ihracı yerine tekstil ürünleri olarak ihraç edilmesinin dış ticaret dengesi açısından önemi daha iyi anlaşılır. Pamuk, sadece tekstil sanayii için değil, yağ sanayii açısından da önemli bir tarım ürünüdür. Yan ürün olarak çekirdek kapçığı ve küspesi de değerli bir hayvan yemidir. Pamuk katma değer kazandıran bir ürün olmasının yanı sıra, iyi bir istihdam kaynağı da oluşturulmaktadır.

Pamuğun önemini artıran diğer bir husus da, iklim koşulları bakımından dünya pamuk üretim alanlarının çok sınırlı olmasıdır.

GAP Bölgesi'nin Türkiye Üretimi İçerisindeki Yeri

GAP, yaklaşık 3.2 milyon hektarlık tarıma elverişli alanı kaplamakta ve dünyada sayılı entegre bölgesel kalkınma projeleri arasında yer almaktadır.

GAP'ın tamamlanması ile 1.7 milyon hektar alan DSİ tarafından sulamaya açıldığında, Türkiye'nin tarımsal üretimine nicelik ve nitelik olarak büyük katkılarda bulunacak bu projenin, Bölge'ye ve ülkeye olan katkısının önceden tahmin edilmesi önem taşımaktadır.

hectares, giving the average yield as 567 kg/hectare.

With its cotton culture area of 700,000 hectares, fibre production of 800,000 tons and average yield of 1,125 kg/hectare, Turkey ranks sixth in the world in cotton production. Turkey exports its cotton yarn mainly to Italy, Belgium, Great Britain, Israel, the US, Germany and Egypt.

Turkey's rapidly growing textiles industry made the country a cotton importer. This status is expected to continue until 2010 when GAP is to be completed.

Since the output of cotton based industries (i.e. textiles and others) have an important share in country's export revenues, it is quite important in terms of foreign trade balance to export finished textile products instead of exporting raw cotton. Cotton is an important input also for the oil industry. As side products, its seed and cake make a good feed for animals. In addition to the value it adds to the national economy, cotton farming and processing also constitute a large channel for employment.

Another factor which further increases the importance of cotton is the fact that its culture is limited to specific areas in terms of climatic conditions.

Place of the GAP Region in Turkey's Cotton Output

GAP Region covers about 3.2 million hectares of cultivable land. The project is among the most ambitious of all integrated regional development efforts in the world.

Upon the completion of the project, 1.7 million hectares of land will be brought under irrigation by the State Hydraulic Works. As such, the project will make a giant contribution, in both qualitative and quantitative terms, to the agricultural output of the country. It is important to quantify this contribution to the country and to the Region in advance.

Tablodan da görüldüğü gibi, sulama öncesinde (1990-1994) GAP Bölgesi, Türkiye pamuk üretiminin yaklaşık dörtte birini karşılamakta iken sulamaların başladığı 1995 ve takip eden yıllarda pamuk ekim alanlarında ve üretimde önemli bir artış meydana gelmiştir. 1996 yılında GAP Bölgesi, Türkiye pamuk üretiminin yaklaşık üçte birini karşılamıştır.

As can be seen in Table below, the GAP Region used to provide for about one fourth of the total cotton output of Turkey prior to irrigation (1990-1994). In 1995, when irrigation was started, and onwards, an important increase took place in both area under cotton culture and in total output. In 1996, the GAP Region had a share of one third in Turkey's total cotton produce.

Tablo: GAP Bölgesi'nde Pamuk Ekim Alanları ve Üretim Miktarı (Saf Olarak)

Table: GAP Region: Area Under Cotton Culture and Total Cotton Output

YILLAR YEARS	TÜRKİYE / TURKEY		GAP / GAP REGION		GAP'ın Oranı / GAP'S SHARE	
	Ekim Alanı Culture Area (ha)	Üretim / Output (bin ton/000 tons)	Ekim Alanı Culture Area (ha)	Üretim / Output (bin ton/000 tons)	Ekim Alanı Culture Area (ha)	Üretim/ Output (bin ton/000 tons)
1990	641.2	654.6	134.0	137.3	20.9	21.0
1991	598.6	559.4	123.8	117.4	21.0	21.0
1992	637.4	573.7	130.3	92.0	20.4	16.0
1993	567.8	602.2	147.7	151.0	26	25.1
1994	581.4	628.2	157.3	162.7	27.1	26.0
1995	741.4	837.1	188.9	209.2	25.5	25.0
1996	743.7	784.0	240.0	264.1	32.3	34.0

Kaynak: D.İ.E 1996, GAP İl İstatistikleri, 1950-1996,

Source: State Institute of Statistics 1996, GAP Provincial Statistics, 1950-1996

GAP Bölgesi 2010 Yılı Projeksiyonu

Başkanlığımız tarafından 1992 yılında GAP Bölgesi'nde yaptırılan "Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Bitki Deseni Planlaması Çalışması" çerçevesinde, 2010 yılında Bölge'de 1.7 milyon hektar alanın aşamalı olarak sulamaya açıldığında ortaya çıkacak ürün deseni projeksiyonu belirlenmiştir.

Buna göre; Bölge'de üretilecek pamuk miktarı yaklaşık 400.000 ton (1.180.300 ton kütlü) olarak tahmin edilmektedir. Yine bu projeksiyona göre, Türkiye üretimi de yaklaşık 700.000 ton (2.039.800 ton kütlü) olarak gerçekleşecektir. Bu durumda, Türkiye

GAP Projection for the Year 2010

The study "Agricultural Products Marketing and Crop Design Planning" conducted by the GAP Administration in 1992, made a projection for the prospective crop design to appear in 2010 when 1.7 million hectares of land is brought under irrigation.

According to this projection, the total cotton output of the Region will reach 400,000 tons (1,180,300 with seed). The total output of the rest of the country is projected as 700,000 tons (2,039,800 tons with seed). In this case, about

genelinde üretilecek pamuğun üçte biri Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden sağlanacak; Türkiye'deki ve GAP Bölgesi'nde tahmini toplam üretim miktarı olan 1.100.000 ton (3.220.100 ton kütlü) pamuğun yaklaşık 250.000 (700.000 ton kütlü) tonu da ihraç edilecektir.

Şanlıurfa Harran Sulama Çalışmaları

Harran Ovası'na ilk suyun verilmesiyle birlikte, her yıl sulamaya açılan alanlarda ürün desenini izlemek ve aynı zamanda ortaya çıkabilecek problemleri şimdiden görüp bertaraf etmek amacıyla yürütülen bu çalışmaya göre 60.000 ha'ın (1997 yılı) 38.644 ha'ında pamuk ekilmiş ve bu alandan elde edilen pamuk 40.000 ton (kütlü olarak 115.933 ton) olarak gerçekleşmiştir. Pamuğu sırasıyla Buğday (12.591ha), Arpa (4.341 ha), II. Ürün Mısır (3.000 ha), Sebze (1.409 ha), Mercimek (1.146 ha) ve Susam (574 ha) izlemiştir.

Harran ovasında 1997 yılı sonu itibariyle pamuk ekiliş oranı % 66,47 civarında gerçekleşmiş ve pamuktan elde edilen katma değer 288.680.000 TL olmuştur.

1992 yılında Başkanlığımızca yaptırılan "Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Bitki Deseni Planlaması Çalışması" çerçevesinde, 2010 yılında Bölge'de 1.7 milyon hektar alan aşamalı olarak sulamaya açıldığında ortaya çıkacak ürün deseni projeksiyonu belirlenmiştir.

The study "Agricultural Products Marketing and Crop Design Planning" conducted by the GAP Administration in 1992 made a projection for the prospective crop design to appear in 2010 when 1.7 million hectares of land is brought under irrigation.

one third of all cotton production in Turkey will be realised in the GAP Region. The total output of the country will be 1,100,000 tons (3,220,100 with seed) and about 250,000 tons (700,00 with seed) will be exported.

Şanlıurfa-Harran Irrigation

According to this study which is being conducted to follow up changes in crop design along with the introduction of irrigation each year and to eliminate emerging problems in time, cotton was grown on 38,644 hectares part of an area of 60,000 hectares (1997). The total cotton yield of this 38,644 hectares land was 40,000 tons (115,933 tons with seed). Cotton is followed by wheat (12,591 hectares), barley (4,341 hectares), 2nd crop corn (3,000 hectares), vegetables (1,409 hectares), lentil (1,146 hectares), and sesame (574 hectares).

As of the end of 1997 the ratio for cotton culture turned out as 66.47 % which corresponded to a total value added of 288,680,000 TL.

makale.....

Ruhsar YENİGÜN

GAP İdaresi Uzman
Specialist, GAP Administration

Mehmet YILDIRIR

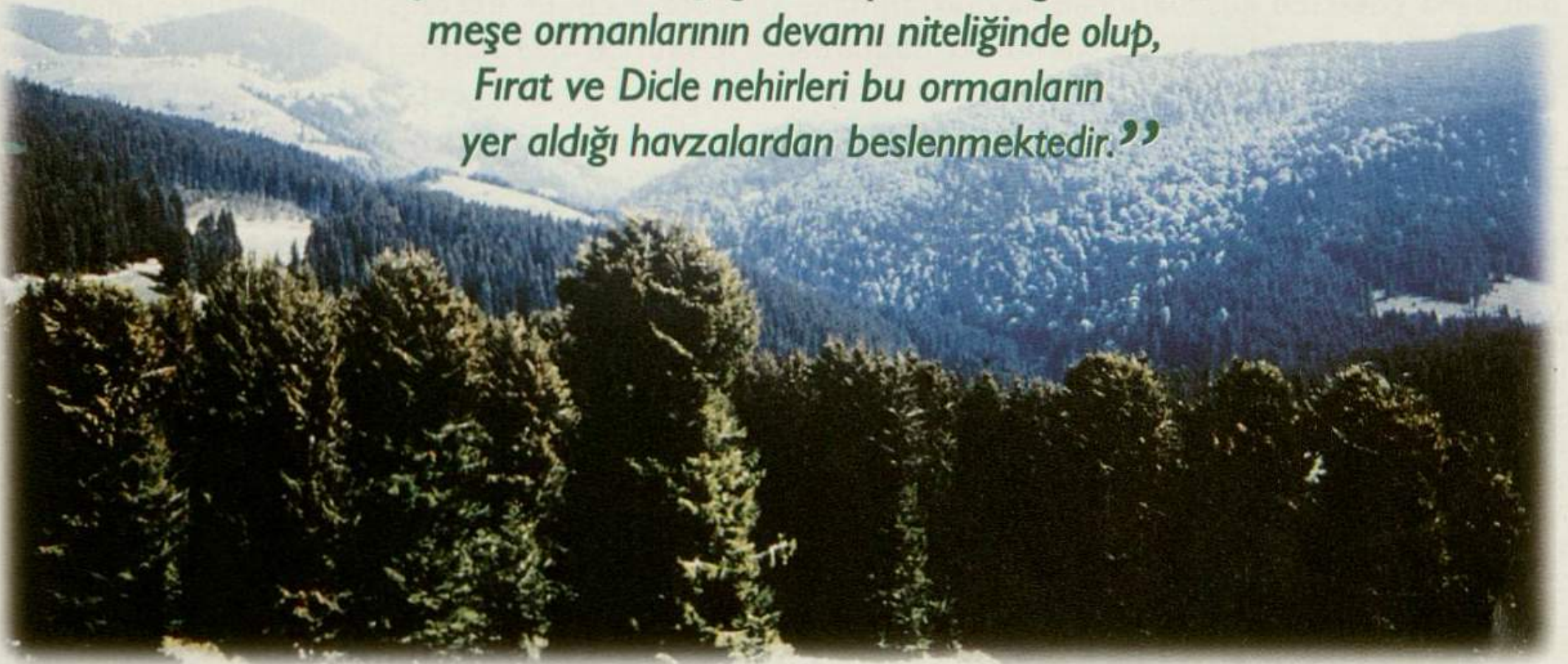
GAP İdaresi Uzman
Specialist, GAP Administration

ORMANCILIK SEKTÖRÜNDE SON DURUM VE GAP İDARESİ BAŞKANLIĞI ÇALIŞMALARI

Latest State in the Sector of Forestry and Activities of the GAP Administration

*“....orman tahribatı genellikle yaz aylarında otlatma,
sonbahar aylarında yaprak yararlanması, yakacak odun temini gibi
orman tahribatına yol açan baskılardan kaynaklanmaktadır.*

*Bölge ormanlarının çoğu Kuzey'deki Doğu Anadolu
meşe ormanlarının devamı niteliğinde olup,
Fırat ve Dicle nehirleri bu ormanların
yer aldığı havzalardan beslenmektedir.”*

Ağaç ve orman, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatla çok yakın ilişkisi bulunan doğal kaynaklarımızın en önemlileri arasındadır. Orman varlığımızın verimli bir şekilde değerlendirilmesi, ülke kalkınması ile çok yakından ilişkilidir.

Yurdumuz ormanlarının durumu ve bölgesel dağılışı homojen değildir. Verimli orman yönünden zayıf olduğu gibi, ormanların yöresel dağılışı da çok farklı olup, hiç verimli orman bulunmayan yörele-

Trees and forests are among the most important of all natural resources which have their direct relationship with economic, social and cultural life of a country. Efficient utilisation of the forest resources of the country is also closely related to development.

In Turkey, the state of forests and their regional distribution do not show a uniform character. The country is weak in terms of her productive forests and

rimiz dahi mevcuttur. Bununla birlikte, mevcut alanlardan yararlanma, yakın tarihlere kadar, tahribe varan ölçülerde olmuş ve yetiştirme ortamının elverişsizliği de bu tahribatı kolaylaştırmıştır. Orman içinde yaşayan insanlarımızın tarım arazilerinin dar ve verimsiz olması, meraların kalite ve miktar yönünden yetersizliği ormanların azalmasında önemli etkenler arasında yer almıştır. Böylece geçmiş yıllarda ormanların aleyhinde denge bozulmuş, erozyon ve sel taşkını afetleriyle karşı karşıya kalınmıştır. Böyle bir tablo karşısında bitki-toprak-su dengesinin oluşması ve devamı önemli amaçlardan birini oluşturarak güncelliğini korumuştur.

GAP Bölgesi'nin Mevcut Durumu

GAP Bölgesi orman varlığı bakımından ülkemizin en fakir bölgesidir. Güney kısımlarda plato düzlükleri üzerinde orman ve ağaç topluluklarına rastlanmaktadır. Ormansızlık, insan tahribatından daha çok step koşullarından kaynaklanmaktadır. Doğal ormanlar, step civarındaki dağlarda bulunmakta olup, dağ eteklerinde ise seyrek ağaç ve çalı kümelerinden oluşan step orman türleri yer almaktadır.

Kuzeye doğru artan yükselti ile birlikte, stepten uzaklaştıkça daha uygun şartlarda orman alanlarına geçilmesine rağmen sürekli kapalı ve düzenli ormanlar görülmez. Bu alanlarda sürekli ormanların görülememesi step şartlarından daha çok, insan baskısı ve otlatmadan kaynaklanmaktadır. Bölgedeki orman tahribatı genellikle yaz aylarında otlatma, sonbahar aylarında yaprak yararlanması, yakacak odun temini gibi orman tahribatına yol açan baskılardan kaynaklanmaktadır. Bölge ormanlarının çoğu Kuzey'deki Doğu Anadolu meşe ormanlarının devamı niteliğinde olup, Fırat ve Dicle nehirleri bu ormanların yer aldığı havzalardan beslenmektedir.

Bölge'nin mevcut orman varlığı ve ormancılık faaliyetlerinin yapılabileceği potansiyel sahalar ile ilgili bazı veriler aşağıda tabloda verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi, Bölge'de toplam 1.270.021 ha orman alanı mevcuttur. Bu alanın

some regions are even totally deprived of productive forest resources. Utilisation of forest resources has been, up to recent times, of a devastating character and difficulties of new afforestation has contributed to this devastation. People living in forests have small and infertile plots; ranges are inadequate in terms of their extension and yield. These are also factors which further cause the shrinking of forests. In sum, balances have been disturbed to the detriment of forests, and such disasters as erosion and flood have become common. Facing a picture like this, renewing and maintaining plant-soil-water balance comes to the fore as an important item in the agenda.

Existing State in the GAP Region

The GAP Region is the poorest of all regions of the country in terms of its forest resources. To the south of the region, one can see patches of forests and trees on highlands. Here, absence of forest cover derives from steppe climate and conditions rather than human devastation. Natural forests exist on mountains surrounding steppes. Mountain slopes are covered by scattered trees and bushes of steppe-forest species.

Northwards, elevation rises and areas more suitable for forests appear. Yet, one can not see high forests even in such regions. Here, the factor is not steppe conditions but human pressures and grazing. Deforestation in this zone derives from grazing in summer and leaf use and fuelwood logging in autumn. Forests of the region are mostly the southward extensions of the Eastern Anatolia Oak Cover. The rivers Euphrates and Tigris feed on basins where these forests exist.

The table below gives some data on the existing forest resources of the Region and potential areas where forestry activities can take place. As can be seen in this Table, the region has a forested area of 1,270,021 hectares. 486,549 hectares of this area is covered by productive forests (43%). The remaining 648,951 hectares (57 %) are unproductive.

486.549 ha alanı (%43)'ü verimli, 648.951 ha alanı (%57)'si verimsiz orman alanıdır.

GAP Bölgesi'nde rehabilitasyon ihtiyacı olan saha, ağaçlandırma sahasıyla birlikte yaklaşık olarak 1.000.000 ha'dır.

Bir diğer sınıflandırmaya göre de, GAP Bölgesi'nde 47.916 ha koru orman alanı mevcuttur. Bozuk olarak da 30.693 ha alan bulunmaktadır. Koru ormanı yapmaya elverişli 17.223 ha alan mevcuttur. Ayrıca Bölgede enerji ormanlarımızın 872.089 ha alanı bozuk olup, ancak 313.507 ha alan üretime elverişlidir.

In the GAP Region, the area needing rehabilitation is about 1,000,000 hectares including the afforestation areas.

According to another classification, the GAP Region has high forests covering an area of 47,916 hectares. Degraded forests extend over 30,693 hectares. 17,223 hectares of land fit for high forest exists. Further, 872,089 hectares part of energy forests is degraded and only 313,507 hectares part of such forests is productive.

Tablo: GAP Bölgesi'nde İllere Göre Orman ve Mera Alanı Varlığı

Table: Forests and Ranges in the GAP Region by Provinces

İLLER PROVINCES	Orman Alanı Forested Area (ha)	Verimsiz Orman Alan Unproductive Forests (%)	Kişi Başına Orman Alanı Forest Land Per Capita(%)	Mera Alanı Range Land (ha)	Faali.Yapılacak.Potansi.Saha Potential Area for Forestry	
					Potansiyel Ağaçlandırma Alan Potential Afforestation Area	Mera Yapılacak Alan Area for Expanding Ranges
Adıyaman	127.220	57.8	0.253	266.785	83.120	8.923
Batman	21.875	-	-	-	6.512	28.364
Diyarbakır	350.076	74.2	0.157	324.814	52.207	20.175
Gaziantep	121.625	83.6	0.129	138.858	4.652	-
Mardin	47.372	91.2	0.031	271.675	7.129	71.176
Siirt	335.547	99.6	0.003	127.722	5.813	63.051
Şanlıurfa	8.266	45.4	0.017	603.105	61.700	-
Şırnak	258.040	-	-	-	6.204	97.509
TOPLAM/TOTAL	1.270.021			1.732.959	227.337	289.198

GAP Bölgesi'nde toplam 1.732.959 ha mera alanı mevcuttur. Ancak mera alanları büyük ölçüde tahribe uğradığı için verimli ne kadar alan olduğu konusunda kesin bir rakam mevcut değildir. Orman Bakanlığından alınan bilgilere göre yaklaşık 300.000 ha potansiyel alan bulunduğu. Bu rakama ıslah edilecek alanlar dahil değildir.

The GAP Region has a range land extending over 1,732,959 hectares. However, since most of this land has been seriously destroyed there is no definite figure as to the productive part of this area. According to information supplied by the Ministry of Forestry, there is a potential range area of 300,000 hectares. This figure excludes those areas to be rehabilitated.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ile Orman Bakanlığı'nın Çalışmaları

Başkanlığımız tarafından 1989 yılında yaptırılan Master Plan çalışmasında ormancılık sektörünün hedefleri şöyle belirlenmiştir:

Bölge'de arazi verimliliğini sürdürmek-geliştirmek ve ekonomik faaliyetler için yeni imkanlar sağlamak, gelişmenin sürekliliğini güvence altına almak ve çevreyi korumak açısından stratejisi belirlenmiş orman alanlarında ve baraj gölleri çevresinde yoğun ağaçlandırma çalışmaları yapmak ve kaliteli topraklara sahip meyilli araziler başta olmak üzere tarım alanlarında ağaçlandırmayı teşvik etmektir.

Başkanlığımız tarafından yapılan bir diğer çalışma da, "1993-1997 GAP Bölgesi Hareket Planı"dır. Hareket Planı'nda Bölge ormancılığını geliştirmeye yönelik program öğeleri belirlenmiştir. Bunlar;

- Mevcut orman kaynaklarının envanterinin çıkarılması,
- Arazi sahipliğini belirlemek için kadastro çalışmalarının tamamlanması,
- Alternatif ağaç türlerinin erozyon kontrolüne, ticari amaçlı tarımsal faaliyetlere, dinlenme faaliyetleri ile kentsel ihtiyaçlarının karşılanmasına uyarlanma özelliklerini tanımlamak için gerekli araştırma tesislerinin geliştirilmesi/iyileştirilmesi,
- Çeşitli orman rezervlerinin potansiyellerinin değerlendirilmesi,
- Ağaç yetiştiriciliği faaliyetlerinin, Bölge'nin ihtiyaçlarını karşılayacak bir şekilde programlanması,
- Özel girişimciliği orman kalkınmasının ticarileşmesine kanalize edebilen bir operasyonel çevrenin geliştirilmesidir.

Bu bağlamda, şimdiye kadar gerçekleştirilen çalışmalar aşağıda verilmiştir:

- Orman Bakanlığı mevcut olan potansiyel sahalarda ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve mera ıslahı çalışmalarını "Orman Alanlarının Geliştirilmesi

Activities by the GAP Administration and Ministry of Forestry

In the Master Plan work conducted by the Administration in 1989, the objectives in the sector of forestry were set as follows:

Maintain and develop land fertility in the Region and generate new possibilities for economic activities; ensure the sustainability of developments; conduct intensive afforestation works in areas where there are special strategies and around dam lakes; and encourage afforestation in agricultural lands including the inclined areas with fertile soil in the first place.

Another document produced by the Administration is the "GAP Region Action Plan for 1993-1997". The Action Plan has also laid down the programme elements for developing forestry in the Region. These are:

- Taking the inventory of existing forest resources,
- Completion of cadastry works to have a definite information on land proprietorship,
- Establishment/improvement of relevant research institutions to identify alternative tree species in terms of their properties and functions in erosion control, silviculture, leisure and adaptation to meet urban needs,
- Assessment of the potentials of various forest reserves,
- Programming of afforestation works in a manner to meet the needs of the region,
- Development of an operational framework to channel private entrepreneurship to the commercialisation of forestry development.

Below are the works that have so far been realised in this context:

- The Ministry of Forestry is realising its work for the afforestation of potential areas, erosion control and range improvement in the GAP region and in the country as a whole under the project

Projesi" adı altında tüm Türkiye genelinde ve GAP Bölgesi'nde gerçekleştirmektedir. Bu çalışmanın dışında bir de Dünya Bankası tarafından desteklenen "Doğu Anadolu Su Havzası Rehabilitasyonu Projesi" yürütülmektedir. Dünya Bankası tarafından desteklenen bu proje, Orman Bakanlığı koordinatörlüğünde Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın İl Müdürlükleri tarafından Elazığ, Malatya ve GAP illeri kapsamında yer alan Adıyaman illerinde yapılmaktadır. Projenin amacı; Orta Fırat Havzası'ndaki bitki ve su kaynaklarını korumak, erozyonu önlemek, meraları ıslah etmek ve köylümüzü yerinde kalkındırmaktır. Proje çerçevesinde her yıl üçer adet olmak üzere altı yıl içinde toplam 54 mikro havzada çalışma yapılması planlanmıştır. Bu çalışmanın kapsamına tüm GAP illerinin dahil edilmesi büyük önem arz etmektedir. Nitekim bu yıl Şanlıurfa ve Gaziantep illeri bu çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından Adıyaman ilinde 100 ha. alanda ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.
- Bugüne kadar Gaziantep'de 2.930 ha alanda yeşil kuşak çalışması yapılmıştır.
- Gaziantep'de "70. ve 71. Yıl Cumhuriyet Ormanı" olmak üzere 18 hektar alanda ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.
- Orman Bakanlığı, İtalyan Hükümeti destekli olarak, Bölge'de "Kavakçılığı Yaygınlaştırma projesi kapsamında, Şanlıurfa'da 200 ha ve Diyarbakırda 50 ha olmak üzere toplam 250 ha alanda kavak tesis edilmiştir. Ancak İtalyan Hükümeti projeden desteğini çekmiştir.
- Şanlıurfa Valiliği ve Şanlıurfa Orman Bölge Müdürlüğü müşterek olarak 30.000 kavak fidanını, Şanlıurfa da kanal ve yol kenarına dikmiştir.
- GAP-BKİB, DSI, Orman Bakanlığı ve Tofaş Oto Ticaret A.Ş. İşbirliği çerçevesinde, Şanlıurfa ili Akçakale mevkiinin 50 ha alanda Tofaş Oto Ticaret A.Ş. katkılarıyla "Tofaş Hatıra Ormanı" oluşturulmuştur.
- GAP-BKİB, TEMA Vakfı gönüllüleri ve halk katılımı ile Adıyaman ilinde iki köyde 15 ha alanda 26.000 adet çam fidanı dikilmiştir.

"Development of Forest Areas". In addition to this project, there is also the "Project for the Rehabilitation of Eastern Anatolia Water Basin" which is supported by the World Bank. Under the coordinating role of the Ministry of Forestry, this project is being implemented by the provincial directorates of the General Directorate of Rural Services and the Ministry of Agriculture in Elazığ, Malatya, and in Adıyaman which is one of the GAP provinces. The objective of the project is to protect plant and water resources in the Middle Euphrates Basin, prevent erosion, improve ranges and raise the level of welfare of local people. The plan is to conduct work in 54 catchment areas within a period of 6 years. It is crucial to incorporate all GAP provinces to this project. As a matter of fact, the provinces of Şanlıurfa and Gaziantep were covered by the project last year.

- The GAP Administration conducted afforestation work on 100 hectares of land in the province of Adıyaman.
- In Gaziantep, "green belt" work has been realised on a land of 2,930 hectares.
- 18 hectares of land in Gaziantep was afforested as "70th and 71th Years Memorial Forests for the Republic."
- Initially supported by the Italian Government, the Ministry of Forestry planted poplar on a land of 200 hectares in Şanlıurfa and 50 hectares in Diyarbakır under the project for the promotion of poplar culture. The Italian Government later withdrew its support from the project.
- The Governorate of Şanlıurfa and the Forest Conservancy jointly planted 30,000 poplar saplings along canals and roads in Şanlıurfa.
- GAP Administration, DSI, MF and TOFAŞ Automotive cooperated to establish a "TOFAŞ Memorial Forest" on a land 50 hectares in Akçakale.
- GAP Administration, volunteers from the TEMA Foundation and local people jointly planted 26,000 pine saplings on a land of 15 hectares in 2 villages in Adıyaman.

GAP İdaresi Başkanlığı'nın Yeni Dönemde TEMA Vakfı ile Başlattığı Çalışmalar

GAP Bölgesi'nde bulunan iki büyük havzada, özellikle Fırat havzasının yukarı bölümlerinde, şiddetli düzeyde erozyon vardır. Bu bağlamda, Fırat havzasından bir yılda 1km²'den taşınan sediment miktarı 1.167 ton ve Dicle havzasından ise 1km²'den taşınan sediment miktarı 1.085 ton'dur. Türkiye genelinde taşınan sediment miktarı da yılda 500 milyon ton'dur.

GAP Administration's Joint Work with the TEMA Foundation in the New Phase

There is severe erosion in the two big basins of the GAP Region, particularly in the upper parts of the Euphrates basin. The amount of sediment carried away annually from an area of 1 square kilometre is 1.167 tons in the Euphrates basin, and 1.085 million tons in the Tigris basin. Altogether, annually 500 million tons of sediment is carried away in Turkey.

Bu bağlamda, GAP Bölgesi'nde tarımda yeni yöntemlerin belirlenmesi, erozyon sonucu oluşan toprak kayıplarının önlenmesi, barajların dolarak ekonomik ömürlerinin kısaltmaması, toprak, su ve bitki arasında bozulan doğal dengenin yeniden kurulabilmesi, Türkiye'nin en büyük göl aynasına sahip Atatürk Barajı'nın etrafında ağaçlandırması ve arazilerin kabiliyet sınıfına göre kullanılmasını temin ederek erozyonun önlenmesini hedef alan "Erozyon Kontrolü ve

The administration is involved in a series of works to ameliorate the situation. Among them are "Demonstrative Projects" planned under a general project for "Erosion Control and Afforestation". These projects have the following objectives: Introduction of new farming methods; prevention of soil losses emanating from erosion; extending the life of dams by preventing their filling by soil; re-establishment of the balance between soil, water and plant;

Ağaçlandırma" projesi çerçevesinde planlanan "Örnek Uygulama Projeleri" oluşturularak uygulamaya konulmuştur. Bu çerçevede Orman Bakanlığı, TEMA Vakfı ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı arasında 4 Mart 1998 tarihinde aşağıda yer alan projeleri içeren işbirliği protokolü imzalanmıştır.

İmzalanan protokol kapsamında yürütülen projeler;

- Adıyaman-Gerger İlçesi "Diran Çayı Mikro Havza Islahı Projesi,
- Adıyaman Merkez İlçesi "Kuyulu Köyü Mera Islah Amaçlı Erozyon Önleme Projesi,
- Tuzlanan Alanlarda Bitkilendirme Araştırma Projesi,
- Drenaj ve Sulama Kanalları Boyunca "Galeri Kavak Ağaçlandırma Projesi",
- Ağaç Tarımı (Endüstriyel Plantasyon) Projesi
- Şahıs Arazilerinde Ortaklık Anlaşması İle "Ağaç Tarımı Projesi",
- Atatürk Barajı Çevresinde Ağaçlandırma Projesi,
- Tarım Dışı V., VI. ve VII. Sınıf Arazilerde Ağaçlandırma Projesi.

Proje paketinin imzalanmasını müteakiben Adıyaman-Merkez İlçesi Kuyulu Köyü Mera Islah Amaçlı Erozyon Önleme Projesi, Adıyaman-Gerger İlçesi Diran Çayı Mikro Havza Islah Projesi ve bu projelere bağlı olarak Eğitim Projeleri uygulanmaya başlanmıştır.

Ormanlık Sektöründe Başkanlığımız Tarafından Uygulanacak Diğer Çalışmalar

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı tarafından "GAP Bölgesi'nde Orman Kaynaklarının ve Ormanlık Hizmetlerinin Geliştirilmesi Araştırılması Projesi" planlanmıştır. Proje tüm GAP illerinde yürütülecektir. Bu illerde "devlet ormanı" sayılan alanlar ile hazine arazileri, sulamayla tarımsal üretime açılacak alanlar, akarsu boyları, baraj çevreleri, orman içi ve bitişiğindeki meralar "orman kaynaklarının ve ormanlık hizmetlerinin geliştirileceği hedef alanlar" olarak alınacaktır. Proje iki aşamadan oluşmaktadır

afforestation around the Atatürk Dam Lake which is the largest in Turkey; and further prevention of erosion by ensuring land utilisation according to land classes. In this context, the Ministry of Forestry, TEMA Foundation and the GAP Administration acted a protocol on 4 March 1998 to conduct the following projects:

- Adıyaman-Gerger District, "Diran Brook Micro-Catchment Rehabilitation"
- Adıyaman Central District, "erosion Prevention and Range Improvement in Kuyulu Village"
- Research Project for Revegetation in Salinity Prone Areas
- Gallery Poplar Plantation along drainage and irrigation canals
- Industrial Plantation Project
- Silviculture on Private Land upon Contract
- Afforestation Around Atatürk Dam
- Afforestation in Non-agricultural 5th, 6th and 7th class land.

Upon the signing of the protocol, the first two of the projects stated above were launched together with their training component.

Other Forestry Related Works Planned by the GAP Administration

The GAP Administration designed the Research Project on the "Development of Forest Resources and Forestry Services in the GAP Region". The project will be in implementation in all GAP provinces. In these provinces, what is considered as "state forests" and treasury land, areas to be opened to culture with irrigation, stream banks, surroundings of dams, and ranges within or near forests will be the target areas where forest resources and forestry services are to be developed. The project comprises two stages:

1) Alan çalışması, bir yıl sürecek olan bu çalışma çerçevesinde öncelikle GAP Bölgesi'nin bir envanteri çıkarılacaktır.

2)Uygulama çalışması

- Erozyon ve su taşkınlarının önlenmesi,
- Yakacak ve yapacak odun gereksiniminin karşılanması,
- İkincil orman ürünlerinin üretilmesi,
- Kentsel yerleşmelerde rekreasyon olanaklarının artırılması,
- Orman-köylü ilişkisinin iyileştirilmesi
- Bölgede yetiştirilebilir, amaca uygun ağaç türlerinin ve fidanlıkların kurulması
- Orman üstü ve orman içi meraların verimliliştirilmesi
- Sektörün ihtiyaç duyacağı yasal, kurumsal ve finansal düzenleme önerilerinin geliştirilmesini kapsamaktadır.

Sonuç

GAP Bölge'sinde yürütülmekte olan tüm projelerin amacı yöre halkının refah düzeyini yükseltmek ve ülke ekonomisine katkı sağlamaktır. Bu bağlamda Bölge'de ormancılık projelerinin tamamlanması ile şu an yaklaşık olarak düz işçi, orman muhafaza memuru, orman teknisyeni ve orman mühendisi olarak yılda 17.867 kişi istihdam edilirken, ormancılık projelerinin tamamlanması ile birlikte toplam yılda 128.259 kişi istihdam edilebilecek ve 6.4 Milyon \$ katma değer sağlanacaktır (Başkanlığımız tarafından yapılan BUA Raporu 1997 yılı birim fiyatları ile).

1) Field Work: The work will last for one year to take the inventory of the Region in the first place.

2) Implementation Stage

- Prevention of erosion and floods
- Supply of fire and construction wood
- Production of secondary forestry goods
- Enhancement of recreation facilities in urban settlements
- Improvement of forest-people relations
- Establishment of local nurseries to raise tree types suitable to the Region
- Fertility improvement in upper and in-forest ranges
- Development of legislative, institutional and financial arrangements required by the sector.

Conclusion

The overall objective of all projects phased in the GAP Region is to raise the welfare level of people and contribute to the national economy. At present, the sector of forestry employs 17,867 persons as plain workers, conservancy officials, technicians and engineers. Upon the completion of the projects the employment capacity of the sector will reach 128,259 persons, bring in a value added amounting to 6.4 million US \$ (at 1997 unit prices of the BUA report prepared by the Administration.)

GIDA MÜHENDİSLİĞİ KONGRESİ'NDE BÖLGE GIDA SANAYİİ TARTIŞILDI

Food Engineers' Congress Brought Together Scientific and Business Communities

Gıda sanayiindeki son bilimsel ve teknolojik gelişmeleri tanıtmak ve uygulamaları sergilemek amacıyla düzenlenen "Gıda Mühendisleri Kongresi", 16-18 Eylül 1998 tarihleri arasında Gaziantep Büyükşehir Tiyatro Salonu'nda gerçekleştirildi.

Food Engineers' Congress was held at Gaziantep Metropolitan Theater Building on September 16-18, 1998. The Congress aimed to introduce the latest scientific and technological developments,

Gaziantep Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü ve Gaziantep Ticaret Odası tarafından gerçekleştirilen Kongre ile, Gıda Bilimi ve Teknolojisi alanında çalışan bilim adamı, araştırmacı, uzman, uygulamacı ve sanayicileri bir araya getirerek bilgi alışverişinde bulunmak, Gıda Bilimi ve Teknolojisi dallarında teorik ve uygulamalı bilimsel gelişmeleri tartışmak ve konu ile ilgili bilgi birikiminin oluşmasına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

18 Eylül 1998 günü, genel bir değerlendirmenin de yapıldığı ve oturum başkanlığını GAP İdaresi Başkanı Dr. İ. H. Olcay Ünver'in yaptığı "Güneydoğu Anadolu Projesi ve Bölge Gıda Sanayinin Gelişmesi" konulu panel ile oturumlar sona ermiştir.

Güneydoğu Anadolu İhracatçıları Birlikleri Başkanı Abdülkadir Çıkmaz, Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hakkı Sabuncuoğlu, Ticaret Borsası Genel Sekreteri Mehmet Basut ve Gaziantep Bulgur Sanayicileri Derneği Başkanı Celal Deniz'in katılımcı oldukları panelde Bölge'de yaşanan sorunlara ve çözüm önerilerine değinilmiştir.

demonstrate applications and serve as meeting grounds for the food sector's scientists, professionals, businessmen and government officials.

Organized by the Food Engineering Department of Gaziantep University and Gaziantep Chamber of Commerce, the Congress ended with a panel titled "Southeastern Anatolia Project and the Development of the Region's Food Industries." During the panel, chaired by Dr. İ. H. Olcay Ünver, President of GAP-RDA, representatives of scientific and business communities discussed the problems faced by the Region's food industries and proposed solutions.

GÜNSİAD'DAN GAP'A PLAKET

GÜNSİAD Decorates President of GAP-RDA

Bölge'nin, ülke ekonomisi içinde hak ettiği yere ulaşabilmesini GAP'ın başarıya ulaşması ile doğru orantılı olarak gören Güneydoğu Sanayicileri ve İş adamları Derneği (GÜNSİAD), Proje'nin bu aşamaya getirilmesindeki çaba ve özverili çalışmalarından dolayı GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı Dr. İ. H. Olcay ÜNVER'e 16 Ekim 1998 tarihinde Diyarbakır GÜNSİAD binasında yapılan törende plaket vermiştir.

GÜNSİAD Başkanı Vasfi AKYIL tarafından sunulan plaket sonrasında, Başkan AKYIL ve GÜNSİAD üyeleri; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ticari ve sınai canlılığına kavuşabilmesi, kalkınma hızının artırılması, üretim, ihracat ve istihdam seferberliğinin bir an önce gerçekleşebilmesi için Güneydoğu Anadolu Projesi'nin devlet politikası haline gelip her türlü kaygıdan uzak ve planlanan sürede bitirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

At GÜNSİAD - Southeastern Industrialist and Businessmen's Association, they view the Region's moving forward in the national economy, to take a place commensurate with its potential, a process interwoven with the successful implementation of the GAP. So members of GÜNSİAD appreciate people who have put in long years of hard and dedicated work for the Project to have come to where it is today. As a token of their appreciation as such, GÜNSİAD recently decorated Dr. Olcay ÜNVER, President of GAP-RDA, with a plaque. Dr. ÜNVER has been President of GAP-RDA since 1991, having joined the Project 11 years ago, in 1988.

Decoration ceremonies took place at GÜNSİAD's building in Diyarbakır on October 16, 1998. GÜNSİAD President Mr. Vasfi AKYIL took the opportunity to point out that the Southeastern Anatolia Project should become state policy free of all sorts of (partisan) concerns and that the project

Kamu, halk ve özel sektör işbirliği ve katılımı olmaksızın kalkınmanın amacına ulaşamayacağını vurgulayan GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı, iş adamlarının Proje'ye destek ve yaklaşımından kamu adına büyük memnunluk duyduğunu söylemiştir.

Proje'nin önemini bilincinde olduklarını vurgulayan Güneydoğu'lu iş adamları, sulu tarımdan dolayı oluşacak ürünlerin mamul hale getirilebilmesi için, sanayi toplumu olmak gerektiğini ve bu nedenle istihdam kapasitesi yaratacak özel girişimci yatırımlarına devlet desteği beklediklerini, bu desteklerin daha sonra vergiler kanalıyla tekrar devlete döneceğini vurgulamışlar ve yatırımların gerekli altyapı ile oluşacağını belirten iş adamları, organize sanayi bölgeleri, eğitimli insan ve kaliteli üniversite eğitimi ve pazarlanabilirlik koşulları ile ilgili sorunlarını dile getirmişlerdir.

Çağdaş sulama sistemlerinin kullanılabilmesi için gereken desteği bekleyen iş adamları, kaliteli tohum, yüksek verim, planlı sulama ve eğitimli çiftçinin ülke ve Bölge'ye getirilmesi neler olabileceği üzerine projeksiyon oluşturmuşlardır.

GAP-GİDEM'lerin (Girişimci Destekleme Merkezleri) faaliyetlerini takdirle karşıladıklarını ifade eden iş adamları, aralarında GAP-GİDEM'lerden de bir temsilcinin olduğu, Güneydoğu Bölgesel Stratejik Araştırma Merkezi (GBSAM) kurulmasını önermişlerdir.

GAP-GİDEM'lerin (Girişimci Destekleme Merkezleri) faaliyetlerini takdirle karşıladıklarını ifade eden iş adamları, aralarında GAP-GİDEM'lerden de bir temsilcinin olduğu, Güneydoğu Bölgesel Stratejik Araştırma Merkezi (GBSAM) kurulmasını önermişlerdir.

The businessmen from GÜNSİAD, stating that they appreciated the activities of GİDEMs, the Entrepreneur Support Centers in the GAP Region, suggested establishment of a Southeastern Regional Strategic Research Center (GBSAM), with a representative of GİDEMs on boards.

should be completed on schedule, for the Region to gain economic and commercial vigor; for the growth rate to increase and for the resources to get mobilized at once to boost production, exports and employment.

President of GAP-RDA emphasized, in his return, that the development effort could not achieve its purposes in absence of cooperation and participation of the state, the general public and the private sector. He added that he was very pleased, in behalf of the state, with the business community's support and approach to the Project.

GÜNSİAD members at the decoration ceremonies indicated that they were fully aware of the Project's significance in regard to development of agro-industries in the Region. They expressed their expectation for state support to private sector investments that would create employment capacity and thus help convert the Region into an industrial society. The businessmen pointed out that the state support would later return to the state in the form of taxes, in addition to the fact that these private sector investments would immediately help in form in the infrastructure necessary for an industrial society. GÜNSİAD members also described the problems they faced in regard to organized industrial zones, human resources and quality of higher education. In another front, they described problems concerning conditions of marketability of the Region's products.

Support necessary for utilization of modern irrigation systems was another area of concern expressed by the southeastern businessmen, who presented projections on the benefits accruable to the Region from high quality seeds, high productivity, planned irrigation and trained farmers.

The businessmen from GÜNSİAD, stating that they appreciated the activities of GİDEMs, the Entrepreneur Support Centers in the GAP Region, suggested establishment of a Southeastern Regional Strategic Research Center (GBSAM), with a representative of GİDEMs on boards.

haber

ENTEĞRE KIRSAL BÖLGE KALKINMA PLANLAMASI KURSU

Integrated Rural Regional Development Planning Course

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, toplam kalite yönetimi yaklaşımının bir gereği olarak, uluslararası alanda bölgesel kalkınma deneyim ve bilgi birikimine sahip kuruluşlarla ortak eğitim etkinlikleri yürütmeye büyük önem vermektedir. Personelin hizmet içi eğitimini verimlilik ve yönetim kalitesi açısından gerekli gören GAP İdaresi Başkanlığı ile İsrail Dışişleri Bakanlığı Uluslararası İşbirliği Merkezi (Ministry of Foreign Affairs Centre for Internati-

GAP-RDA consistently pursues, as a requirement of total quality management approach, international co-operation with organizations that have accumulated experience and know-how in the area of regional development. In accordance with the cooperation between GAP-RDA and MASHAV, Israel's Foreign Ministry's Center for International Co-operation, eight specialists from GAP-RDA have attended a seven-month training program of

onal Cooperation-MASHAV) arasındaki işbirliği çerçevesinde İdare'den sekiz uzman 24 Ağustos 1998 tarihinde başlatılan ve yedi ay sürecek olan "Entegre Kırsal Bölge Kalkınma Planlaması Kursu"na katılmıştır.

MASHAV'ın düzenlediği "Entegre Kırsal Bölge Kalkınma Planlaması Kursu"nun teorik eğitimi bölgesel kalkınma alanında önemli bilgi ve deneyim birikimine sahip İsrail'de, uygulama aşaması ise her yıl farklı bir ülkede gerçekleştirilmektedir. Bu yıl otuz beş kursiyer için düzenlenen kursun İsrail'de yapılan beş aylık teorik eğitimden sonraki iki aylık uygulama aşaması MASHAV-GAP İdaresi işbirliği ile 26 Ocak-27 Mart 1998'de GAP Bölgesi'nde yürütülmüştür.

İsrail'deki kurs programı 579 saatlik ders ile saha gezi ve incelemelerinden oluşmaktadır. Kurs kapsamındaki konu başlıkları: "Kalkınmakta Olan Ülkelerde Durum", "Entegre Kırsal Bölge Kalkınması Stratejisi ve Planlama Metodolojisi", "Çözümleme ve Planlama Teknikleri", "Kalkınma Planlaması ve Uygulaması" gibi bazı konuları içermiştir.

GAP Bölgesi'ndeki uygulamalı aşama kapsamında, entegre planlama uygulamaları, kursiyerlerin sunuşları ve paneller gibi etkinliklere de yer verilen kursun alan çalışması bölümünde kursiyerler Harran Ovası için çok sektörlü bir kalkınma programı hazırlamışlardır.

26 Ocak 1999 akşamı Prof. Dr. Talat HALMAN kursiyerlere dia gösterisi eşliğinde bir Atatürk Konferansı vermiştir. 27 Ocak 1999'da resmi açılış töreni yapılmış ve açılış konuşmalarından sonra, kursun ilk dersini GAP İdaresi Başkanı Dr. İ. H. Olcay Ünver vermiştir.

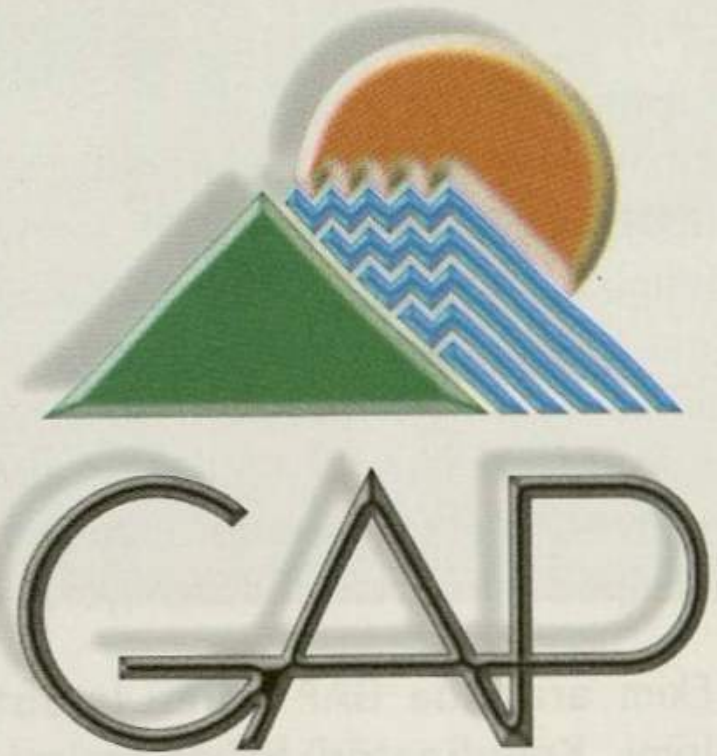
Kursiyerlere, uygulamalı aşamanın sonunda düzenlenen törenle sertifikaları verilmiştir.

MASHAV, namely, "Integrated Rural Regional Development Planning Course", from August, 1998, onwards.

The theoretical part of MASHAV's course is being taken in Israel, a country with significant accumulation of know-how and experience in the area of regional development, while the application stage is carried out in a different country every year. In 1999, the two-month application stage was carried out in the GAP Region, following the five-month theoretical training in Israel. A total of 35 trainees participated in the course.

The theoretical training in Israel consisted of nearly 600 hours of classroom instruction and field trips / study tours, covering the situation in the developing countries; development strategies and planning methodology; techniques of analysis and planning; development planning and application.

In the application stage conducted in the GAP area, the trainees prepared as their field work a multi-sectoral development program for the Harran Plain, in addition to integrated planning applications and trainee presentations and panel discussions held thereof.

DÜNYA BANKASI İHALE YÖNETİMİ KURSU

Procurement Management Course ILO Training Center at Turin

Kuzey İtalya'nın batısında, Fransa sınırı ile Milano kenti arasında, kuzeyde Alpler'e çok yakın ve Po Irmağı'nın da geçtiği geniş bir ovada yer alan Torino, Roma İmparatorluğu'na ait birçok orta ve yeniçağ eserini barındıran bir kent.

Kente damgasını vuran ve Torino'nun gurur kaynağı olan FIAT Şirketi burada kurulmuş. Zaten FIAT ismi de Fabrica - Italia - Automobil - Torino kelimelerinden türemiş.

Dünya Bankası İhale Yönetimi Kursu'nun yapıldığı Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Eğitim Merkezi, 1965 yılında kurulmuş, Torino'da Po Nehri kıyısında, Kuzey ve Orta İtalya'nın hemen her yeri gibi çok yeşil ve bakımlı bir kampüs. Merkezde Birleşmiş Milletler'in (BM) çalışma alanları ile ilgili aynı anda birçok kurs veriliyor. Merkez devamlı olarak bu şekilde yoğun tempoda programlar düzenliyor.

5-30 Ekim arasında GAP İdaresi İnşaat ve Altyapı Birimi Koordinatörü Hakan Bezirci ve Bölge Müdürlüğü İmar ve Altyapı Grubu Sorumlusu Mustafa Aydoğdu; Dünya Bankası ve BM Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) ortaklaşa dü-

Turin is a historical city, home to many ancient works and works of art dating back to the Roman Empire and middle ages. It is in the west of Northern Italy, between the French border and the city of Milan, on river Po near the Alps.

ILO's Training Center at Turin, with a pretty campus on the banks of River Po, was established in 1965. The Center is busy with training activities in areas that concern UN.

Hakan Bezirci, and Mustafa Aydoğdu from GAP Administration attended a course on procurement management from 5.th to 30.th October 1998.

zenledikleri ve inşaat / ekipman / müşavirlik hizmetlerine ait ihale ve tedarik yöntemlerinin işlendiği yönetici kursuna katılmışlardır.

Halen Dünya Bankası projelerinde çalışmakta olan ve 34 ülkeyi temsil eden katılımcılara, WB ve ILO'nun en deneyimli uzmanlarından dört haftalık tam gün eğitim verilmiştir. Ayrıca Milano'da kurulu iki İtalyan firması ve Cenevre'deki Dünya Ticaret Örgütü ile BM ILO Merkezi gibi bölgede bulunan bazı kuruluşlar da ziyaret edilmiştir. Hafta sonları ILO'nun düzenlediği gezilerle katılımcılar, Kuzey İtalya'yı tanıma fırsatı bulmuşlardır.

Kurs süresince çeşitli ülkelere mensup olan katılımcılar arasında sıcak ve yakın ilişkiler kurulmuştur. Eğitim programının Cumhuriyetimizin kuruluşunun 75.yılına denk gelmesi dolayısıyla GAP İdaresi'ni temsilen katılanlar, Cumhuriyet'i ve GAP'ı tanıtıcı bir sunuş yapmışlar, doküman ve hediyeler dağıtmışlardır.

Türk ve GAP Bayraklarıyla süslü bir ortamda kokteyl düzenlenerek kurs finalinin yapılması Türk tarafı için bir dostluk ortamının yaratılmasına da vesile olmuştur. Kokteyde Ermenistan'dan gelen katılımcı içkileri dağıtırken, Romen katılımcı Türk Bayrağı'nı asmış, Bosna'lı da temizliğe yardım etmiştir. Buna benzer bir etkinliğin başka hiçbir ülke tarafından düşünülmemiş veya organize edilmemiş olması da gurur kaynağımız olmuştur.

We were with a group of participants representing 34 countries, benefiting from the instruction coming from the best of World Bank and ILO on procurement management. We also benefited from visits to two firms in milan, WTO and ILO Headquarters in Geneva and other institutions in the area. And we truly enjoyed the ILO-organized tours of Northern Italy.

Warm relations developed between participants coming from many different countries. Mustafa and I threw a cocktail party on the occasion of the 75th anniversary of the foundation of the Republic (October 29) and people not just showed up, they helped! The participant from Bosnia-Herzegovina helped with the glasses and the dishes; the participant from Rumania helped us put up the Turkish and GAP flags and the participant from Bosnia helped us in tidying up participant from Armenia helped us give out the drinks. If I may add, Mustafa and I were kind of happy with ourselves later, when we learned that this sort of activity was never organized before by participants. May be we've just set an example?

TÜRKİYE-MAKEDONYA İŞBİRLİĞİ İLE “VARDAR VADİSİ PROJESİ”

Macedonia and Turkey Co-operate on “Vardar Valley Project”

Türkiye-Makedonya Vardar Vadisi Projesi Ortak Daimi Çalışma Grubu I. Dönem Toplantısı Protokolü, 30 Eylül 1998 tarihinde, Makedonya'nın başkenti Üsküp'te imzalanmıştır.

2 Temmuz 1997 tarihinde Ankara'da, T. C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Makedonya Vardar Vadisi Projesi Konsorsiyumu arasında imzalanan protokol çerçevesinde, bir ortak daimi çalışma grubu oluşturulmuştur.

26-30 Eylül 1998 tarihleri arasında Üsküp'te yapılan “Türkiye-Makedonya Vardar Vadisi Ortak Daimi Çalışma Grubu” toplantılarında çalışma usul ve prensipleri belirlenmiş, Vardar Vadisi Konsorsiyumu tarafından hazırlanan fizibilite etüdlerinin GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'na incelenmesi, Makedonyalı yetkililerce talep edilmiş ve talep, Türk tarafınca kabul edilmiştir.

Vardar Vadisi, Makedonya'nın kuzeyindeki Kumanova şehrinden başlayarak, Üsküp, Titov, Veles ve Gevgelija şehirlerini takip ederek, güneyde Yunanistan sınırına kadar uzanan yaklaşık 200 km uzunluğundaki Vardar Nehri yatağını izleyen bölgedir. Vardar Vadisi Projesi, çok amaçlı entegre

Vardar Valley in Macedonia is the area along the 200-km long bed of the Vardar River, running from the city of Kumanova through the cities of Skopje, Titov, Veles and Gevgelija to the Greek border in the south.

The Vardar Valley Project is a multi-dimensional integrated development project, covering agriculture, energy, industrial, tele-communication, tourism sectors and environmental concerns as well. The project plans include important infrastructure investments, that is, dams, hydroelectric power plants, highways and railways. The total project cost is estimated at USD 3.0 billion.

The fact that Vardar Valley Project is an integrated project based on water resources development has attracted the attention of the Macedonian officials to the GAP, which follows a similar approach. With Macedonian officials having visited the GAP area in June, 1997, and closely observed the work of GAP-RDA in the area, Macedonia then requested that the feasibility studies on Vardar Valley project be reviewed by GAP-RDA. On July 2nd, 1997, a protocol for cooperation was signed in Ankara by Macedonia's Vardar Valley Project Consortium and Turkey's Undersecretariat of Foreign Trade. Based on this Protocol, a joint permanent task force was formed. This task force met in Skopje on September 30, 1998, and signed a protocol for the first term conference.

bir kalkınma projesi olup, proje bölgesinin topyekün kalkındırılmasını öngörmektedir.

Proje, entegre bir yaklaşım içinde, kalkınma ile ilgili sektörlerden; tarım, enerji, sanayi, telekomünikasyon, turizm ve çevreyi dikkate almaktadır.

Proje kapsamında önemli altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi ve bu çerçevede, baraj ve hidroelektrik santrallerin, otoyolların, ve demiryollarının inşa edilmesi planlanmaktadır. Proje maliyetinin yaklaşık 3 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. Proje kapsamında 16 adet baraj inşa edilmesi planlanmakta olup, bunların 12 adedi Vardar Nehri üzerinde, 4'ü ise nehrin iki önemli kolu olan Treska ve Crna Reka nehirleri üzerinde olacaktır.

Vardar Vadisi Projesi'nin, su kaynaklarının geliştirilmesine dayalı entegre bir proje olması, Makedonyalı yetkililerin ilgilerini, benzer yaklaşım ile ele alınan GAP'a çekmiştir. Haziran 1997'de GAP Bölgesi'ni ziyaret eden Makedonyalı yetkililer, GAP İdaresi'nin Bölge'de yapmış olduğu çalışmalarını yakından incelemiş ve bunun sonucu olarak Makedonya, teknik bilgi birikimi ve tecrübesinden yararlanmak üzere, Makedonya Vardar Vadisi Projesi ile ilgili fizibilite etüdlerinin GAP İdaresi Başkanlığı tarafından incelenmesini talep etmiştir.

GAP İDARESİ MİSİR VE GÜNEY VADİSİ KALKINMA PROJESİ (TOSHKA) İÇİN İŞBİRLİĞİ YAPIYOR

Linking up Egypt's Toshka (Southern Valley Development Project) and the GAP

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ile Mısır'ın Güney Vadisi Kalkınma Projesi (TOSHKA) arasında işbirliği için, 16-19 Ekim 1998 tarihleri arasında Mısır'a gerçekleştirilen ziyaret ile bir adım atılmıştır.

Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinatörlüğü ve Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği organizasyonu ile 16-19 Ekim 1998 tarihleri arasında Mısır'a giden çok sayıda işadama ve resmi görevliler arasında GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'nı temsilen Başkan Yardımcısı M. Kaya Yaşınok da yer almıştır.

Mısır için önemi çok büyük olan ve bir su ve toprak kaynakları geliştirme projesi olarak bazı yönleriyle GAP ile örtüşen TOSHKA Projesi nedeniyle GAP İdaresi'nin de katılımının istendiği gezide, bilgi ve görüş alışverişi iki Proje'nin benzerliği üzerinde yoğunlaşmıştır.

"Güney Vadisi Kalkındırma Projesi" (TOSHKA) Nil Nehri üzerinde yer almayan ancak Nil Nehrinden pompalanacak su ile sulanacak alanları kapsayan bir sulama ve arazi düzenleme projesidir. Özellikleri itibariyle GAP ile benzerlikler gösteren TOSHKA Projesi ile ilk etapta 1 milyon feddanlık (1 feddan=4.200 m²) bir yeni tarım arazisi kullanıma açılacaktır.

TOSHKA Projesi, hızla artan Mısır nüfusunun şu anda ülke topraklarının % 4'lük bir bölümünde yaşaması ve önümüzdeki yıllarda nüfusun aynı alanlarda yaşamaya devam etmesinin

A delegation of Turkish businessmen and government officials, organized by the Undersecretariat of Foreign Trade and Uludağ Union of Exporters, visited Egypt October 16-19, 1998. The delegation included Mr. Kaya Yaşınok, Vice President of GAP-RDA- because of the similarities between the GAP-Turkey's Southeastern Anatolia Project, and TOSHKA, Egypt's Southern Valley Development Project. Indeed, there were intensive exchange of information and views during the visit on the similarities between the two projects.

TOSHKA is a large scale project of irrigation and spatial planning, covering areas not on the banks of the Nile but areas that would be irrigated by pumped water from the Nile. Nearly half a million hectares (to be exact, one million feddans or 420,000 hectares, with 1 feddan = 4,200 sq-meters) would be opened to agricultural use in the first phase of the Project.

TOSHKA is motivated by the fact that Egypt's entire population, which is growing quickly, live in only four percent of the country's total area and that this situation could not be sustained through the years ahead. The Project's aim is to open for utilization the desert areas that are suitable for irrigation and form, in these areas, irrigation-driven settlements and industrial zones. Integrated development based on agro-industries is pursued in these new settlement units.

The GAP sets a good example as an integrated regional development project with its emphasis

imkansızlığından yola çıkmış bir kalkınma projesidir.

Bu proje ile çöldeki sulamaya uygun alanların kullanıma açılması ve sulamaya bağlı yerleşim birimleri ile sanayi bölgelerinin kurulması hedeflenmektedir. Amaç yeni birimlerde tarımsal sanayi ile entegre bir kalkınmanın sağlanmasıdır.

GAP, entegre bir kalkınma projesi olarak, sürdürülebilir insani gelişme özelliği ve uygulama alanları itibariyle, fiziki boyutu ağır basan TOSHKKA Projesi'ne göre daha ileri bir etapta olup, iyi bir örnek teşkil etmektedir. Bu durum nedeniyle de GAP Mısır'lı yetkililerin ilgisini çekmiş ve işbirliği talepleri gündeme gelmiştir.

Mart 1999 ayı içinde GAP İdaresi Başkanı Sayın ÜNVER ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nden yetkilerin bulunacağı bir heyet görüşmelerde bulunmak için Mısır'ı ziyaret edeceklerdir. Daha sonra da GAP Bölgesi'ne gelerek Güneydoğu Anadolu Projesi'ni inceleyecek olan TOSHKKA Projesi'nden bir heyetle karşılıklı görüşmeler sırasında işbirliği esaslarının oluşturulması beklenmektedir.

and implementation in progress on sustainable human development. Compared to the GAP, TOSHKKA still appears as a project in its early stages, with the physical aspects of development yet being in the front. This situation having caught the attention of the Egyptian officials, requests for co-operation have entered the agendas.

GAP HASAT ŞENLİKLERİ YAPILDI

Harvest Festivities in Harran

Bu yıl dördüncüsü yapılan GAP Hasat Şenlikleri 5 Ekim 1998 tarihinde Şanlıurfa'nın Harran İlçesi'nde kutlanmıştır.

Bölge çiftçileri tarafından yetiştirilen ürünlerin hasat coşkusunu, yöre halkı ile paylaşmak, çiftçilerin modern teknolojilerden yararlanmasını ve sulu tarımın gereklerini teşvik etmek amacı ile Bölge'de her yıl "Hasat Şenlikleri" düzenlenmektedir.

İlki 1995 yılında gerçekleşen Hasat Şenlikleri GAP İdaresi Başkanlığı tarafından Bölge illeri Valilikleri ile işbirliği içinde düzenlenmektedir.

1998 GAP Hasat Şenlikleri'nde, sulamaya açılan alanlarda kalite ve verim yönünden en iyi ürün yetiştiren, çok yönlü sulu tarımın gereklerini yerine getiren çiftçilere çeşitli ödüller verilmiş, ayrıca spor karşılaşmaları yapılmıştır. Yarışmalar sonunda örnek çiftçiler arasında seçilen ilk beş kişiye, atletizm yarışmalarında 5000 metre erkek ve 3000 metre bayanlarda ilk üçe girenlere, karakuşak güreş müsabakası ve şiir yarışmasında derece alanlara çeşitli para ödülleri ve plaket verilmiştir.

GAP Harvest Festivities, the fourth one since 1995, brightened the day in Harran, Şanlıurfa, on October 5th, 1998.

Harvest festivities are being organized annually in the GAP Region for everybody to share the joys of the harvest time and, a bit on the business side, to promote modern technologies and requirements of irrigated farming. GAP-RDA does the organization in co-operation with the offices of the Provincial Governors in the Region.

During this 1998 event, selected farmers working the newly irrigated field who performed best with respect to quality and productivity, in compliance with the requirements of multi-product irrigated farming, received awards. Awards also went to best performers in competitions held on the day of the festival - 5,000 and 3,000 - meter runs, men and women, and wrestling, as well as poetry.

performers in competitions held on the day of the festival - 5,000 and 3,000 - meter runs, men and women, and wrestling, as well as poetry.

A. Mekin TÜZÜN

GAP İdaresi Başkanlığı
Tarım ve Orman Koordinatörü
GAP Administration Agriculture
and Forestry Coordinator

Ruhsar YENİGÜN

GAP İdaresi Başkanlığı, Uzman
GAP Administration, Specialist

GAP TARIMSAL GELİŞME YAKLAŞIMI

Agricultural Development Approach of the Southeastern Anatolia Project

GAP Bölgesi'nin sahip olduğu kaynakların kullanımındaki etkinliğin ve entegrasyonun sağlanması amacıyla hazırlanan GAP Master Planı'nda öngörülen temel kalkınma senaryosu Bölge'nin "Tarıma Dayalı İhracat Üssü" haline getirilmesini öngörmektedir. Bölgesel

The GAP Master Plan was drafted to ensure efficiency and integration in the utilisation of resources existing in the GAP Region. The basic development scenario envisaged by this plan is to transform the region into an "agriculture based export centre." Along

kalkınma amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla hazırlanan Master Plan çerçevesinde, tarımsal kalkınmanın sağlanması için bir dizi çalışma ve araştırma gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmektedir.

the lines set by the Master Plan, a series of activities and researches have been realised.

The objectives of agricultural development in the GAP Region is to

GAP Bölgesi'nde tarımsal kalkınma amaçları;

- kırsal kesimde gelir seviyesini artırmak,
- tarımsal sanayilere girdi ve pazar temin etmek,
- kırsal alanda göçü asgariye indirmek, istihdam olanaklarını artırmak,
- ihraç edilebilir ürünleri, iç pazar ihtiyacının üstünde üretmektir.

- raise the level of income in agricultural sector,
- provide inputs and market for agricultural industries,
- to minimise migration in the rural parts of the region and generate employment opportunities, and
- produce exportable goods above what is needed in the domestic market.

Kalkınma amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için belirlenen ana stratejiler ise kısaca şöyle özetlenebilir;

The basic strategies designed to materialise above stated objectives can be summarised as follows:

- a) Agro-ekolojik şartların değiştirilmesinin etkili olacağı anlaşılan yerlerde sulama imkanları yaratmak,

- a) To create opportunities for irrigation in areas where change in agro-ecologic conditions is thought to be beneficial,

- b) Gübre, ilaç ve sulama suyu kullanımının uygun bileşimleriyle tarımda mekanizasyonu geliştirmek,
- c) Tarımsal girdileri, zamanında yeterli miktar ve kalitede sağlamak ve dağıtmak,
- d) Az sayıda büyük toprak sahipleri ile çok sayıda topraksız ve az topraklı çiftçinin var olduğu mevcut toprak mülkiyeti sistemini, geçmişteki tarım reformu tecrübelerini de dikkate alarak ıslah etmek,
- e) Çiftçileri daha fazla üretim yapmaya teşvik etmek amacıyla fiyatlandırma ve pazarlama altyapısını iyileştirmek.

Bu çerçevede GAP Master Planı ile paralel ve /veya daha sonra yürütülen çalışmalarla; sulu koşullarda Bölge'ye adapte olabilecek ürünlerin tür ve çeşitleri ile yetiştirme teknikleri, ürün deseni ve pazarlama stratejileri, hasat sonrası teknolojileri, Bölge tarım işletmelerinin ekonomik analizleri, tarımsal girdi ve kredi ihtiyaçları ile mekanizasyon planlamaları ile su tasarrufu sağlayan sulama yöntemleri, sulama şebekelerinin işletme, bakımı ve yönetime çiftçi katılımı gibi konular ele alınmıştır.

Toprak-Su Kaynakları Projeleri

Güneydoğu Anadolu Projesi'nin itici gücü olan doğal kaynakların başlıcası su ve topraktır. Proje kapsamında bu kaynakların sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda optimum kullanımı ile ekonomik, mekansal ve sosyal gelişimin sağlanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda planlı gelişimin sağlanması ve kaynakların doğru ve yerinde kullanımının sağlanması amacıyla çeşitli projeler uygulanmış ve uygulanmaya devam edilmektedir.

Projeler:

* Ceylanpınar Yeraltı Suyu Fizibilite Etüdü

GAP Bölgesi'nin su potansiyelinin doğru tespit edilebilmesi, sulama sistemleri planlanmasına yardımcı olunması amacıyla, Mardin Ceylanpınar ve Şanlıurfa Harran Ovaları yeraltı suları potansiyeline dönük bir fizibilite etüdü yapılmıştır.

- b) To promote agricultural mechanisation with a fine-tuned composition of such inputs as fertilisers, chemicals and irrigation water,
- c) To provide and distribute agricultural inputs in sufficient quantities and in time,
- d) To reform the existing system of land proprietorship which involves few big landholders and large number of landless peasants by paying due attention to the experience of past agricultural reform initiatives,
- e) To improve the pricing and marketing infrastructure to encourage farmers for more production.

In this context, work conducted with and/or after the GAP Master Plan the following topics were addressed: Crop species and types which can adapt to the region under irrigated farming; relevant farming techniques; crop design and marketing strategies; post-harvest technologies; economic analyses of farming enterprises existing in the region; input and credit needs; mechanisation plans; water saving irrigation techniques; and farmers' participation to the management, maintenance and operation of irrigation networks.

Projects on Land-Water Resources

Land and water are the major natural resources which form the driving force of the Southeastern Anatolia Project. The project aims at economic, spatial and social development through the optimum utilisation of these resources along the principle of sustainability. Various projects have been implemented and are being implemented to ensure planned development and appropriate utilisation of resources.

These projects are:

* Feasibility Study on Şanlıurfa Ground Water Reserves

There was a feasibility study on the ground water potential of Mardin-Ceylanpınar and Şanlıurfa-Harran plains to correctly assess the water potential of the GAP Region and to help plan for irrigation systems.

* Sulama Kanallarında Suyun Regülasyonu Projesi

Ülkemizin en büyük ve en uzun sulama kanalı olan, Harran Ana Kanalı üzerinde farklı regülasyon yöntemlerinin denenmesi amacıyla çalışmalar yürütülmüştür. Bu kapsamda kanal üç bölüme ayrılarak; menba, miks ve mansab kontrollu olmak üzere projeler yapılmış ve araziye tesisi gerçekleştirilmiştir.

* Farklı Sulama Metotlarının Karşılaştırmalı Üstünlüğünün Tespiti Çalışması

Su tasarrufu sağlamak amacı ile sulama sistemlerinin karşılaştırılması çalışmalarına dayalı Proje kapsamında, Şanlıurfa Ovasında yer alan 3000 hektarlık pilot sahada dört farklı sulama metodunun karşılaştırması yapılmaktadır. Bu çerçevede; basınçlı, alçak basınçlı, birim alan birim su ve klasik kanalet şebekesi sistemleri denemeye alınmıştır.

* Yeni Sulama Teknolojileri

Bu çalışma ile örnek teşkil edecek işletmelerin kurulması ve su tasarrufu sağlayan sulama metod ve teknolojilerinin yaygın olarak Bölge'de kullanılması hedeflenmektedir.

* Sulama Organizasyonları:

GAP Sulama Sistemlerinin İşletme, Bakım ve Yönetimi projesi (MOM) ile; suyun üretim değerini maksimize eden iletim, dağıtım ve uygulama yöntemlerinin belirlenmesi; sulama ve drenaj faaliyetlerinin çevreye olan kötü etkilerinin minimize edilmesi; sulama sistemini oluşturan fiziksel altyapının, zaman içinde değişim gösterecek üç faktöre (su varlığı, iklim koşulları, bitki deseni) adaptasyonunu sağlayacak uygun yönetimin belirlenmesi; yönetim kurallarının hem normal rejimde hem de beklenmedik olaylarda sistemin bütün elemanlarına uygulanması; fiziksel altyapının devamlı ve tam randımanlı çalışabilmesi için işlemenin performansının düzenli kılınması amaçlanmaktadır.

* Arazi Toplulaştırma Çalışması

Sulamaya açılacak alanlarda toprağın daha ekonomik olarak işlenmesini sağlamak amacıyla;

* Project on the Regulation of Water in Irrigation Canals

Various regulation methods were tested on the Harran Main Irrigation Canal, the largest and longest of its kind in Turkey. In this context, the canal was divided into three parts and projects based on origin, mix and outpour control were developed and realised.

* Comparative Advantage Study for Various Irrigation Methods

Four different irrigation methods are being tested on a pilot area of 3,000 hectares in the Şanlıurfa Plain to determine their comparative advantages in water saving. The methods tested are: pressured irrigation, low pressure irrigation, unit area and unit water, and classical canalet network.

* New Irrigation Technologies

This work aims at the establishment of demonstrative farming enterprises and widespread use of water saving irrigation methods and technologies in the region.

* Organisations for Irrigation

The Project on the Management-Operation-Maintenance of GAP Irrigation Systems (MOM) has the following objectives: Identification of the methods of conveyance, distribution and application which maximise the contribution of water; minimisation of the negative environmental impacts of irrigation and drainage activities; determination of appropriate methods which ensure the adaptation of the physical infrastructure of the irrigation system to three changing factors (availability of water, climatic conditions and crop design); application of the rules of management to all components of the system in both normal and extraordinary conditions; and securing a smooth operation performance for the continuous and fully efficient working of the system.

* Land Consolidation

Under this project, work was conducted on a land of 58,000 hectares (24,000 hectares in _kic_rc_p and

mevcut mülkiyet yapısı ve sulama tesisleri (kanal, kanalet ve servis yolları) nedeniyle parçalanmış arazileri, şeklini de düzelterek birleştirmek, tarla içi geliştirme hizmetlerini (tesviye, drenaj) gerçekleştirerek toprak erozyonu ve çoraklaşmayı önlemeyi hedefleyen Proje kapsamında 58 000 ha (24 000 ha İkircip ve 34 000 ha Şanlıurfa Ovalarında) alanda çalışma yapılmıştır.

* Harran Ovası Tarla İçi ve Köy Geliştirme Proje Hazırlık Çalışması

Şanlıurfa- Harran Ovaları Tarla İçi ve Köy Geliştirme Projesi; Şanlıurfa ve Harran Ovalarında sulamaya açılacak 150 000 ha alanda ileri tarım teknikleri, çevreye duyarlı sürdürülebilir bir tarımsal üretimi, köy yolları ve içmesuyu sağlanması için gerekli proje bütünü hazırlanarak uluslararası (Dünya Bankası) kuruluşların finansman katkısının sağlanması amacıyla yürütülmektedir..

Ekonomik Etütler

Tarım ve Orman sektörlerinde işletmelerin karşılaşacağı önemli darboğazların başında finans gelmektedir. İşletmelerin yeni teknolojilere sahip olması ve elde edilen ürünlerin pazar taleplerine uygun standart ve kalitede üretilerek tüketicilerin beğenisine sunulması büyük önem arz etmektedir. Bölgenin ekolojik şartları dikkate alınarak hedef ülke gruplarının talepleri doğrultusunda üretim planlamasına gitmek, oldukça yüksek maliyetli projelerden beklenen faydanın sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda en kısa sürede geri dönüşünü temin edecektir.

Projeler:

* Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi; Kısa, Orta ve Uzun Vadede Kredi İhtiyaçlarının Tespit Edilmesi Projesi

GAP Bölgesi'nde tarım işletmelerinin mevcut sosyo-ekonomik yapısının ortaya konması, Bölge'de halen kullanılmakta olan tarımsal kredi uygulamalarının araştırılması, aksaklık ve darboğazların nedenlerinin belirlenmesi, üretim deseninde (sulu ve kuru koşullarda) yer alacak ürünlerin farklı işletme büyüklük guruplarındaki maliyetlerinin ürün ve işletme bazında kredi ih-

34,000 hectares in Şanlıurfa Plains). The objectives of the project are as follows: To consolidate land that is split because of the existing proprietorship structure and construction of facilities (canals, canalets, service roads, etc.); and to prevent erosion and desertification by extending on-farm development services (i.e. levelling, drainage, etc.)

* Preliminary Work for the Project "Harran Plain On-farm and Village Development"

The project objective is to secure the financial contributions of international organisations (i.e. World Bank) by coming up with an integral project to ensure the introduction of advanced farming methods, environment friendly sustainable farming practices, drinking water supply to villages and construction of village roads on an area of 150,000 hectares to be brought under irrigation in Şanlıurfa-Harran Plains.

Economic Studies

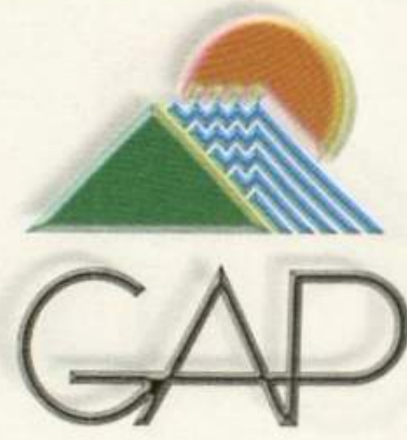
Financing is one of the most important bottlenecks that enterprises in the farming and forestry sectors will face. It is crucial that enterprises use advanced technologies and produce in standards and quality which respond to market demand. Commitment to production planning, by considering the ecological conditions of the region, in line with the demands of the target country groups will ensure cost covering in the shortest time possible of otherwise highly expensive projects.

The projects are:

* Economic Analysis of Agricultural Enterprises; Project for the Assessment of Short, Medium and Long Term Credit Needs

The objectives of the project include the following: Exposition of the existing socio-economic structure of agricultural enterprises existing in the GAP Region; investigations on the existing systems of credit use; identification of the shortages and bottlenecks of these systems; investigations on the credit needs of agricultural enterprises of varying sizes in terms of respective

tiyacının araştırılması ile sulamaya açılacak tarım alanlarında ve kuru tarım alanlarında yer alacak işletmelerin kısa, orta ve uzun vadedeki kredi ihtiyaç projeksiyonlarının tespit edilerek, fonksiyonel ve alternatif tarımsal kredi modellerinin araştırılması ve geliştirilmesi amaçlanmıştır.

* Tarımsal Pazarlama ve Bitki Deseni Çalışması

GAP Bölgesinde üretilecek ürünlerin, Türkiye Cumhuriyeti'nin dahil olabileceği muhtemel ekonomik ve siyasi organizasyonlar ile halen üyesi bulunduğu örgütlerin yüklediği sorumluluklar ve bölge ülkeleri ile olan ilişkilerde dikkate alınarak çeşitli arz-talep dengeleri ve pazarlama olanakları araştırılmıştır. Çalışma kapsamında Bölgede ki mevcut bitki deseni, su potansiyeli ile yapılmış ve inşa halindeki sistemler incelenmiş ve 2010 yılı olası bitki deseni tahmini yapılmıştır.

* Hasat Sonrası Yönetimi Projesi

GAP sulama projelerinin yaygınlaşması ile üretilecek sebze-meyvenin pazarlanması ve sahip olduğu potansiyelin iyi değerlendirilmesi açısından, Bölge koşullarına uygun olabilecek hasat sonrası teknolojilerinin belirlenmesi ve depolama, boylama, işleme ve pazarlama koşullarının iyileştirilmesi amaçlanmıştır.

Tarımsal Araştırma ve Geliştirme

GAP Bölgesinde yer alan 3.2 Milyon ha tarım arazisinden, DSİ vasıtasıyla yapılacak olan toprak-su kaynakları projeleri ile 1.7 Milyon ha alan sulu tarıma açılmış olacaktır. Bu alanlarda yetiştirilecek olan bitki çeşitlerinin tespiti ve adaptasyon çalışmaları ile yetiştirme tekniklerinin belirlenmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevedeki Projeler;

- Çukurova Üniversitesi Araştırma Geliştirme Proje Paketi
- Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Araştırma Geliştirme Proje Paketi
- TÜBİTAK Araştırma Geliştirme Proje Paketidir.

costs and crop designs (in irrigated and dry farming); and development of alternative and functional credit extension models by projecting for the short, medium and long term credit needs of enterprises.

* Agricultural Marketing and Crop Design

The project investigates various supply-demand balances and marketing possibilities for goods to be produced in the GAP Region by considering the prospective economic and political organisations to which Turkey may participate, responsibilities taken over by her present memberships to various organisations and Turkey's relationship with other countries in the region. Under this study, the existing crop design, water potential and completed or to be constructed systems were analysed and the prospective crop design for the year 2010 was projected.

* Project for Post-harvest Management

The project aims at identifying post-harvest technologies fit for the conditions of the Region and improving storage, processing and marketing conditions in order to reap full benefits from the fruit-vegetable culture potential of the Region.

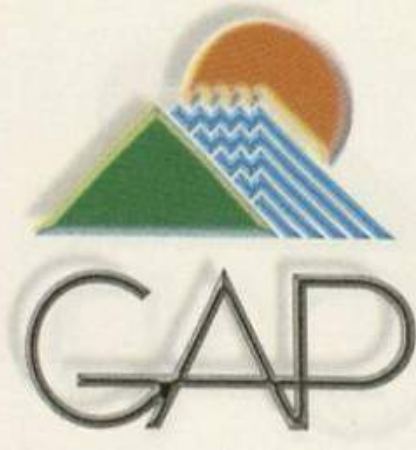
Agricultural Research and Development

Out of 3.2 million hectares of cultivable land in the GAP Region, 1.7 million hectares will be brought under irrigation through the water-land resources projects of DSİ. It is crucial to determine crop types to be grown in this area, to conduct relevant adaptation works and identify the most suitable farming techniques.

Projects in this context are:

- Çukurova University, Research-Development Project Package
- Harran University, Faculty of Agriculture, Research- Development Project Package, and
- TÜBİTAK Research-Development Project Package

Kırsal Kalkınma

GAP'ın yürütüldüğü alan 75 000 km² olup, alt bölgeleri de kapsamaktadır. Bu alt bölgelerin klimatolojik ve ekolojik özellikleri dikkate alınarak özel proje paketlerinin geliştirilmesi ve katılım- cılık ilkesi doğrultusunda yürütülmesi amaçlan- mıştır.

* Sulama Dışı Alanlarda Halkın Gelir Düzeyinin Artırılması Projesi

Sulama ile çiftçi gelir seviyesinde hızlı bir artış sağlanmaktadır. Kuru tarım alanlarında kalan çiftçiler aleyhine gelişen bu durumu dengelemeye çalışmak ve mevcut doğal kaynakların ve insan gücünün optimum kullanılmasını sağlamak için çeşitli projeler yürütülmektedir.

- Örnek Bahçe Tesisi
- Mantar, Arı ve Kapari yetiştiriciliği
- Yabani Ağaç Aşılması
- Örtü Altı Yetiştiriciliği
- Su Ürünleri
- Yem Bitkisinin teşvik edilmesi
- Katılımcı Kırsal Kalkınma

Şanlıurfa İli Bozova İlçesi sınırlarında kalan 93 000 ha sahanın sulama projesinin daha hızlı olarak devreye girmesi ve bu sistemden faydalanacak olan üreticilerin katılımlarının sağlanması ile tabandan tavana yaklaşım modeliyle örgütlenerek hem inşaat hem de işletme esnasında üreticilerin görev ve sorumluluk almalarını sağlamak amacıyla çalışmalara başlanmıştır.

Mekanizasyon

Tarımsal üretim, birbirinden çok farklı sayıda girdinin bir araya getirilmesini gerektiren, değişken yapılı bir süreçtir. Ayrıca üretim sürecindeki girdilerin özellikleri de, kendi aralarında farklılıklar göstermektedir. Tarımın bu dinamik yapısı, üretim sürecine giren tüm girdilerin en verimli şe-

Rural Development

The GAP is presently conducted on an area of 75,000 square kilometres which also include sub- regions. The objective is to develop specific project packages and carry these out in line with the principle of sustainability by taking into account the climatic and ecological characteristics of individual sub- regions.

* Project for Raising the Income Level of People Living in Non-irrigated Areas

Irrigation ensures a rapid rise in the income level of farmers. This creates a situation disfavoring those not living in irrigated areas. Various project are in implementation in order to remedy for this imbalance and to ensure the optimum utilisation of available natural and human resources.

- Establishment of Demonstrative Orchards
- Mushroom and Capari Culture and Beekeeping
- Grafting of Wild trees
- Greenhouse Culture
- Water Products
- Fodder Crop Culture

* Participatory Rural Development

Upon the more rapid phasing-in of the project for irrigating 93,000 decares of land in Bozova, Şanlıurfa, and active participation of farmers who will benefit from irrigation, initiatives have been taken to introduce grassroots organisation models and ensure farmers presence in works related to construction and operation of facilities.

Mechanisation

Agricultural production is a process in which varying structures necessitate the composition of many different inputs. Furthermore, characteristics of individual inputs in the process of production differ from others. This dynamic structure of agriculture entails a planning which ensures the

kilde kullanılmasını sağlayacak bir planlamayı zorunlu kılmaktadır. İleri tarım teknolojisi uygulamalarında amaç, verimi olduğu kadar verimliliği de artırmaktır. Tarım işletmelerindeki verimlilik ise üretim girdilerinin etkin ve akılcı kullanımını sağlayacak iyi bir planlama ve organizasyon ile artırılabilir.

Bu çerçevedeki Projeler;

* GAP Bölgesi'nde Tarımsal Mekanizasyon Gereksinimleri Etüdü Projesi

GAP Bölgesi'ndeki işletmelere uygun mekanizasyon sistemlerinin belirlenmesi ve bu sistemlere uygun makina çeşitlerinin, boyutlarının ve sayılarının saptanması, üreticilere makina edinilmesi konusundaki politikaların oluşturulmasına yardımcı olmak üzere, makina seçim sonuçlarına bağlı olarak, edinim ve kullanım modellerinin geliştirilmesi ve mekanizasyon üretim planlaması yapılmıştır.

* GAP Bölgesi'nde Ortak Makine Kullanımı Projesi

GAP Bölgesi için alternatif mekanizasyon sistemlerinin ve bunlara uygun makinaların saptanması; edinim ve kullanım modellerinin geliştirilmesi, Bölge'de mekanizasyon araçları üretiminin planlanması, ihtiyaç duyulacak bakım onarım istasyonlarının belirlenmesi ve GAP Bölgesi'nde yer alan Sulama Birlikleri içinde ortak makina kullanım modelinin uygulanması ve yaygınlaştırılması amaçlanmıştır.

Hayvancılık

Hayvancılık; beslenme ve kalkınmada, dış satımın arttırılmasında, sanayiye hammadde sağlanmasında, bölgesel ve sektörler arası dengeli kalkınma ve kalkınmanın istikrar içinde başarılmasında, gizli işsizliğin önlenmesinde, sanayi ve hizmetler sektörlerinde istihdam olanaklarının yaratılmasında ve kalkınma finansmanının öz kaynaklara dayandırılmasında önemli bir potansiyele sahiptir.

most efficient utilisation of all inputs entering into the process. The objective of introducing advanced agricultural technologies is to enhance both the yield and efficiency. The efficiency of agricultural enterprises, on the other hand, depends upon a good planning and organisation for the effective and rational utilisation of inputs.

Projects in this context are:

* Study on Agricultural Mechanisation Needs in the GAP Region

The study covers the following headings: Identification of mechanisation systems fit for enterprises in the GAP Region and determination of machine types and sizes suitable for these systems; development of machinery acquisition and operation models to help formation of policies related to mechanisation; and planning for machinery production.

* Project for Joint Machinery Use in the GAP Region

Determination of alternative mechanisation systems for the GAP Region together with machines corresponding to these systems; development of machinery acquisition and operation models; planning for machinery production in the Region; determination of points for necessary maintenance-repair stations; and development and spread of joint machinery use models within the Irrigation Unions of the Region.

Animal Husbandry

Animal husbandry has an important potential in terms of the following: Nutrition and development; expanding the export capacity of the country; provision of inputs to the industry; balanced regional and sectoral development in a sustained manner; elimination of disguised unemployment; generation of employment opportunities in the sectors of industry and services; and basing development on domestic resources.

Hayvancılığa ilişkin Projeler;

* Şırnak İlinde Sözleşmeli Hayvancılık Projesi

GAP İdaresi teknik kontrolü ve gözlemciliği altında Şırnak Valiliği Sosyal Dayanışma Vakfı ile Şırnak İli'nde küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştırılması amacıyla sözleşmeli hayvancılığa geçilmiştir. Bu amaçla TİGEM'in Ceylanpınar Çiftliğinden 900 adet koyun ve 90 adet koç olmak üzere toplam 990 adet İvesi ırkının hayvan alımı yapılmış ve 90 adet çiftçiye dağıtılmıştır.

* Batman Organize Hayvancılık Projesi

Batman kent merkezi içerisinde kalmış olan ve hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin kent dışında oluşturulacak organize hayvancılık bölgesine taşınarak, daha modern koşullarda ve kontrollü ortamda kaliteli ürün elde etmelerini sağlayarak kentin sağlıklı gelişmesine katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Projects related to animal husbandry are:

* On-contract Stock Breeding in Şırnak

Under the technical supervision of the GAP Administration, the Social Solidarity Foundation of the Governorate of Şırnak has started on-contract stock breeding in order to promote small head animal husbandry. 900 sheep and 90 rams of İvesi type were taken from TİGEM's Ceylanpınar State Farm and distributed to 90 farmers.

* Organised Stock Breeding in Batman

Farmers who are engaged in animal husbandry at the centre of Batman will be moved to an out-of-town organised site to continue their activity under more modern and improved conditions. This will contribute to quality improvement and healthier growth of the central town.

GAP BÖLGE KALKINMA İDARESİ BAŞKANLIĞI'NIN TARIM SEKTÖRÜ FAALİYETLERİ BİTEN PROJELER

Pro. Baş. ve Bit. Tarihi

- 1) Tarım Ürünleri Pazarlaması ve Bitki Deseni Planlaması ile Pazarlama ve Bitki Deseni Planlaması Çalışmasının Entegrasyonu Projesi 1992
- 2) GAP Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Proje Paketi (Ç.Ü.Z.F ile yürütülen I. ve II. Aşama Proje Paketi Çalışmaları) 1997
- 3) GAP Bölgesi Yaş Sebze ve Meyve Hasat Sonrası Teknolojileri Projesi 1997
- 4) GAP Bölgesinde Tarımsal Mekanizasyon Gereksinimleri Etüdü Projesi 1996
- 5) GAP Alanındaki Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizi Kısa, Orta ve Uzun Vadedeki Kredi İhtiyaçlarının Araştırılması 1996
- 6) Ceylanpınar Bölgesi Yeraltısuyu Fizibilitesi Etüdü 1991

DEVAM EDEN PROJELER

Pro. Baş. ve Bit. Tarihi

- 1) GAP Sulama Kanallarındaki Suyun Regülasyonu ve İşletilmesi ile Su Tasarrufu Sağlayan Sulama Metod ve Teknolojileri 1997-2000
- 2) GAP Bölge'sindeki Sulama Sistemlerinin İşletme, Bakım ve Yönetim Projesi 1993-2000
- 3) Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Proje Paketi II. Aşama 1994-2010
- 4) GAP Bölgesi'nde Tarımsal Mekanizasyon İhtiyaçları Etüdü Projesi 1997-2000
- 5) Sulama Dışı Alanlarda Halkın Gelir Düzeninin İrtırılması Projesi 1997-2005
- 6) Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü 1998-2002
- 7) Şanlıurfa-Harran Ovaları Tarla İçi ve Köy Geliştirme Projesi 1998-1999
- 8) Yeni Sulama Metod ve Teknolojilerinin Tanıtılması ve Demonstrasyonların Kurulması 1995-2001

1999 YILINDA DEVREYE GİRECEK OLAN PROJELER

Pro. Baş. ve Bit. Tarihi

- 1) GAP Bölgesi Katılımcı Kırsal Kalkınma Projesi 1999-1999
- 2) Batman Organize Hayvancılık Projesi 1999-2004
- 3) Hayvancılık Demonstrasyon İşletmelerinin Kurulması 2000-2001

PLANLANAN PROJELER

Pro. Baş. ve Bit. Tarihi

- 1) Entegre Su Ürünleri Projesi 2000-2005
- 2) İpekböcekçiliği Geliştirme Projesi 2000-2006
- 3) GAP Bölgesi Taşlı Arazi Islahı Projesi 2000-2005
- 4) GAP Bölgesi Sözleşmeli Hayvancılık Projesi 2000-2005
- 5) GAP Bölgesi Özel Tarımsal Danışmanlık Hizmetleri 2000-2009
- 6) GAP Bölgesi'nin Günümüzdeki ve Yakın Gelecekteki İklim Durumunun İncelenmesi 2000-2004
- 7) Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Proje Paketi III. Aşama 2000-2004
- 8) Yeni Tarım Teknikleri Demonstrasyonları 2000-2004
- 9) GAP Bölgesi'nde Optimum Su İşletimi ve Erken Uyarı Sistemi Kurulması (Fizibilite + Dizayn) 2000-2004
- 10) Hayvancılık Danışmanlık Hizmetleri Projesi 2000-2002
- 11) GAP Bölgesi Entegre Tarımsal Destek Hizmetleri Projesi 2000-2004
- 12) Şanlıurfa-Harran Ovaları Tarla İçi ve Köy Geliştirme Projesi 1999-2009
- 13) GAP Bölgesi Tarım Ana Planı Hazırlama ve Pilot Uygulama Projesi 2000-2004

ACTIVITIES OF THE GAP ADMINISTRATION IN THE SECTOR OF AGRICULTURE COMPLETED PROJECTS

	Starting and Finishing Dates
1) Project for Agricultural Marketing, Crop Design Planning and Integration of Marketing Planning Works	1992
2) GAP Agricultural Research and Development Project Package (1st and 2nd Stage Work Carried out with the Faculty of Agriculture, Çukurova University)	1997
3) GAP Region, Fresh Vegetable-Fruit Post Harvest Technologies	1997
4) Study on the Agricultural Mechanisation Needs in the GAP Region	1996
5) Economic Analysis of Enterprises in the GAP Region; Short, Medium and Long Term Credit Needs	1996
6) Feasibility Study on Ceylanpınar Ground Water Reserves	1991

ONGOING PROJECTS

	Starting and Finishing Dates
1) Regulation and Operation of GAP's Irrigation Canals; and Introduction of Water Saving Methods and Technologies	1997-2000
2) Management, Operation and Maintenance of Irrigation Systems in the GAP Region	1993-2000
3) Agricultural Research and Development Project Package, 2nd. Stage	1994-2010
4) Study on Agricultural Mechanisation Needs in the GAP Region	1997-2000
5) Project for Raising the Income Level of People in Non-irrigation Areas	1997-2005
6) Afforestation and Erosion Control	1998-2002
7) Şanlıurfa-Harran Plains on-farm and Village Development Project	1998-1999
8) Introduction of and Demonstration for New Irrigation Methods and Technologies	1995-2001

PROJECTS TO BE PHASED IN 1999

	Starting and Finishing Dates
1) GAP Region Participatory Development Project	1999-1999
2) Batman Organised Stock Breeding	1999-2004
3) Establishment of Demonstrative Enterprises for Stock Breeding	2000-2001

PROJECTS PLANNED

	Starting and Finishing Dates
1) Integrated Water Products Project	2000-2005
2) Project for the Development of Sericulture	2000-2006
3) GAP Region Stony Land Clearance Project	2000-2005
4) GAP Region on-contract Stock Breeding Project	2000-2009
5) GAP Region Private Agricultural Consultancy Services	
6) Analysis of the Present and Future Climatic Conditions of the GAP Region	2000-2004
7) Agricultural Research and Development Project Package, 3rd. Stage	2000-2004
8) Demonstrations on New Agricultural Technologies	2000-2004
9) Establishment of Optimum Water Management and Early Warning System in the GAP Region	2000-2004
10) Stock Breeding Consultancy Services	2000-2002
11) GAP Region Integrated Agricultural Support Services	2000-2004
12) Şanlıurfa-Harran Plains on-farm and Village Development Project	1999-2009
13) GAP Region Master Plan Drafting and Pilot Implementation	2000-2004

GAP BÖLGESİ'NDE HAYVANCILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ

Development of Animal Husbandry in the GAP Region

Hayvancılık; Türkiye'nin beslenmesi, dışsatımın artırılması, sanayi için hammadde sağlanması, bölgesel ve sektörler arası dengeli kalkınma ve kalkınmanın istikrarı, gizli işsizliğin önlenmesi, sanayi ve hizmet sektörlerinde istihdam olanaklarının yaratılması

ve kalkınma finansmanının öz kaynaklara dayandırılması açılarından önemli bir potansiyele sahiptir.

Animal husbandry bears an important potential in Turkey in terms of nutrition, enhancement of exports, provision of inputs for the industrial sector, regionally and sectorally balanced and sustained development, prevention of disguised unemployment,

generation of opportunities of employment in industrial and services sectors and financing development through national resources.

GAP Bölge'sinde Genel Durum

GAP Bölgesinde Hayvancılığın Mevcut Durumu: GAP Bölgesi'nin hayvan varlığını incelediğimizde 1996 yılı itibarıyla; Kıl keçisi 1.637.080 adet ile Türkiye kıl keçisi varlığının %19.87'sini, Koyun 4.736.540 adet ile Türkiye koyun varlığının % 14.3'ünü, Tiftik keçisi 51.970 adet ile Türkiye tiftik keçisi varlığının %7.3'ünü, sığır 736.140 adet ile Türkiye sığır varlığının %6.19'unu, horoz tavuk 5.295.894 adet ile Türkiye Tavuk varlığının %2.96'sini ve hindi 341.210 adet ile Türkiye hindi varlığının %3.59'unu oluşturmaktadır.

Overall State in the GAP Region

Present State of Animal Husbandry in the GAP Region: The GAP Region has the following shares in the total animal stock of the country: 19.87 % (1,637,080) of goat, 14.3 % (4,736,540) of sheep, 7.3 % (51,970) of angora goat, 6.19 % (736,140) of cattle, 2.96 % (5,295,894) of hens and roosters, and 3.59 % (341,210) of turkey.

As can be depicted from these figures, the animal husbandry sector in Turkey is on an apparent trend of decline. This trend has its most visible

Rakamlardan da görüleceği gibi ülkemizde hayvancılık sektöründe gözle görülür bir gerileme mevcuttur. Bunun en büyük yansıması da Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde görülmektedir.

Sulamamın Bitkisel Üretimde Getireceği Değişiklikler: Bölge'de sulamaya tam geçilmesiyle 1.7 milyon hektar(ha) alanda sulu tarım yapılacağı ve buna bağlı olarak ürün deseninde değişiklikler olacağı beklenmektedir. Ürün deseninde, II. ürün olarak daha çok hayvancılık lehine, hayvan yemi üretiminde artış olacağı öngörülmektedir. GAP Master Planı'na göre (2005 yılı projeksiyonu), Bölge'de ana ürün arpa dahil yem bitkisi üretiminin toplam ekiliş alanı %15 ve ikinci ürün silajlık mısır dahil yem bitkisi ekiliş alanı %8'dir Buna göre, toplam yem bitkisi ekiliş alanının %23 olması beklenmektedir. Halen Bölge'de mevcut yem üretimi %1 civarındadır. Yem bitkileri üretiminin gelişmesi, hayvancılığın gelişmesi için itici bir güçtür.

1.7 milyon hektar alan sulamaya açıldıktan sonra büyük baş hayvan yetiştiriciliğine temel oluşturacak yem bitkisi ve yoncanın ekim alanı

implications in the regions of Eastern and Southeastern Anatolia.

Changes in Crop Farming Brought Along with Irrigation: With full transition to irrigated farming, 1.7 million hectares of land will be brought under irrigation in the Region. This transition is expected to give rise to changes in the crop pattern. It is envisaged that there will be a favorable development for animal husbandry since animal feed production will increase with the introduction of secondary crops. According to the GAP Master Plan (projection for the year 2005) the total culture area for fodder crops including barley will have a share of 15 % in total. As to second crops, the total culture area will have a share of 8 % including silage corn. This gives a share of 23 % for fodder crop culture area. At present, fodder crop culture area has a share of only 1 %. Thus, expansion of area under fodder crop culture will be a driving force for the development of animal husbandry.

When 1.7 million hectares of land is brought under irrigation, it is expected that 170,990 hectares of land will be sown fodder crops and clover which

170 990 ha olarak tahmin edilmektedir. Şekerpancarı baş ve yaprakları da büyük baş hayvan yetiştiriciliğine ayrılırsa ha'dan 10 ton kuru yonca yada yem bitkisi kuru maddesi, ha'dan 2.5 ton pancar baş ve yaprağı kuru maddesi hesabıyla yılda 1 942 400 ton civarında kaba yem kuru maddesi elde edilecektir. Sulama ile Bölge'de kaba yem üretiminin 500 kat aratacağı tahmin edilmektedir.

Yapılan projeksiyonlara göre (GAP Bölgesel Ulaşım ve Altyapı Raporu; GAP İdaresi, 1994) 1998 yılı ortalama birim fiyatı ile Ülke ve Bölge ekonomisine süt ineğinden yaklaşık 16.5 Trilyon TL, besi ineğinden 3 Trilyon TL, koyundan 3.5 Trilyon TL, besi tavuğundan 3 Trilyon TL olmak üzere toplam 34 Trilyon TL katma değer sağlanması beklenmektedir.

Ayrıca, hayvancılık sektöründe düz işçi, çoban, hayvan bakıcısı, hayvan sağlık teknisyeni ve veteriner olarak süt inekçiliğinde 131 977, besi ineği yetiştiriciliğinde 154 680, koyun yetiştiriciliğinde 109 593, besi tavukçuluğunda 72 202 ve yumurta tavuğu üretiminde 7 872 kişi istihdam edilecek olup toplam 476 323 kişi iş olanağına kavuşturulacaktır.

Hayvansal üretimde beklenen değişiklikler: Bölgede hayvansal üretimdeki temel sorun verim düşüklüğüdür. Bölge'nin ekonomik açıdan geri kalmışlığı ve özellikle hayvansal üretimin kapalı ekonomi içinde yer alması, hayvancılığın gelişmesini sınırlayan diğer etkenlerdir.

GAP'ın uygulamaya girmesiyle farklılaşacak olan ürün deseni ve kapasitesi, nüfus artışına ve yatırımların Bölge'ye gelmesine neden olacaktır. Bunlara paralel olarak tarımda çalışan nüfus azalacak, tarımsal işletmeler açık pazar ekonomisine tabi olacak, halkın yaşam standardı yükselecektir. Bu unsurlarda olacak değişiklikler Bölge'nin hayvansal ürünlere olan talebini ve ihtiyacını artıracaktır.

Entansif tarıma geçilmesiyle, Bölge'nin hayvansal üretiminde, birim başına verimin az, mer'aya bağımlılığın fazla olduğu küçükbaş hayvancılık bugünkü önemini yitirecektir. Sulamanın yaygınlaş-

form the feed basis of cattle breeding. Assuming that sugar beets and leaves are also used for feeding, 10 tons of dry clover and feed obtained from one hectare, plus 2.5 tons of sugar beets and leaves from one hectare mean that annually 1,942,400 tons of roughage will be harvested in the Region. The production of roughage is expected to increase by 500 times with irrigation.

According to projections (GAP Regional Transportation and Infrastructure Report, GAP Administration, 1994) expected annual revenue from animal husbandry is as follows at average unit prices of 1998: 16.5 trillion TL from milk cow; 3 trillion TL from fattening cow; 3.5 trillion from sheep, and 3 trillion from poultry which altogether make a value added amounting to 34 trillion TL.

As to the generation of employment as plain workers, shepherds, health technicians and veterinarians, projected figures are as follows: 131,977 in milk cow farming; 154,680 in fattening; 109,593 in sheep breeding; 72,202 in hennery and 7,872 in egg production, totalling to 476,323.

Changes Expected in Animal Husbandry: Low yield is the basic problem of animal husbandry in the Region. Economic underdevelopment of the Region and existence of animal husbandry within a closed economic system are the other factors which restrict the development of animal husbandry.

With the phasing in of GAP, changing crop patterns and capacities will give rise to population increase and inflow of investment. Parallel to these developments, the number of people subsisting on agriculture will decrease, agricultural enterprises will be exposed to open market economy and the living standards of the people will rise. All these will raise the need and demand for animal products.

Upon transition to intensive farming, small head animal husbandry where yield per animal is low and dependency to pastures high will lose its present importance. With the expansion of

ması ile mer'a alanları azalacak, hayvancılık entansif şekle dönecek, bunun sonucunda da küçükbaş hayvancılığın yerini birim başına verimi yüksek olan büyükbaş hayvanlar alacaktır. Sulamaya açılacak 1.7 milyon ha arazinin %15'inde yem bitkilerine yer verilmesi, sığır yetiştiriciliğinin gelişmesi için bir altyapı oluşturacaktır. Sığır yetiştiriciliği Bölge'de öncelikle yonca, melez mısır, sudan otu, sorgum, hayvan pancarı, korunga, fiğ gibi yem bitkilerinin bol miktarda üretilmesine bağlıdır. Süt sığırı yetiştiriciliğinde hayvanların canlı vücut ağırlıklarının %2'si kadar kaba yem kuru maddesi tüketmesi arzu edilir.

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Tarafından GAP Bölgesinde Hayvancılık Konusunda Yapılan ve Yapılacak Çalışmalar

Yapılan Çalışmalar:

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı olarak, GAP Bölgesi'nde hayvancılığı geliştirmek amacıyla, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne bitkisel ve hayvansal üretim ve yetiştirme tekniklerini içeren bir dizi proje yaptırılmıştır. Hayvancılık ile ilgili araştırmalar, TIGEM Ceylanpınar Tarım İşletmeleri Müdürlüğü'nde yürütülmüştür.

Yürütülen Projeler:

- GAP Bölgesi'nde Entansif Süt Sığırcılığını Geliştirmek İçin Uygulanabilecek Islah Organizasyon Modeli,
- GAP Bölgesi'nde Yetiştirilen İvesilerin Süt, Döl ve Et Verimlerinin Islahında Egzotik Irklardan Yararlanma Olanakları,
- GAP Bölgesi'nde Çeşitli Bal Arısı Irklarının Performanslarının Saptanması ve Bölgede Mevcut Arı Irklarının Islahı Olanakları,
- GAP Bölgesi'nde Entansif ve Yarı Entansif Koşullarda Hindi Yetiştiriciliği,
- GAP Bölgesi'nde Hayvansal Ürünler Pazarlama Yapısı ve Geliştirilmesi,
- Yem Bitkileri Adaptasyonu.

irrigation, pastures will shrink and animal husbandry will assume intensive forms. Consequently, cattle farming where yield per unit of animal is higher will gradually replace small head animal husbandry. 15 % share for fodder crops in an irrigated area of 1.7 million hectares will form the basis of cattle farming. The development of cattle farming in the Region depends upon the culture of such fodder crops as clover, hybrid corn, sudan plant, sorghum, animal beet, sanfoin and vetch. In milk cow farming, each animal is to consume roughage which corresponds to 2 % of its live body weight.

GAP Administration's Activities in the Field of Animal Husbandry

Activities Carried out:

The GAP Administration commissioned the Faculty of Agriculture, Çukurova University for a series of projects on crop and animal farming and relevant techniques in order to develop animal husbandry in the region. Research work specially related to animal husbandry was conducted in the Ceylanpınar Agricultural Enterprise of TIGEM.

Ongoing Projects:

- A Rehabilitation Model to Develop Intensive Milk Cow Farming in the GAP Region,
- Possibilities of Using Exotic Breed Animals in improving the Milk and Meat Yield and Fertility of İvesi Sheep in the GAP Region,
- Identification of the Performances of Various Honey Bee Breeds and Possibilities of Genetic Improvement of Local Bee Colonies,
- Turkey Farming Under Intensive and Semi-intensive Conditions in the GAP Region,
- Marketing Structure for Animal Products and its Development in the GAP Region,
- Adaptation of Fodder Crops.

Planlanan Çalışmalar

- GAP Bölgesi Sözleşmeli Hayvancılık Projesi
- Hayvancılık Danışmanlık Hizmetleri
- Küçükbaş Hayvancılığı Destekleme Projesi
- Entegre Su Ürünleri Projesi
- İpekböcekçiliği Geliştirme Projesi
- Demonstrasyon Çiftlikleri Projesi
- Organize Hayvancılık Bölgesi Pilot Projesi

GAP Bölgesi'nde Hayvancılığın Sorunları ve Çözüm Önerileri

Sorunlar: Hayvancılıkta birim başına verimi etkileyen genel sorunları şu ana başlıklar altında toplayabiliriz

- Islah
- Bakım ve besleme
- Hayvan hastalıkları ile mücadele
- Örgütlenme ve pazarlama
- Eğitim
- Destekleme politikaları
- Kredilendirme

GAP Master Planı'nda da Bölge'nin mevcut kaynaklarının ve darboğazlarının analizi ile ulusal ekonomi ve ulusal kalkınma amaçları da dikkate alınarak, bölgesel kalkınmanın hedefleri ve stratejileri saptanmıştır. Master Planda, tarımsal kalkınma stratejisi içinde hayvancılığın geliştirilmesi için aşağıdaki hususların önemi vurgulanmıştır.

Hayvancılıkta Verimliliğin Artırılması

- Suni ve tabii tohumlama ile yerli sığır ırklarının geliştirilmesi
- Mera yönetimi, yem bitkileri ve konsantre yem üretimi yolu ile hayvanların beslenmesinin iyileştirilmesi
- Veterinerlik hizmetlerinin geliştirilmesi

Planned Activities:

- Project for on-contract Animal Husbandry in the GAP Region
- Animal Husbandry Consulting Services
- Project for Supporting Small Head Animal Husbandry
- Integrated Water Products Project
- Project for the Development of Sericulture
- Project for the Establishment of Demonstrative Farms
- Pilot Project for organised Animal Husbandry Sites

Problems of Animal Husbandry in the GAP Region and Suggestions for Solution

Problems: The main problems which affect per unit yield in animal husbandry can be listed as follows

- Breed improvement
- Care and feeding
- Combat against animal diseases
- Organisation and marketing
- Training
- Support policies
- Credit extension

The GAP Master Plan lays down the targets and strategies of regional development by making an analysis of the existing resources and bottlenecks of the region and considering the objectives of national development. As far as the development of animal husbandry is concerned, the Master Plan emphasises the following points within the strategy for agricultural development.

Increasing Yield in Animal Husbandry

- Improvement of local breed animals by natural and artificial insemination
- Improvements in animal feeding through pasture land management and production of fodder crops and intensive feed
- Development of veterinary services

Ticari Hayvancılık Üretimini Geliştirmek İçin Fiziksel Altyapının İyileştirilmesi

* GAP Master Planı'nda temel kalkınma senaryosuna bağlı stratejiler kapsamında; diğer sektörlerin ihtiyaçları da dahil agro-ekolojik koşullar ve pazarlanabilirliği göz önüne alınarak, GAP Bölgesi'nde ağırlıklı olarak bulunan tahıl ve baklagillere ek olarak, yağlı tohumlar, meyve ve sebzeler ve kaba yem ve dane yem bitkileri gibi ana ürün gruplarının özellikle sulama alanlarında teşviki.

Çözüm Önerileri:

- * Bölge de sığır yetiştiriciliğinde; İşletmede sığır mevcudu bakımından iller, ilçeler ve köyler bazında çok önemli farklılıklar olduğu gözlemlendiğinden, Bölge bir bütün olarak ele alınmalı, özellikle entansif süt sığırcılığının geliştirilmesi sulamaya paralel olarak organize edilmelidir.
- * Bölge süt sığırcılığının geliştirilmesi için, özellikle büyük yerleşim yerleri ile buralara yakın yerlerde saf ve melez Siyah Alaca yetiştiren entansif süt sığırı işletmeleri teşvik edilmelidir.
- * Sulamanın gelişmesi ile birlikte, sığır mevcudunda bir miktar artma beklenmekle beraber, sığır yetiştiriciliğinin önemli oranda artması beklenmemeli, özellikle Bölge'nin inek sütü gereksinmesini karşılamak için süt ineği yetiştirilmelidir.
- * Süt sığırcılığını geliştirmek için, Kilislerin saf yetiştirme ve ıslahı, Siyah Alaca gebe düve getirerek Çukurova örneği işletmeler kurulması, bu işletmelerin ayrıca bir organizasyon altında toplanarak boğa yavru testi uygulanması, sperma ithali ve suni tohumlama gibi modeller uygulanmalıdır.
- * GAP Bölgesi'nde süt sığırcılığının geliştirilmesi için bölgesel bir süt sığırcılığı projesi planlanmalıdır.
- * Bölge'de var olan ve yüksek verime sahip olan Siyah Alaca'nın uygun yetiştirme teknikleri ile verimi artırılmalıdır.
- * Bölge'de uzman personelden oluşan bir ekip oluşturulmalıdır.

Improvement of Physical Infrastructure to Promote Commercialised Animal Farming

* Within the scope of strategies emanating from the basic development scenario adopted by the Master Plan and also by considering agro-ecological conditions and marketing possibilities including the needs of other sectors, the culture of oil seeds, fruit and vegetable, roughage and other fodder crops will be encouraged in addition to cereals and pulses.

Suggestions for Solution:

- * In cattle farming, there are considerable differences on province, district and village basis in terms of existing cattle stock. Therefore, the Region must be taken as a whole and the development of intensive milk cow farming in particular must be organised in line with irrigation.
- * In order to develop milk cow farming in the Region, intensive cattle farms breeding pure and cross-bred speckled cows must be encouraged particularly at locations closer to big settlements.
- * Though an increase cattle stock is expected with the expansion of irrigation, there must not be too high expectations for the development of cattle breeding. Weight must be given to milk cow farming to meet the milk needs of the Region.
- * In order to improve milk cow farming, the following models may be adopted and introduced. Breeding of pure Kilis cows; establishment of farms like those in Çukurova by bringing in pregnant black speckled cows; gathering these farms under an organisation to conduct bull tests; sperm importation and artificial insemination.
- * A regional milk cow farming project must be developed.
- * The yield of black speckled cows which already exist in the region must be further enhanced by appropriate techniques.
- * A team comprising specialists must be formed.

Bu sorunların entegre bir yaklaşım ile ele alınarak başta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olmak üzere, tüm ilgili kuruluşların birlikte hareket ederek acilen Bölgede hayvancılığı tekrar aktif hale getirmesi büyük önem taşımaktadır.

Sonuç

GAP Master Planı, GAP'ın tamamlanmasıyla Bölge'yi tarıma dayalı ihracat üssü haline getirmeyi öngörmektedir. Sulama projelerinin devreye girmesiyle birlikte, tarımsal ürünleri değerlendirecek olan tarıma dayalı sanayilerin gelişmesi ve Bölge'de kurulması gerekmektedir. Hayvansal ürünler sanayi, stratejik sanayiler arasında yer almakta ve ümitvar görülmektedir. Stratejik önem taşıyan ve ana sanayi olan et işleme ve deri sanayileri, Bölge'de Siirt ve Batman illerinde, diğer sanayi kollarına giren hayvansal ürün sanayileri Diyarbakır İli'nde öngörülmektedir.

Master Plana göre, Bölge'de önümüzdeki yirmi yıl içinde kalkınma çabalarının yoğunlaştırılacağı altı gelişme alanı saptanmıştır. Buna göre; Diyarbakır ve Batman'da tarımsal ürünleri kurmak ve yayarak genişletmek, Siirt'te hayvancılık sanayini desteklemek, Mardin'de hayvancılık faaliyetlerini özendirmek ve çevresindeki alanlarla karşılıklı bağlantılarını güçlendirmek temel stratejiyi oluşturmaktadır.

GAP Bölgesel Ulaşım ve Altyapı Geliştirme çalışmasına göre, Bölge'de tarıma dayalı sanayiler arasında yer alan süt ürünleri işleme tesislerinin; Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Siirt, Mardin, Şırnak ve bölgenin kuzeyinde yer alan sulama alanları dışında kalan yerleşimlerde konumlanacağı ortaya çıkmıştır.

Bununla birlikte GAP İdaresi'nin T.C. Ziraat Bankası ile koordineli bir şekilde yürütmüş olduğu "GAP Alanındaki Tarım İşletmelerinin Ekonomik Analizinin Kısa, Orta ve Uzun Vadedeki Kredi İhtiyacının Araştırılması" Projesiyle de Bölge için uygun tarımsal kredi imkanları değerlendirilmiştir.

Bu çalışmalar ışığında GAP İdaresi'nce Bölge'de süt sığırcılığını geliştirmek ve sulu tarım alanları

All these problems and prospective solutions must be addressed through an integrated approach. Acting in coordinated manner with all relevant organisations and agencies, the Ministry of Agriculture being in the first place, is crucial to revitalise animal husbandry in the Region.

Conclusion

The GAP Master Plan envisages to raise the region to the status of an agriculture based export centre. Upon the phasing-in of irrigation projects, agriculture based industrial enterprises must flourish in the region. Animal products have its place among strategic industries and have a promising status now. Meat processing and leather industries which form the main line and have a strategic status will concentrate in the provinces of Siirt and Batman while the province of Diyarbakır will host other industries working on animal products.

The GAP Master Plan identifies six main areas of development where development efforts will concentrate within the next 20 years. According to the plan, Diyarbakır and Batman will be hosting agricultural industries; animal products industries will be supported in Siirt; stock breeding activities will be encouraged in Mardin also by strengthening mutual linkages with the surrounding areas.

According to GAP Regional Transportation and Infrastructure Development Study, milk processing industries will be located in Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Siirt, Mardin and Şırnak and in settlements to the north of the Region where irrigation does not reach.

The project on the "Investigation of Short, Medium and Long Term Credit Needs of Agricultural Enterprises in the GAP Region" which was carried out by the GAP Administration in coordination with Agriculture Bank assessed agricultural credit facilities for the Region.

Under the light of these works and studies, now preliminary work is being carried out for the project "GAP Region On-contract Animal Husbandry" which aims at developing milk cow farming and raising the incomes of farmers remaining out of the scope of irrigation.

dışında kalan çiftçilerin gelirlerini artırmak amacıyla ile "GAP Bölgesi Sözleşmeli Hayvancılığı Geliştirme" projesi ön çalışmaları yapılmaktadır.

Örnek teşkil etmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla da Şırnak İli'nde pilot bir çalışma başlatılmıştır. Bu çerçevede GAP İdaresi teknik kontrolü ve gözlemciliği altında 1998 yılında Şırnak Valiliği Sosyal Dayanışma Vakfı ile Tarım İl Müdürlüğü küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştırılması amacıyla sözleşmeli hayvancılık projesine başlanmıştır. Bu amaçla TİGEM'in Ceylanpınar Çiftliğinden 900 adet koyun ve 90 koç olmak üzere toplam 990 adet ivesi ırkından hayvan alımı yapılmış ve 90 adet çiftçiye dağıtılmıştır. Bu proje için özel bir ekip oluşturulmuş olup izleme ve değerlendirme GAP İdaresi'nce yapılmaktadır. İlde proje kapsamında yem bitkilerini özendirmek yaygınlaştırmak amacıyla TİGEM'den korunga ve adi fiğ tohumu alınarak çiftçilere dağıtılmış ve ekimi sağlanmıştır.

Ayrıca örgütlü tarım işletmeciliğinin ve yem bitkisi üretiminin Bölge'de desteklenmesi amacıyla 1997 yılı güz döneminde GAP İdaresi'nce yem bitkileri ekim çalışması yapılmıştır. Siirt İli Merkez İlçesine bağlı Uluköy'de kurulu süt inekçiliği kooperatifi arazisine yonca, fiğ ve korunga tohumları ve ihtiyaç duyulan miktarda gübre verilerek yem bitkisi yetiştiriciliğinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Başarılı sonuçlar alınan çalışma önümüzdeki yıllarda da Bölge'de yaygınlaştırılarak devam ettirilecektir.

GAP İdaresi, Organize Hayvancılık Bölgesi fikrinden hareket ile, Batman İli şehir merkezinde kalmış olan besicilerin, Valilik ile yapılacak ortak çalışma sonucunda, kent merkezinden çıkarılarak, altyapısı hazırlanmış bir bölgeye taşınmaları hususunda proje çalışmalarına başlayacaktır.

A pilot work was also started in Şırnak. This pilot work was started in 1998 by the Solidarity Fund of the Governorate of Şırnak and Agriculture Directorate under the technical supervision of GAP Administration to promote small head animal husbandry. 990 ivesi type animals (900 sheep and 90 rams) were taken from the Ceylanpınar Farm and distributed to 90 farmers. A special team was formed for this project. Monitoring and evaluation works are conducted by the GAP Administration. Also, sanfoin and vetch seeds were taken from TIGEM and distributed to farmers to encourage and promote fodder crop culture in the province.

Also, in order to support organised farming and fodder crop culture in the Region, the GAP Administration conducted a survey on fodder crop culture areas in the fall of 1997. The milk cooperative established in Uluköy, Siirt, was given clover, vetch and sanfoin seeds and fertilisers to encourage fodder crop culture. Upon the successful results obtained, this work will be introduced to other areas in the region.

Starting out from the idea of Organised Animal Husbandry Sites, the GAP Administration is about to start preliminary project work for transferring animal breeders at the centre of Batman to another area whose necessary infrastructure will also be made ready.

GAP KENTSEL SANİTASYON ve PLANLAMA PROJESİ'NDE SON DURUM

GAP Urban Sanitation and Planning Project - Status

Dünya Bankası ile birlikte yürütülen Projede, hazırlıkların birinci aşaması için Dünya Bankası tarafından Avusturya Hükümet Fonu'ndan 150 000 ABD doları tutarında hibe temin edilerek başlanan çalışmalar Dünya Bankası'nın görevlendirdiği Avusturya müşavirlik firması Posch & Partners GmbH tarafından tamamlanmıştır.

Proje hazırlıklarının ikinci aşaması için ise Dünya Bankası, Japon Hükümeti'nden 391 500 ABD Doları tutarında hibe sağlanmıştır. Yapılan uluslararası müşavirlik ihalesi ile Dünya Bankası'ndan alınan uygun görüş sonrası Posch & Partners/Su-Yapı/Kent-Kur/TBU Konsorsiyumu ile 24.06.1998'de imzalanan sözleşme ile proje başlamıştır.

Proje kapsamında 12-13 Ekim 1998'de GAP İdaresi Şanlıurfa Bölge Müdürlüğü'nde, Müşavir uzmanları tarafından ilgili kamu kuruluşları ve Bölge illeri belediyelerinin çağrıldığı 2 günlük "Katı Atık Yönetimi Semineri" düzenlenmiştir.

Dünya Bankası Heyeti'nin Temmuz 1998'den sonra Bölge'yi ikinci ziyareti, GAP İdaresi ve Müşavir Firma elemanları ile 2-10 Aralık 1998 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş ve özellikle katı atık projesi ile ilgili yerler tekrar görülerek belediye yönetimleri ile toplantılar yapılmıştır.

Sosyal Değerlendirme Raporu, Semor Firması'nca, yöre halkıyla anket yapılarak hazırlanmış ve diğer

This project is being prepared in collaboration with World Bank, with the consideration that it would be financed in part by a World Bank loan in the amount of USD 25.5 million, total project cost being estimated at USD 34.5 million.

The first phase of project preparation work was completed by Posch & Partners GmbH of Austria. This stage was financed by a donation of USD 150,000 from the Austrian Government Funds through World Bank.

Financing for the second stage of preparation was secured by the Bank, a donation of USD 390,000 from the Government of Japan. The Consortium Posch & Partners / Su-Yapı / Kent-kur / TBU was awarded a contract through international bidding in compliance with the Bank procedures. The contract was signed in June, 1998.

As part of the project preparation activities, a two-day "Solid Waste Management Seminar" was run at GAP-RDA Regional Directorate in Şanlıurfa on 12-13 October, 1998, with the participation of the consultant, the government agencies concerned and municipal administrations in the Region.

After the first mission in July, 1998, a second mission from the Bank visited the Region in December, 1998, accompanied by the staff of GAP-RDA and the consultant. During this mission, sites considered for solid waste facilities were examined and meetings were held with municipal administrations.

raporlara girdi verecek duruma gelmiştir. Projeye ek olarak katı atık bileşeni için Dünya Bankası A Kategorisi Çevre Değerlendirme Raporu da hazırlanacaktır.

Bu projede yeralan Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin ve Siverek'te Katı Atık Yönetimi, Diyarbakır'da Kentsel Planlama ve Coğrafi Bilgi Sisteminin kurulması, 56 yerleşmede İçme Suyu Dezenfeksiyonu ve 4 ilçede Su Kaçaklarının Tespiti ve Rehabilitasyonu işlerine ait Taslak Kesin Raporları, Aralık 1998'de teslim edilmiş ve ilgili kurumlara görüş için gönderilmiştir. 13.01.1999'da GAP İdaresi binasında, Hazine Müsteşarlığı, DPT, Çevre Bakanlığı, ve İller Bankası yetkilileri ile proje tartışılmıştır. Proje'den avans olarak ödenmek üzere ayrıca 2 milyon ABD doları tutarındaki kredinin proje'nin bir alt bileşeni olarak iş tanımı hazırlanan GAP-SUD (GAP Sürdürülebilir Kalkınma) Projesi için kullanılması öngörülmüştür.

Son çalışmalara göre toplam maliyeti 34,5 milyon ABD doları olarak tahmin edilen bu faaliyetlerin 25,5 milyon ABD dolarlık bölümü Dünya Bankası tarafından kredilendirilecektir.

The Social Evaluation Report was prepared by Semor by surveying the residents of the Region. This report has developed up to the point of providing input to other reports. Another report to be prepared for this project is World Bank Category A Environmental Assessment Report.

Draft Final Reports concerning Solid Waste Management at Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin and Siverek; Urban Planning and Geographic Information Systems at Diyarbakır; Drinking Water Disinfection at 56 settlements and Water Loss Identification and Rehabilitation works in four townships were delivered in December, 1998, and distributed to parties concerned for their opinion and comments. The project was discussed, on January 1st, 1999, in the GAP-RDA building in Ankara, with the representative of Treasury, SPO, Ministry of Environment, and İller Bankası. It was recommended that USD 2.0 million out of the Project Loan be disbursed in advance for GAP-SUD Sustainable Development sub-component for which the Terms of Reference has already been prepared.

Derleyen/Compiled by: Hakan BEZİRCİ
GAP İdaresi, Koordinatör/GAP-RDA, Coordinator

GAP 98 FUARI ŞANLIURFA'DA DÜZENLEDİ

GAP'98 - The Fair at Şanlıurfa

1. Uluslararası GAP'98 Fuarı Şanlıurfa'da başta GAP İdaresinin desteği olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşların katkıları ve destekleriyle 5-11 Ekim 1998 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Açılışını Devlet Bakanı Prof. Dr. M. Salih YILDIRIM'ın yaptığı ve Bölge çiftçisi ve sanayicisinin çağdaş teknoloji ile tanışması, bölge ve bölge dışı firmalar arasında işbirliğinin gelişmesi amacıyla düzenlenen fuara 9 ayrı sektörde yerli ve yabancı 500 firma katılmıştır.

Türkiye genelinden, çevre illerden ve bölgeden; çeşitli sanayi kollarından bir çok üreticinin, sanayicinin ve yatırımcının katıldığı fuar bölgede büyük bir yankı uyandırmış gerek halkın gerek bölge işadamlarının büyük ilgisini çekmiştir.

500 domestic and foreign firms in nine sectors participated in GAP'98, the 1st International GAP Fair at Şanlıurfa, running October 5-11, 1998. The Fair brought together the Region's farmers and businessmen with firms from all over the country and from abroad, providing exposure to modern technology.

Many public and private organizations led by GAP-RDA supported the Fair. With State Minister Prof. Dr. M. Salih Yıldırım having done the opening, the Fair received interest from the general public as much as from the business community.

Derleyen : Ş. Rayiha Kemalöglü
Halkla İlişkiler ve Tanıtım

ŞANLIURFA VE HARRAN OVALARI TARLA İÇİ VE KÖY GELİŞTİRME PROJESİ

Şanlıurfa and Harran Plains Field and Village Development Project

Projenin amacı; Şanlıurfa Harran Ovaları Tarla içi ve Köy Geliştirme Projesinin amacı, Şanlıurfa ve Harran Ovalarındaki sulamaya açılacak 152.253 ha alanda ileri tarım tekniklerinin, çevreye duyarlı sürdürülebilir bir tarımsal üretimin, köy yolları ve içme suyunun temin edilmesinin ve tarımın desteklenmesi amacıyla Dünya Bankası'ndan sağlanan hibe ile Haziran 1998 tarihinde başlamıştır. Proje alanı toplam 151 409 hektar olup Şanlıurfa ve Harran Ovalarını kapsamaktadır. Şanlıurfa Ovası 55 029 hektar toplam alanı ve Harran Ovası 97 324 hektar toplam alanı kapsamaktadır.

Proje hedef grubu yukarıda belirtilen alanlar içinde kalan köyler, yerleşimler, kırsal alanlarda yaşayan yaklaşık 200 000 kişidir. Bu grubun yaklaşık %45 i kırsal alanda yaşamakta ve %70 i geçimini tarımdan kazanmaktadır.

Proje'nin uygulanabilmesi için Dünya Bankası'ndan 100 Milyon Dolarlık bir kredi alınması mümkün olabilecektir. Bu nedenle Dünya Bankası normlarına uygun bir proje hazırlamak için iş tanımı hazırlanmış ve ihaleye çıkmıştır.

Proje hazırlığında kullanılmak üzere Japonya 300 000 Dolarlık hibede bulunmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda Oklahoma State Üniversitesi/Su Yapı Mühendislik Ortak Girişimine proje hazırlama işi verilmiştir. Proje hazırlama süresi 7 aydır.

Projenin başlangıcında projeden yararlananların durumu ile proje uygulandıktan sonraki durumları arasındaki farkı analiz etmek için, proje kapsamında bir "sosyal değerlendirme" de yapılacaktır.

Proje kapsamında I. Ara Rapor Başkanlığımıza sunulmuştur. Söz konusu raporun, değerlendirilmesi, 11-12.01.1999 tarihleri arasında Bölge Müdürlüğümüz toplantı salonunda düzenlenen ve konuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımı ile oluşturulan "Yönlendirme Komitesi" tarafından yapılmıştır.

A World Bank loan in the amount of USD 100 million is being considered for this project. The purpose of the project is to bring about, in an area of 152,000 hectares, advanced farming techniques and sustainable and environment friendly agricultural production; build rural roads and provide drinking water for settlement. 55,000 hectares of the area to be covered is in Şanlıurfa and 97,000 hectares in Harran. The population of the project area is 200,000, with 45 percent rural residents and 70 percent employed in agriculture.

A donation in the amount of USD 300,000 was provided by the Government of Japan through World Bank for financing project preparation. A contract has been awarded for preparation work to Joint Venture Oklahoma State University /Su-Yapı. The duration of this work is seven months.

The project includes a "social assessment" study which would permit analyses of the situation before and after the project implementation.

The 1st Interim Report has been presented to GAP-RDA. This report was evaluated by the Steering Committee, consisting of the representatives of all parties concerned, which met on January 11-12, 1999, at GAP-RDA Regional Directorate in Şanlıurfa.

Ruhsar YENİGÜN
Mehmet YILDIRIR
Taner SÖYLEMEZ
Harun ÖZASLAN

GAP İdaresi Uzmanları
Specialists, GAP Administration

GAP BÖLGESİ'NDE SULAMA DIŞI ALANLARDA HALKIN GELİR DÜZEYİNİN ARTIRILMASI ÇALIŞMALARI

Raising the Income Level of People in Areas out of the Coverage of Irrigation in the GAP Region

GAP Bölgesi'nin sulamaya açılacak alanlarında önemli bir gelir artışı gerçekleşeceği açıktır. Bu durum sulama dışı kalan alanlarda yaşayanlarla, sulamadan yararlananlar arasında gelir farkına neden olacaktır. Bu farkı ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkanlarını artırarak sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaş-

It is obvious that areas to be irrigated in the GAP Region will enjoy considerable increase in their income. This, however, will lead to income differentials between those living in irrigated areas and others remaining out of the coverage of irrigation. In order to eliminate such gaps and to attain the target of sustainable development by enhancing efficiency and employment

mak için GAP kapsamındaki tüm toplumsal kesimlerin kalkınma süreciyle bütünleştirilmesi, böylece eşitlikçi bir kalkınmanın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Sulamada Dışı Alanlarda Halkın Gelir Düzeyinin Artırılması Projesi'nin amacı; sürdürülebilir tarım teknikleri çerçevesinde, sulamadan yararlanamayan kırsal toplulukların mevcut sosyo-ekonomik durumlarının, doğal ve toplumsal çevre ile ilişkilerinin, potansiyellerine uygun gelir getirici yeni faaliyet alanlarının yaratılması ve bunların geliştirilmesi yollarının belirlenmesidir.

Bu çerçevede GAP İdaresi'nce 1997 yılından itibaren Tarım İl Müdürlükleri ile işbirliği içinde bazı pilot uygulamalar başlatılmıştır.

- a) Örnek Bahçelerin Tesisi: 1997'de başlayan çalışma ile Tarım İl Müdürlükleri kanalıyla belirlenen yaklaşık 1040 çiftçiye badem, antepfıstığı, zeytin, kiraz, kapari, incir ve nar fidanı dağıtılmıştır. Örnek bahçelerin oluşturulması kapsamında, çiftçilerin bizzat katılımı ile araziler sürülmüş ve dikim için çukurlar açılmıştır. İklim koşullarının uygunluğu gözetilerek dikim çalışmaları yapılmıştır.
- b) Yabani Ağaçların Aşılınması: Mardin Tarım İl Müdürlüğü ile ortaklaşa yapılan çalışma ile, il genelinde tespit edilen 151 bin adet bittim ağacı aşılınmıştır. Bu çalışma için gerekli olan aşı çubuğu, rafya, makas vb. malzemeler de GAP İdaresi Başkanlığı tarafından temin edilmiştir. Haziran 1997'de başlayan aşılama çalışmalarının neticesinde, ağaçlar yaşlarına göre değişmekle birlikte ortalama 4-5 yıl sonra meyveye yatacaklardır.
- c) Arıcılık: Mardin İli genelinde arıcılığı geliştirmek, ek gelir getirici faaliyetler yaratmak ve çiftçiye katkı sağlamak amacıyla başlatılan çalışmada, Tarım İl Müdürlüğü kanalıyla, 100 önder çiftçiye 10'ar adet kovandan toplam 1000 adet kovan, Merkez, Savur, Derik, Yeşilli, Dargeçit, Kızıltepe, Midyat ve Ömerli ilçelerinde dağıtılmıştır. Temmuz ayında dağıtılan bu kovanlardan elde edilen ilk ürünler ise 6 Ekim 1997'de yapılan Mardin İli Hasat Şenlikleri çerçevesinde değerlendirilmiş ve en iyi ürünü elde eden çiftçiler ödüllendirilmiştir.
- d) Su Ürünleri Projesi: Mardin'in Savur İlçesi'nde bulunan Savur Çayı üzerinde Hamzağa mevkiinde ci-

opportunities in the rural sector, it is necessary to integrate all sections of population to the process of development and to ensure an equitable process of development.

The objective of the project for "Raising the Income Level of People out of the Coverage of Irrigation" can be stated as follows: To assess the existing socio-economic status of rural communities not benefiting from irrigation; their relationship with natural and social environments; and to introduce and promote income generating activities, in the context of sustainable agricultural techniques, which are in conformity with their potential.

Starting from 1997, the GAP Administration has been engaged in some pilot works in cooperation with the Provincial Directorates of Agriculture:

- a) Establishment of Demonstrative Orchards: Starting from 1997, 1,040 farmers identified by the Directorates of Agriculture have been given almond, pistachio, olive, cherry, capari, fig and pomegranate saplings. To create demonstrative fruit orchards, plots have been ploughed and dug for planting with the participation of farmers. Seasonal and climatic conditions were considered in the timing of planting work.
- b) Grafting of Wild Trees : In this work which was conducted in cooperation with the Agriculture Directorate of Mardin, 151,000 bittim trees were grafted. Materials such as grafting shoots, plastic covers, scissors, etc. were provided by the GAP Administration. Though it depends upon the age of individual trees, they are expected to yield fruit after 4 to 5 years on average.
- c) Beekeeping: This work was started to promote beekeeping in the province of Mardin and thus create additional income and contribute to the economic status of farmers. 100 leader farmers were given 1,000 hives, 10 to each, through the channels of the Agriculture Directorate. Farmers given hives are from the districts of Mardin (Centre), Savur, Derik, Yeşilli, Dargeçit, Kızıltepe, Midyat and Ömerli. The first honey produce obtained from these hives were exhibited and marketed at the Mardin Harvest Festival on 6 October 1997 with prizes given to farmers producing best quality honey.

varındaki 6 havuz ve bekçi evinden oluşan Kültür Balıkçılığı Tesisi (sazan ve deneme amaçlı alabalık üretme tesisi) DSI Genel Müdürlüğü ile işbirliği halinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu tesisin işletmesinde kullanılacak olan ekipman ve yem de temin edilmiş olup, tesisin işletmesi Savur Kaymakamlığı adına "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı"na devredilmiştir. Ayrıca, bu tesiste çalışacak olan Tarım İlçe Müdürlüğü'nden bir eleman, DSI tarafından bir hafta süre ile "Atatürk Barajı'nda eğitilmiştir.

Yıllık üretimi yaklaşık 20 ton kültür sazanı olan Tesiste, halen 2000 adet geçen yıla ait sazan yavrusu beslemeye alınmıştır. 1998 yılı Eylül ayında 50 000 adet sazan yavrusu beslemeye alınmış olup üretimi devam etmektedir.

Deneme olarak, havuzların birinde alabalık üretimine başlanmış, 8000 adet alabalık yavrusu beslemeye alınmış ve deneme başarılı olmuştur.

Kültür Balıkçılığı Tesisi'nin işletmesi, uzun vadede Savur İlçesi'nde kurulacak Su Ürünleri Kooperatifi'ne bırakılacaktır.

GAP Bölgesi büyük bir su ürünleri potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin değerlendirilmesi ve yöre insanına yeni iş olanakları sağlaması için Atatürk Baraj Gölü, su ürünleri avcılığı yapmak üzere 21 adet avlak sahasına ayrılmıştır ve her avlak sahasında bir adet su ürünleri kooperatifi kurulması planlanmıştır. Şanlıurfa Merkez İlçe'ye bağlı "Tekkağaç Bahçeli Yığınak Su Ürünleri Kooperatifi"nin kurulma aşaması tamamlanmıştır. Kooperatif henüz yeterli avlanma gücüne sahip değildir. Diğer kooperatiflere de örnek olması ve su ürünleri potansiyelinin değerlendirilmesi ve geliştirmesi amacıyla ve geri ödeme kaydıyla söz konusu kooperatife GAP İdaresi tarafından bir tekne alınmıştır.

e) Yüksek Tünel Örnek Çalışması: Bölge ikliminin erkenciliğe yatkın olması nedeniyle üreticilerin teşvik edilmesi ve sebze tarımının yaygınlaştırılması için Şanlıurfa-Harran Ovası'nda Şanlıurfa Valiliği ile ortaklaşa yürütülen çalışma ile Harran Ovası'nda, örnek ve önder niteliğe sahip 7 çiftçiye, 100 m_'lik yüksek tünel kurulmuştur. Kapalı ve kontrollü bir ortamda fidelerin yetiştirilmesi hedeflenen bu çalışmada, GAP İdaresi tarafından yürütülen "Tarımsal Araştırma ve Geliştirme Projesi" çıktılarından elde edilen veriler ışığında, Bölge'ye en uygun fide çeşitlerinin yetiştirilmesi sağlanmıştır.

d) Water Products: There is a fish hatching facility in Hamzadağ, on Savur Brook in Mardin consisting of 6 fish ponds and a cottage for the guard. The facility was introduced in cooperation with DSI to produce carp and trout. Necessary equipment and feed to be used in operating the hatchery are ready. The management of the facility was transferred to the "Foundation for Social Assistance and Solidarity" under the supervision of the Governorate of Savur. A personnel from the District Directorate of Agriculture was given training in Atatürk Dam by DSI for one week before assignment to the hatchery.

The annual carp production potential of the hatchery is 20 tons. Presently, 2000 carp fingerlings are transferred from the previous year and 50,000 more fingerlings were taken in for feeding in September 1998.

One pond is reserved to trout hatching for experimental purposes. 8,000 trout fingerlings were taken in for feeding and the experiment turned out to be successful.

The operation and management of the hatchery will in the long run be transferred to the Water Products Cooperative to be established in Savur.

The GAP Region has a large potential for water products. In order to utilise this potential and generate employment for the local people, the Atatürk Dam Lake is delineated to 21 fishing zones with a plan to set in one water products cooperative for each zone. One such cooperative in Şanlıurfa is now about to complete its formal procedures (Tekkağaç Water Products Cooperative). The cooperative is not yet fit for large scale fishing. The GAP Administration supplied a fishing boat as credit in kind to this cooperative to encourage other prospective cooperatives.

e) Demonstrative High Tunnel Work: The climate of the region is conducive for greenhouse culture. It is thus possible to encourage farmers to greenhouse vegetable culture. For this purpose, 100 square metres wide greenhouses were erected for 7 leader farmers in cooperation with the Governorate of Şanlıurfa. The initiative envisages to nurse seedlings in a closed and controlled environment. As a result, seedling types most suitable to the region were raised under the light of the findings of the "Agricultural Research and Development Project" conducted by the GAP Administration.

Bölge'de sebzeçiliği desteklemek amacıyla Adıyaman genelinde 2 500 adet, Şanlıurfa genelinde 12 000 adet ve Batman İli'ne de 8 000 adet olmak üzere toplam 22 500 domates ve salatalık fidesi verilmiştir.

Yüksek tünel çalışmalarından elde edilen sonuçların başarılı olması üzerine, örtü altı yetiştiriciliğini Bölge genelinde yaygınlaştırmak amacıyla, Tarım İl Müdürlüklerinin seçmiş olduğu çiftçilere, damla sulama ekipmanı dahil olmak üzere 210 m_'lik yüksek tünel dağıtılmıştır. Çiftçi seçiminde aile nüfusunun fazla, sulu tarlası olan ve küçük arazi sahibi olmalarına dikkat edilmiştir. Çalışma kapsamında Adıyaman İli'nde 8, Batman'da 22, Mardin'de 10, Siirt'de 7, Şanlıurfa'da 7 adet ve Şırnak İli'de 40 olmak üzere toplam 7 ilde çiftçilere 94 adet yüksek tünel dağıtılmıştır. Dağıtılan yüksek tünellerde salatalık, domates, patlıcan ve biber üretimi yapılmaktadır.

f) Örnek Mantar Yetiştiriciliği: Adıyaman ve Mardin illerinde yapılacak örnek mantar üretimi için alınan toplam 20 ton kompost, Tarım İl Müdürlükleri kanalıyla, Eylül 1997'de Adıyaman'da 12 ve Mardin'de 12 olmak üzere toplam 24 çiftçiye dağıtılarak mantar üretimine başlanmıştır. Üretilen mantarlar pazarda satışa sunulmuştur.

Ayrıca, GAP İdaresi'nce Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde hayvancılığı desteklemek amacıyla yem bitkilerini özendirmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilmektedir. Bu amaçla alınan tohumlar ve gübre Siirt Tarım İl Müdürlüğü kanalıyla çiftçilere ulaştırılmış ve Siirt İli Uluköy mevkiinde 100 ortaklı 500 da'lık kooperatif sahasında korunga, fiğ ve yonca ekimi yaptırılmıştır.

g) Yeni, Sulama Metod ve Teknolojileri: Proje kapsamında; sulamanın başlamasıyla birlikte, çiftçilere su tasarrufu sağlayan sulama metod ve teknolojilerinin kullanılmasının teşviki ve tanıtılması amacıyla demonstrasyon faaliyetlerine başlanmıştır. GAP İdaresine firmalarca hibe edilmiş olan sulama ekipmanları örnek ve önder nitelikteki çiftçilere yıllık sözleşme karşılığı ücretsiz olarak verilmiştir. Dicle Üniversitesi, Nusaybin, Batman, Silopi, Şanlıurfa, Akçakale, Bozova, Bismil, Derik'de birer adet ve Kızıltepe'de iki olmak üzere toplam 11 adet demonstrasyon kurulmuş olup, sulama sezonunda periyodik takipleri yapılmıştır. Sistemlerin işletilmesi esnasında çiftçiler çağrılarak tarla günleri düzenlenmiştir.

Kurulan sistemler, yıllık bakımlarının yapılması amacıyla toplanmış bulunmaktadır.

In order to support vegetable farming, 22,500 tomato and cucumber seedlings were supplied to farmers in various provinces (2,500 in Adıyaman, 12,000 in Şanlıurfa, and 8,000 in Batman).

Upon the success of high tunnel experiment, greenhouses of 210 square metres were erected for farmers identified by the Directorates of Agriculture. These farmers were also provided drip irrigation equipment. In the selection of farmers, such criteria as the size of household, irrigation possibilities and the status of small landholding were considered. Altogether there were 94 greenhouses erected in 7 provinces for the purpose of encouraging vegetable culture (8 in Adıyaman, 22 in Batman, 10 in Mardin, 7 in Siirt, 7 in Şanlıurfa and 40 in Şırnak). These greenhouse grew cucumber, tomato, egg plant and green pepper.

f) Demonstrative Mushroom Culture: 20 tons of compost purchased for demonstrative mushroom culture in the provinces of Adıyaman and Mardin was given to 24 farmers (12 in Adıyaman and 12 in Mardin) in September 1997. Mushroom produce was marketed.

The GAP Administration also gives emphasis to fodder crop culture to encourage animal husbandry. Seeds and fertilisers purchased for this purpose were distributed to farmers through the Agriculture Directorate of Siirt. 500 decares of cooperative land (100 members) in Uluköy (Siirt) as used for sanfoin, vetch and clover culture.

g) Introduction of New Irrigation Methods and Technologies: Upon the introduction of irrigation, demonstration activities were started to encourage farmers to use water saving irrigation methods and technologies. Irrigation equipment transferred to the GAP Administration as grant was given free to leading farmers on a yearly contract basis. There are altogether 11 such demonstration points (one in Dicle University, Nusaybin, Batman, Silopi, Şanlıurfa, Akçakale, Bozova, Bismil and Derik and 2 in Kızıltepe). These demonstration points were followed up periodically during the irrigation season. Farmers were called in for "farming days" during the operation of irrigation systems.

The systems have been brought together for their yearly maintenance.

haber.....

GAP, 50.ULUSLARARASI FRANKFURT KİTAP FUARI'NDA

The GAP Advertised at Frankfurt Events

Bu yıl 50.si düzenlenen Uluslararası Kitap Fuarı 7-11 Ekim 1998 tarihleri arasında Almanya'nın Frankfurt kentinde yapıldı.

Fuarda, GAP İdaresi, Başkan Yardımcısı M.Kaya YAŞINOK'un Başkanlığında, GAP-GİDEM Bölge Koordinatörü Tülin ONANER, Tanıtım ve Halkla İlişkiler Biriminden Özlem ATAİZİ SOLMAZ ve Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Teknolojileri Biriminden İlker ALAN'dan oluşan bir heyetle temsil edildi. Fuarda GAP'ı tanıtan doküman, afiş, broşür ve kitaplar T.C. Kültür Bakanlığı'nın GAP için ayırdığı standta sergilendi. Geniş bir katılımcı kitlesi tarafından izlenen Avrupa'nın bu en büyük fuarında, GAP İdaresi'nin yayınları, yabancı ziyaretçiler ve Almanya'daki vatandaşlarımız tarafından yoğun ilgi gördü.

Kitap Fuarı ile aynı tarihlere rastlayan "Türk Haftası" Faaliyetleri kapsamında, 9 Ekim 1998 tarihinde Marriott Otel'de Türk Mimar ve Mühendisler Derneği Üyelerinin katılımı ve organizasyonu ile GAP Tanıtım Programı düzenlendi. GAP'ı tanıtan 10 dakikalık slayt gösterisiyle başlayan tanıtım programı GAP İdaresi Başkan Yardımcısı M.Kaya YAŞINOK'un GAP'la ilgili genel bilgileri içeren brifingde, Bölge'nin mevcut iktisadi ve sosyal potansiyeli, Proje'nin realize edilen bölümü ve tamamlandığında ülkemiz ekonomisine sağlayacağı katkılar konu edildi. Ardından GAP-GİDEM Bölge Koordinatörü Tülin ONANER Bölge'deki yatırım olanakları ve yatırım yapmak isteyenlere sağlanan teşvikler hakkında bilgilendirmede bulundu.

Kültür Bakanı İstemihan TALAY, Bonn Büyükelçisi Tuğay ULUÇEVİK, Frankfurt Başkonsolosu Şafak GÖKTÜRK ve 300-350 kişilik dinleyici grup tarafından izlenen Brifing sonrasında GAP'ı tanıtan doküman, afiş, broşür ve kitaplardan oluşan GAP Tanıtım Standı ve Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği(AFSAD) tarafından Bölgede 1994-1997 yılları arasında çeşitli konuları baz alarak çekilen fotoğraflardan oluşan karma sergi izleyiciler tarafından ilgiyle karşılandı.

1998 International Book Fair and the "Turkish Week" at Frankfurt, Germany, coincided on calendars, in the first half of October, presenting an opportunity to advertise the GAP at two different events in a major European city.

A stand allocated by the Ministry of Culture was used at the Fair to display publications of GAP-RDA and other informative material on the GAP, including posters and brochures. Staff from Public Relations, GAP-GİDEM (Entrepreneur Support Center) and Geographic Information Systems units, headed by Mr. Kaya Yaşınok, Vice President of GAP-RDA, were there at the GAP stand and provided elaboration for visitors. The GAP stand at the Frankfurt Book Fair in 1998 was well attended by the fair-goers, including, of course, Turkish nationals residing in Germany.

As part of the Turkish Week activities, the GAP Promotion Program was run at Marriott Hotel on October 9, with participation and organization of the Association of Turkish Architects and Engineers. The program consisted of a slide show and briefings by Mr. Yaşınok and Ms. Tülin Onaner, Regional Coordinator GAP-GİDEM. Ms. Onaner concentrated on investment opportunities in the GAP Region and incentives offered by the Turkish government. The audience, 350 strong, included Minister of Culture İstemihan Talay, Ambassador Tuğay Uluçevik and Consul General to Frankfurt Şafak Göktürk. The activities included a GAP Information Stand and a photograph exhibition organized by AFSAD, Ankara Association of Photograph Artists. The audience appeared to be particularly interested in the photographs taken by a number of artists visiting the GAP area in the years 1994 through 1997.

ABD'Lİ YATIRIMCILAR GAP'TA

U.S. Investors Visit the GAP Area

Amerika Birleşik Devletleri'nde Türkiye'nin lobi faaliyetlerini yürüten Patton Boggs firmasının ve Washington Büyükelçiliğimizin katkılarıyla, ABD'nin önde gelen firmalarında oluşan ve aralarında Target/Dayton Hudson, GAP,

LTA, The Stern Group gibi şirketlerin de bulunduğu bir heyet 8-15 Kasım 1998 tarihleri arasında Türkiye'yi ziyaret etmiştir.

A delegation of representatives from leading U.S. firms including Target/Dayton Hudson, GAP, LTA and The Stern Group visited Turkey November 8-15, 1998, thanks to the efforts of Patton Boggs, a lobbying firm pursuing Turkey's interests in U.S., and Turkey's Embassy in Washington., D.C.

GAP İdaresi Başkanı Dr. İ. H. Olcay ÜNVER tarafından GAP ile ilgili olarak bilgilendirilen işadamları aynı akşam Devlet Bakanı Prof. Dr. M. Salih YILDIRIM'ın onurlarına verdiği yemeğe katılmışlardır.

The delegation was briefed in Ankara about the GAP by Dr. Olcay Ünver, President of GAP-RDA, and attended the reception of State Minister Salih Yıldırım. On October 11, the delegation traveled to Şanlıurfa, accompanied by GAP-RDA officials including President and Regional Director, for an on-site observation of the developments in the area. The U.S. delegation met members of Şanlıurfa Chamber of Industry and Commerce

Heyet, 11 Kasım 1998 tarihinde GAP İdaresi Başkanı, GAP İdaresi Bölge Müdürü, Başkanlık ve GAP-GİDEM uzmanları eşliğinde GAP'la ilgili çalışmalarını yerinde görmek amacıyla Şanlıurfa'yı ziyaret etmiştir. Ayrıca heyete GAP Bölgesinde yatırım olanakları ve Bölge yatırımcılarıyla işbirliği konularında bilgi verilmiştir.

Heyet ve Bölge yatırımcılarına Şanlıurfa Sanayi ve Ticaret Odası tarafından verilen yemekte, heyetler arasında işbirliği ve ortak yatırım alanları ile ilgili görüş alışverişinde bulunulmuştur. Ziyaret sonunda Patton Boggs firması gezinin çok verimli geçtiğini dile getirmiş, GAP Bölgesi'yle olan temaslarının süreceğini belirtmiştir.

during lunch for an exchange of information and views concerning cooperation and areas of joint investments.

The representatives of Patton Boggs stated that the visit of the U.S. delegation to the GAP area proved to be productive and that they would keep in touch with the Region.

“GAP VE İHRACATIMIZ PANELİ” DİYARBAKIR'DA YAPILDI

GAP and Exports Panel Discussion in Diyarbakır

Ülkemiz ekonomik ve sosyal gelişimi açısından büyük önem taşıyan ihracat ve dış ticaretin toplumun tüm kesimlerinde daha iyi duyurulması, ihracat ve ihracatçı ülke olma bilincinin halkımızda yer etmesi ve sürdürülebilir ihracat artışının gerçekleştirilmesinde kamuoyunun daha duyarlı ve bilinçli hale getirilmesi amacıyla, her yıl Ekim ayının ikinci haftasında “Dış Ticaret Haftası” düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca bu yıl ilki düzenlenen Dış Ticaret Haftası kapsamında Türkiye genelinde yapılan bir çok etkinlikten biri de Diyarbakır'da gerçekleştirilen “GAP ve İhracatımız” konulu panel olmuştur.

Yöneticiliğini Dış Ticaret Müsteşar Yardımcısı Kürşad Tüzmen'in yaptığı Panel'e, GAP

It has been decided that a “Foreign Trade Week” would be organized every year, in the second week of October, in order to raise public awareness about the significance of exports and foreign trade in regard to economic and social development.

One of the many activities undertaken throughout the country during the Foreign Trade Week this year, organized by the Undersecretariat of Foreign Trade, was a panel discussion held in Diyarbakır, on October 8, 1998, titled “The GAP and Exports”. The members of the panel, chaired by Deputy Undersecretary Foreign Trade Kürşad Tüzmen, were high level government officials and leading businessmen from the Region.

İdaresi Başkanı Dr.İ.H.Olcay Ünver'in yanısıra Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürü Nevzat Saygılıoğlu, Hazine Müsteşarlığı Teşvik Uygulama Genel Müdürü Turan Serdengeçti, Dış Ticaret Müsteşarlığı Serbest Bölgeler Genel Müdürü Erkut Duran, Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürü Ömer Berki, Türk Eximbank Genel Müdür Yardımcısı Necati Yeniaras, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şirin Yiğit ve Karaboğa Şirketler Grubu Yönetim Kurulu Başkanı Bedrettin Karaboğa katılmıştır.

8 Ekim 1998 günü, Diyarbakır Mehmet Akif Tiyatro Salonu'nda gerçekleştirilen Panel'de GAP İdaresi Başkanı Dr. İ. H. Olcay Ünver, “Güneydoğu Anadolu Projesi ve Tarıma Dayalı İhracat Potansiyeli” konulu bir bildiri sunmuştur.

Ufuk KIRMIZI

Hüseyin DEMİR

M. Fatih YILDIZ

GAP İdaresi Uzmanları
Specialists, GAP Administration

GAP SULAMA PROJELERİNİN İŞLETİLMESİ

Operation of GAP Irrigation Projects

Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında yer alan sulama projeleri, hedeflenen entegre kalkınmanın en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Sulama projelerinden beklenen faydaların sağlanması, diğer projeler ile paralellik ve entegrasyon ile mümkündür. Suyun, tarımsal verimin ve gelirin artırılmasında kullanılan en önemli girdilerin başında geldiği göz önüne alındığında, son derece dikkatli ve etkin bir şekilde kullanılması ve yönetilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde tarımsal amaçlı kullanılan suyun yönetimi, başta sulama birlikleri olmak üzere sudan faydalananların sorumluluğuna ve yetkisine bırakılmaktadır. Böylece sürdürülebilir bir kaynak yönetimi sağlanmaktadır.

Suyun yönetimi; su ölçümü, sulama zamanlaması, su dağıtımı, su ve toprak kaynaklarının korunması, sudan kaynaklanan hastalıkların önlenmesine yönelik önlemler gibi önemli konuları içermektedir. Tüm bu konuların eşit derecede ele alınması ve sudan faydalananlar tarafından iyi yönetilmesi gerekmektedir. İyi yönetilemeyen su beklenen faydaların aksine ileride geri dönülmesi son derece zor olan sonuçları beraberinde getirebilmektedir. Bu durumda su istenmeyen bir girdi durumuna bile gelebilmektedir.

Irrigation projects of the GAP Region constitute the most important part of the targeted integrated development. Deriving expected benefits from the irrigation projects depends upon their integration and consistency with other

projects. Considering that water is the most important input for raising agricultural yield and income, this source must be utilised and managed in the most efficient way possible. In Turkey, the management of irrigation water is left to the responsibility and authority of water users including irrigation unions. This is considered as the way of ensuring sustainable resource management.

Water management includes such important issues as water measurement, timing in irrigation, water distribution, protection of water and land resources and measures to avoid water borne diseases. All these issues must be addressed in due weight and managed properly by water users. Mismanagement of water may bring along some negative results which can not be remedied for. In such cases, water may even turn out to be an "unwanted" input.

Turkey has 26 water basins making up a total water potential of 186 billion cubic metres. 53 billion cubic metres of this total potential exists in the GAP Region (32 billion m³ in the Euphrates and 21 billion

Türkiye'nin 26 havzasındaki toplam su potansiyeli 186 Milyar m³ olup bunun 53 milyar m³ ü, (Fırat Havzası 32, Dicle Havzası 21 milyar m³) GAP Bölgesi'nde yer almaktadır. Ancak Bölge'nin yıllık kullanılabilir su potansiyeli, 9,5 Milyar m³ü yer altında olmak üzere, toplam 106,6 Milyar m³tür.

GAP Bölgesinde halihazırda yaklaşık 300 000 ha alan sulanmaktadır. Bunun 184 000 ha'ı Devlet ve 116 000 ha'ı halk sulamalarıdır.

Devlet, ülke çapında 4 Milyon ha'lık bir alana altyapı olarak yatırım yapmıştır, buna ilave olarak Güneydoğu Anadolu'da 1,7 Milyon ha'ı bir bütün olarak devreye sokacak çalışma içindedir. Halen kullanılmakta olan sulama sistemlerinin işletme ve bakımı Devlet Su İşleri (DSİ) ve milli kaynaklar üzerine büyük bir yük getirmektedir. Yeni geliştirilen alanların ilave talepleri bu yükü son derece artıracaktır. Bunun sonucu sınırlı kaynakların daha geniş alana yayılması kaçınılmaz olacak, dolayısıyla sistem yönetimi, işletmesi ve bakım standartlarıyla çiftçilere verilen hizmetin kalitesi düşecektir. Bu durumu sırasıyla; hizmet seviyelerinin düşmesi su kullanım randımanının azalması, tuzlanma ve drenaj sorunlarının çoğalması ve nihayetinde üretimin azalması takip edecektir. GAP Bölgesinde durum mevcut sulanabilir alana karşı genelde su eksikliği nedeniyle kritiktir. Sorunların önüne geçmek ve devletin yükünü hafifletmek amacıyla, GAP Bölgesinde 38 adet Sulama Birliği kurulmuştur. Bu sayıya Köye Hizmet Götürme Birlikleri ve Yeraltı Sulamalarını işleten Sulama Birlikleri dahildir. Sudan beklenen faydaların sağlanması için sulama sistemlerinin optimum biçimde işletilmesi, bakımının yapılması ve sonunda da yönetilmesi gerekmektedir. Sulama sistemlerinin optimum şekilde işletilmesiyle ondan faydalananların sorumluluğunda devamlılığı sağlanmaktadır. Bu devamlılık hem doğal kaynakların hem de yönetim sisteminin devam-

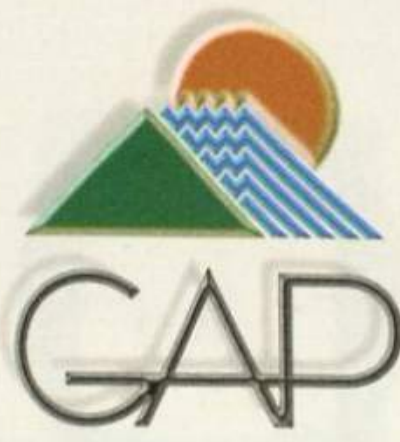
m³ in the Tigris Basin). However, the total annual usable water potential of this region is 106.6 billion m³, 9.5 billion m³ of which is ground water.

At present, 300,000 hectares of land is under irrigation in the GAP Region. While 184,000 hectares of this total is irrigated by the State, 116,000 hectares are irrigated privately.

The State has realised infrastructure investments on an area of 4 million hectares. In addition, it is now working to introduce irrigation to 1.7 million hectares of land. Operation and maintenance of the existing irrigation systems places a great burden on the State Hydraulic Works (DSI) and national resources. This burden will become even heavier with the additional demands of new irrigation areas. The necessity of expanding scarce resources to even wider areas will inevitably lower management, operation and maintenance standards as well as the quality of services extended to farmers. This situation will be accompanied by the inadequacy of available services, lower efficiency in water utilisation, multiplication of drainage and salination problems which will eventually lead to lower output. Despite the existence of irrigation, the overall situation in the GAP Region is critical because of water scarcity. Consequently, 38 irrigation unions were established in the Region in order to eliminate problems and mitigate the burden of the State. The number given above includes Village Service Extension Unions and other unions in charge of using ground water for irrigation purposes. To reap expected benefits of irrigation, it is necessary to operate, maintain and manage irrigation systems in an optimal way. This

lılığıdır. Bu iki unsur aslında bir diğ erinin doğal bir sonucudur. Bunun sağ lanması ancak sudan faydalanan kiş ilerın suyun yönetimine bizzat katılarak, hem karar alma süreçlerinde ve hem de masraflara katkıda bulunmasını gerektirir (aşağıdan yukarıya yaklaşım). Bu iki unsurdan birinin sistem içinde bulunm ayışı sulama sistemin uzun ömürlü olmasına engel teşkil eder. Aynı zamanda su yönetimi örgütlerinin çevrelerindeki ilgili kamu ve özel kuruluşlar tarafından desteklenmesi de son derece önemlidir. Dış dünya tarafından sürekli baskı altında tutulan ve destek almayan diğ er bir ifade ile kabul görmeyen sistemler de uzun ömürlü olamazlar.

Bu nedenlerle GAP'ta fayda ve sürekliliğ in sağ lanması için:

- su kullanıcılarında karar alma sorumluluğ unun ve grup dinamizminin olması,
- masraflara katkıda bulunulması,
- çevresindeki kamu ve özel kuruluşlar tarafından kabul görmesi ve desteklenmesi,
- dış baskılardan uzak bağımsız bir statüde olması,
- bünyesinde tecrübeli ve uzman bir teknik kadroyu barındırabilmesi,
- İdari sınırların büyüklüğ ünün belli bir büyüklükte olması gerekmektedir.

Bu amaçla yukarıda bahsedilen unsurların mevcut olanlarının güçlendirilmesi mevcut olmayanların da yerine konması için GAP Bölgesi'nde gerekli proje ve faaliyetler devam etmektedir.

Bu projelerin başında GAP Sulama Sistemlerinin İşletme, Bakım Yönetimi projesi gelmektedir. Projenin amacı yukarıdaki unsurları yerine getirecek sürdürülebilir bir işletme, bakım ve yönetim modeli ortaya koymak ve bu modeli daha sonra tüm GAP Bölgesinde yaygınlaştırmaktır. Proje, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarının katkıları ile yürütülmektedir.

will ensure the sustainability of good operation, management and maintenance under the responsibility of water users. The term sustainability refers both to natural resources and management systems which are closely interlinked. Such a sustainability, in its turn, will be possible only if water users directly participate to water management, decision making processes and costs incurred (grassroots approach). Absence of any one of these two elements will shorten the life of the irrigation system. It is also important that these water management organisations are supported by near-by public and private organisations. It should also be added that systems which remain under continuous outer pressures without receiving any support will not have much chance for survival.

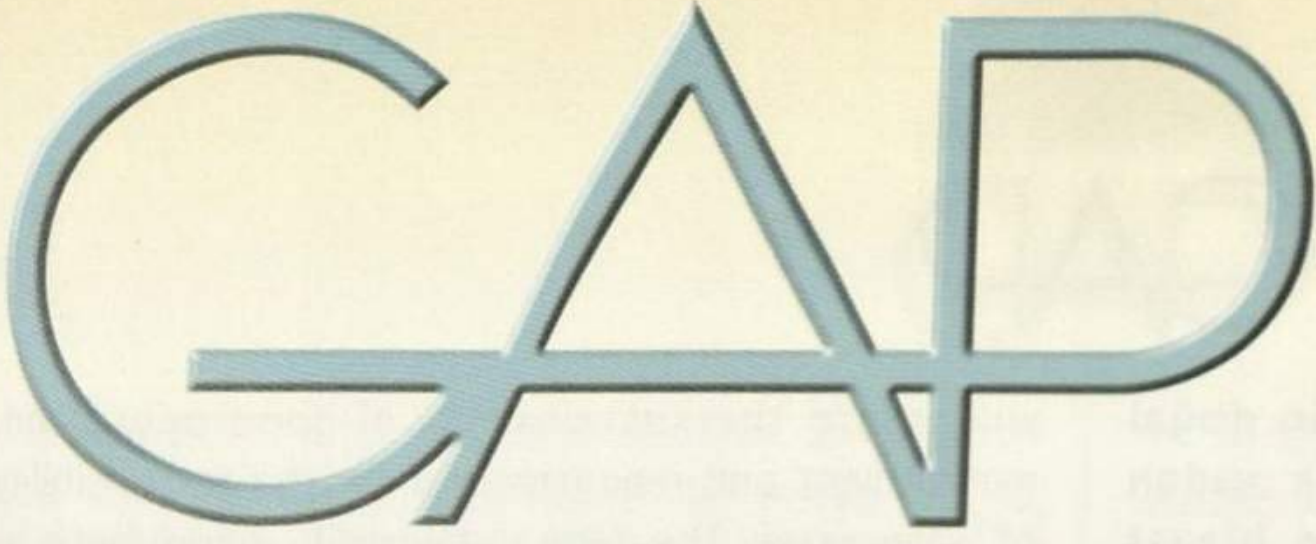
For all these reasons, it is necessary for ensuring utilisation and sustainability to:

- have water users with decision making responsibility and group dynamism;
- introduce cost sharing;
- ensure system's adoption by other organisations and recruit their support;
- give the system an independent character immune from outer pressures;
- have the system employ experienced and specialised technical staff; and
- ensure that administrative boundaries of union is optimally drawn.

Corresponding projects and activities are in progress in the GAP Region to further consolidate what already exists among the items listed above and to place in those not existing.

The leading project in this regard is the one on the "Management, Operation and Maintenance of GAP Irrigation Systems." The objective of this project is to come up with a sustainable management-operation-maintenance model which will satisfy what is stated above and to extend this model to the whole GAP Region. The project is presently being carried out with the contribution of all relevant governmental organisations and agencies.

GÜNEYDOĞU'DA YENİ UFUKLAR PROJESİ

Project "New Horizons in the Southeast"

GAP-GİDEM kapsamında Bölge'deki üniversitele-
rin son sınıf öğrencilerine yönelik olarak yürütü-
len Güneydoğu'da Yeni Ufuklar Projesi son aş-
masına gelmiş bulunmaktadır.

Mart 1998'de başlayan projede 114 son sınıf öğ-
rencisi Haziran 1998'e kadar girişimcilik eğitimi-
ne tabi tutulmuşlar ve uzmanlar gözetiminde
kendi seçtikleri konularda ön projelerini geliştir-
mişlerdir.

Temmuz 1998'de projeler arasında 15'i seçilmiş ve
proje sahibi öğrenciler, daha doğrusu yeni mezun
girişimci adayları Eylül-Aralık 1998 arasında An-
kara, İstanbul ve İzmir'de yoğun İngilizce eğitimi
almışlar, bir taraftan da konularıyla ilgili işyer-
lerine staj yapmak üzere yerleştirilmişlerdir.

1998 sonunda yurtiçi staj ve İngilizce eğitimlerini
tamamlayan genç girişimci adaylarımıza halen iş
İngilizcesi, toplantı teknikleri, bireysel liderlik ve
pazarlama konularında eğitim verilmektedir. Şu-
bat 1999'da tamamlanacak bu eğitimden sonra
adaylar, projelerine uygun işyerlerinde ikinci aş-
ma stajlarını yapmak üzere, yurtdışına gönderile-
ceklerdir.

Haziran 1999'a kadar girişimci adayları, eğitim-
leri ve iş planları tamamlanmış şekilde ve GAP
Bölgesi'nde yatırım yapmaya hazır olarak Tür-
kiye'ye döneceklerdir. İş planlarının gerçek
yatırımlara dönüşmesi için GİDEM'ler destek ver-
meye devam edeceklerdir.

Project New Horizons under GAP-GİDEM has now
entered the last stage of implementation.

Through this Project, which had started in March,
1998, 114 senior college students attended an
entrepreneurship training program until June, 1998.
They developed their entrepreneurship projects under
the supervision of specialists in areas they them-
selves had selected.

15 of these projects were accepted in July, 1998,
and the project owners, that is newly graduated
candidate entrepreneurs, followed intensive English
language training programs in Ankara, İstanbul and
İzmir, while serving as **stagiaire** in establishments
relevant to their projects in September through
December, 1998.

These young candidate entrepreneurs are currently
continuing their training in business English, confer-
ence techniques, individual leadership and market-
ing. Once this training is complete in February, 1999,
the candidate entrepreneurs will go abroad to join
establishments relevant to their projects for their
second terms as **stagiaire**.

The candidate entrepreneurs will return home by
June, 1999, with their training and businessplans
complete, ready to invest in the GAP Region.
GİDEMs will continue with their support for con-
verting the young entrepreneurs' business plans into
real investments.

haber
.....
başarı öyküsü

TİGRİS TEKSTİL VE SAHİBİ TARIK ÇİÇEK

Tarık Çiçek, Owner, Tigris Tekstil

Tarık Çiçek 1956 yılında Diyarbakır'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Diyarbakır'da tamamlayan Çiçek 1974 yılında İstanbul'da, 1979 yılında ise Hollanda'da bir tekstil firmasında çalışmaya başladı. 1984 yılında Amsterdam'da "Diyar Konfeks" adında küçük bir atelye kurdu. Buradaki çalışmaları 1996 yılına kadar devam etti.

1997 yılında Diyarbakır'a döndü ve aynı yıl Tigris Tekstil'i kurdu. 1 yıl kadar şirketin kurulma işlemleri devam etti. 8 Aralık 1998 tarihinde ise faal olarak üretime geçti. Tarık Çiçek GAP-GİDEM için şunları söylüyor:

"Bir arkadaşımın Diyarbakır'da böyle bir kuruluş olduğunu duydum ve yardımcı olabilecekleri umuduyla GAP-GİDEM'e başvurdum. Onlar da işletmeye geçene kadar birçok konuda gerçekten yardımcı oldular. Bu da işlerimizi kolaylaştırdı. Özellikle acil ihtiyacımız olan düşük faizli mevcut kredi koşullarının bulunması, bu kredilere başvurulması ve takibi sırasında büyük destekleri oldu. Bunun dışında bizim için örnek fizibilite çalışması hazırladılar ve ayrıca daha sonraki aşamada geçmeyi düşündüğümüz OSB'den yer alınması konusunda da yardımcı oldular. Bizlere yaptıkları katkılardan dolayı kendilerine çok teşekkür ediyoruz."

Mr. Tarık Çiçek, 43, of Diyarbakır, completed primary and secondary education in his hometown and then off he went to places. In 1974, he started work in a textiles firm in İstanbul. In 1979 he started work in a textile firm in Netherlands. In 1984 he started his own business, a small production shop called "Diyar Konfeks", in Amsterdam.

He packed up in Amsterdam in 1996 and returned to Diyarbakır, in 1997, to start a new business, that is, "Tigris Tekstil", which started production in December, 1998. Here is what Mr. Çiçek has to say about GAP-GİDEM:

"I heard from a friend that there was such and such an agency called GAP-GİDEM and, figuring that they could be helpful, I applied. Indeed they were helpful in many areas all the way through until we became operational. This made our jobs easier. They were particularly and greatly supportive in regard to our urgent need for low interest credits; locating, applying and following up such credits. They also prepared a sample feasibility study for us and helped us secure a lot in the organized industrial zone to where we plan to relocate later on. We owe them many thanks for their contributions."

okuyucu köşesi

OKUYUCU KÖŞESİ

Readers' Corner

Yıllardır bütün yüzücülerin aralarında anlattıkları ve benim de hayal ederek dinlediğim GAP Yüzme Yarışları maceralarını bu sene gerçekleştirdim. Bunun için sıkı bir antrenman programını uyguladım.

Kafilenin Ekim ayının ilk haftası hareket etmesine rağmen işim nedeniyle ancak yarış günü olan 10 Ekim Cumartesi sabahı THY'nin saat 06.30 uçağıyla İstanbul'dan hareket edebildim. Uçak Ankara'dan kalktıktan bir süre sonra kuzeyden-güneye inen bir çizgi adeta GAP bölgesinin kaderini çiziyordu. Bu ilk defa geçtiğim çizginin doğusunda kalan uçsuz bucaksız topraklar yeşilin bütün tonlarına bürünmüş ve benim içimdeki keşfetme duygusunu kabartmıştı. Ayrıca uçaktaki yabancıların çokluğu beni hem mutlu etmiş hem de üzümüştü. Sevincimin sebebi yörenin dünyaya kavuşması, üzüntüm ise bizim insanımız uyurken yabancıların projelerini, projeksiyonlarını ve sonradan da öğrendiğim gibi yatırımlarının meyvelerini almaya başlamış olmalarıydı.

Elimde harita, ufak bir çocuk gibi Şanlıurfa havaalanına indikten sonra nasıl ATATÜRK Barajına gidebileceğimi inceliyordum. Urfa havaalanında yönlendirici, bilgilendirici veya turizm enformasyon bürosu hatta Urfa'nın turistik haritasını satan bir yer bile yoktu. Bu ise bana taksi şoförleriyle pazarlık yaparken diyalogu derinleştirip bilgiler edinme fırsatı verdi. Daha sonra THY'nin servisiyle Urfa'ya oradan da Adıyaman dolmuşuna bindim. Yolculukta GAP şölenine giden Harran Üniversitesi öğrencileri ile

This year, at long last, I had the pleasure of participating in the GAP swimming competitions, which I have been hearing fellow swimmers talk about enthusiastically during the past few years.

Although I was able to insert in my schedule a rigorous exercise program to get prepared for the competitions, my work kept me from taking the organized flight from İstanbul ve Şanlıurfa with the rest of the crowd in the first week of October. I couldn't leave İstanbul until the 10th of October, the "D" day of the competitions. So I had to travel to Şanlıurfa alone.

The flight from İstanbul to Şanlıurfa takes a little over an hour and I was on the 6.30 a.m. flight. As I was looking out the window on board the plane cruising the morning skies, I imagined a line running north-south; a line I was crossing for the first time. The land mass to the east of this line had put on all shades of green, somehow arising in me the desire to explore.

There were quite a few foreigners on board. Their multitude both pleased me and saddened me. I was pleased because I thought the GAP area was finally opening up to the rest of the world. I was saddened because I thought foreigners were moving in to the area more quickly than our own people; exploring, projecting, investing and, as I found out later, already collecting dividends.

So, I was there, at Şanlıurfa airport, examining the map in my hand trying to figure out how to get to Atatürk Dam. There weren't any information facilities at the airport, for tourists or otherwise, not even a kiosk vendign maps. But the absence of a formal information booth led me to the opportunity to chat

iktisatçı gözlüğümü takıp konuştum. Hepsi heyecanlı ama sadece bazıları kendini yeniliklere, bilgilerinin ilerleterek hazırlamaları gerektiğinin farkına varmış çoğunluk ise babadan gördükleri usullerin devam edeceği saplantısıyla kendilerini geliştirme ihtiyacı duymuyorlardı. Yolculukta, arazilerin mülkiyet yapısındaki bozukluğun gençlerin çıkış yollarının tıkayan temel nedenlerin başında geldiği izlenimini edindim. Bayanlar ise makyajları ve giyimleri ile her yerde olduğu gibi burada da iktisadi kalkınmanın kırbacı olma özelliğini taşıyor gibi geldi. Yaklaşık bir saat sonra ATATÜRK Barajı'nın kapısına geldim

Yarış kısa süre sonra başladı ve biz yüzücüler Adıyaman il sahilinde verilen Start ile Urfa il sahiline alkışlar arasında çıktık. Ben üzerime düşen görevi yerine getirip kategorimde 3.'lük madalyamı aldım. Akşamına DSI tesislerinde verilen açık hava yemeği ile Olimpiyat kafilesi ve gazeteciler ağırlandı. Yemekte tanıştığım GAP yöneticileri konularının profesyonelleri olduklarını her soruya verdikleri cevapla ortaya koydular. GAP İdaresi elemanlarını dinlerken buralarda yeni bir dünyanın kurulduğu izlenimini edindim.

Ertesi sabah erkenden kalkıp çevreyi gezdim. Her bastığım yerden katır kutur sesler çıkıyordu. Bu sesler nemli topraklardan fıskıran taze filizlerin

with the cab drivers; negotiating a fare, deepening the conversation and thus gaining additional insight - and then taking the bus anyway!

THY's service bus dropped me off at city center where I took the "dolmuş" to Adıyaman. I put on my economist's glasses as I got, during the ride, into a discussion with students from Harran university, who were like myself on their way to the GAP sports festivities. They all had at least one thing in common: they were all excited. Excited about the festivities, about the GAP and the region, about the country and about life in general. But while some of them seemed to be aware that they needed to increase and expand their knowledge in order to get prepared for all the changes coming up fast, the majority seem to feel no need to develop themselves, presumably because they figured they could get by with the traditional ways, the ways of their fathers and grandfathers. I developed the impression, during this conversation, what the faults in the structure of land ownership was a leading reason for the existence of dead-end streets frustrating the young people in the GAP region. As to women, it seemed to me that they functioned as the whip of economic development in this region, as they did everywhere else in the world.

The dolmuş ride to the gate of Atatürk dam area took about an hour. Competitions began a little while after I arrived there. Us the swimmers took the start at Adıyaman coast of the dam lake and finished at Şanlıurfa coast - with applause! Me, I won the third place in my category, thank you!

Athletes and journalists were invited to dinner under the evening skies at DSI facilities. I met official from the GAP administration of whom I asked a few questions. It was clear to me from the answers I got that I was talking to professionals. As I was listening to them, I felt that a whole new world was being built around these places at the GAP area.

I rose early the next morning and took a walk around. Wherever I stepped, the soil was making a crackling sound. This was the sound coming off as I stepped on and broke the fresh and lively stems of the young shoots sprouting from under the soil. It was as if abundance itself was screaming from under the soil, announcing its arrival.

her bastığımda kırılan diri saplarının sesleriydi. Bereket topraktan fıskırıyorum diyordu adeta. Öğleden sonra uçakla dönecek olmamın verdiği aceleyle görmem gereken yerlerin ve almam gereken hediyelerin sıralamasını yaptım. Kafile otobüsüyle Urfa'ya vardık ve herkes bir yerlere dağıldı. Randevu yerimiz kalkıştan hemen önce taze baklava çıkartacak olan tatlıcıydı. Gezilecek yerlerin başında Balıklı göl ve kutsal yerler vardı. Oraya dolmuşla vardıktan sonra 7 yaşlarında bir rehber edindim ve kısa sürede heyecanlı bir futbol maçını radyodan dinler gibi yörenin tarihini öğrendim.

Alışveriş listemin başında kırmızı pul biber ve fıstık vardı. Bunları çarşının içinde kısa bir pazar araştırması sonrasında gözüme kestirdiğim bir dükkandan pazarlık yaparak temin ettim. Randevu noktasından tatlıları da aldıktan sonra havaalanına geldik.

Ankara uçağı elektronik bir arıza yapınca bir süre bekledik. THY'nin bölgenin bir başka havaalanına uçuş yapan uçağı olsa gerek, uzay filmlerini anımsatırcasına Şanlıurfa havaalanına inerek beklenen donanımı iki teknisyenle birlikte bırakıp kalktı. Olimpiyat kafilesi olarak bizde evlerimize yaşadıklarımızı fotoğraflarla anlatmaya döndük.

Eksiğini hissettiğim üç şeyden birincisi kafileden ayrı gittiğim için Nemrut'tan güneşin doğuşunu kaçırmış olmam, ikincisi yörenin bereketli yeşil topraklarında koparıp canımın içine koymak istediğim fıstık ağacı fidanını alamamış olmam ve üçüncüsü de kaçırdığım altın madalya.

I made a quick priority listing of places I thought I should see and gifts I thought I should get - all in time to catch the afternoon flight back to İstanbul. As soon as the team bus arrived at Şanlıurfa, we scrambled. Our place of rendezvous was the sweet shop due for offering fresh "baklava" only a little while before we had to board the plane.

At the top of my list of places to see was "Balıklı Göl" and the sacred sites around it. Upon arrival there by dolmuş, I got myself a young guide - very young indeed, seven years old! - and, in a very short time, I found out about the history of the area as if listening to a live radio broadcasting of an exciting game.

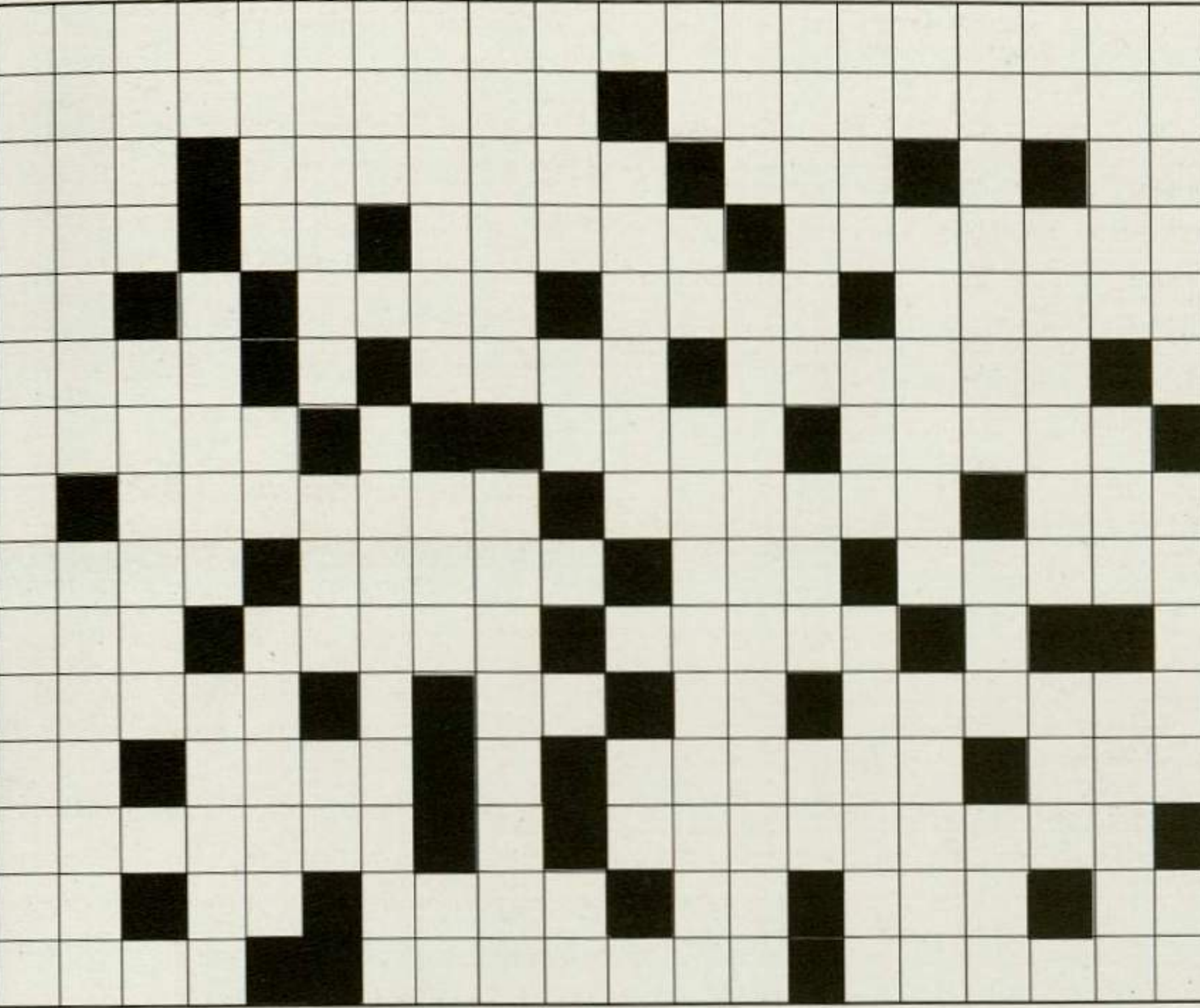
And at the top of my shopping list was coarse ground red pepper and pistachios! I procured these items from a shop which I set my eyes on after a quick market research in "çarşı". Then on I went to the point of rendezvous; we got on our bus and rode to the airport.

We had to wait while they were fixing an electronic problem on the aircraft we were supposed to board. We watched another aircraft of THY land and take off the short air strip in a way reminding us of the spaceships, dropping off the hardware and two technicians to fix our plane. Next; us the water sports team were on our way home with the films of photograph in our cameras to tell the tale.

I still regret having to leave the GAP area without having done or taken with me three things: First, I missed watching the dawn from atop the Mount Nemrut - a truly unique experience, I'm told - because I traveled to Şanlıurfa apart from the rest of the team. Second, that pistachio sapling I wanted to -but couldn't- take home with me from the fertile expanses of the GAP region. And last, but not the least, that gold medal I missed!

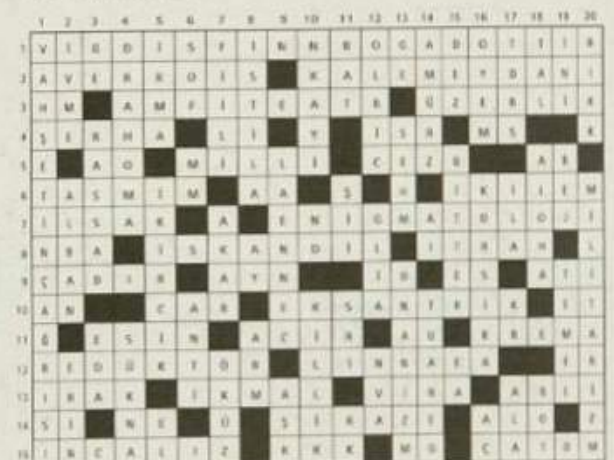
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- 1 - Kasım ayında Ankara'da bir mücevher mağazasının açılışına gelen ünlü top model.
- 2 - Değginlik, ilişkinlik; Tıp'da bir komplekse adım veren Thebai'li kahraman.
- 3 - Bir zaman birimi; Bazen süs bitkisi olarak da yetiştirilen otsu bitki ya da çalı.
- 4 - Türk Malı'nın simgesi; Türkler; Yellenme
- 5 - İmmiş, indirilmiş; İşaret, parola, nişan; ..... Kağan (Göktürklerin kurucusu)
- 6 - 1965-1966'da gerçekleştirilen ABD insanlı uzay uçuş programı; Gravimetri aşamalarında kullanılan C.G.S. ivme birimi; Viol ve keman ailesinden çalgıların teknesinin orta bölümünde her iki yanda da bulunan C harfi biçimindeki oyuklar.
- 7 - Bir beyaz eşya markası; 1910-1989 arasında yaşamış, Beşiktaş'ın efsanevi futbolcusu.
- 8 - Togo'da bir kent; Bir kükürt-demir bileşimi; Gözde
- 9 - Gilbert ..... (1905-1997 arasında yaşamış, Kaptan kid, Büyük Sirk, Panço Villa'nın Hazineleri gibi filmlerde oynamış Meksima asıllı film oyuncusu); Karagöz'ün başlığı.
- 10 - Nazım Hikmet'in bir oyunu; Akdeniz'de Fransa'ya bağlı bir ada; Nazi hücum kitabı.
- 11 - Yüzgeçsiz bir balık; Vietnam krallık hanedanları.
- 12 - Benzer; Bir haber ajansı; 1606-1669 yılları arasında yaşamış ünlü Hollandalı ressam.
- 13 - İnak, dogma; Gregoriode..... (1923-1696 arasında yaşamış ve özellikle sömürge toplumuna karşı hicir şiirler içeren bir yapıtın yazarı olan Brezilyalı şair)
- 14 - Rusya'da bir ırmak; Belçika'da bir sayfiye; ...P (Bir siyasal partinin)
- 15 - Erzurum'un bir ilçesi; Bir Belçika kentinin Hollandaca adı; Sığırın öd kesesinden çıkan ve halk arasında sarılığa karşı kullanılan bir taş.
- 16 - Bir soru eki; Jean Pierre ..... (1922 doğumlu ünlü Fransız flütçü); Av.
- 17 - Tek tek ya da salkım halinde beyaz, parlak kırmızı ya da pembe çiçekli, karşıt yapraklı, otsu bitki; Gözyaşı; Eski dilde arka.
- 18 - Ünlü bir otomobil markası; Yufka biçiminde kurutulmuş meyva ezmesi; Alfabe.
- 19 - Büyü, tılsım, sihir; İstanbul Sanayi Odası'nın kısa yazılışı; ..... de Guzman (1913-1666) arasında yaşamış Portekiz Kraliçesi)
- 20 - Daha önce Atatürk Barajı sınırları içinde kalıp yeri değiştirilen ilçe merkezi; ..... PAR (1936 doğumlu filmde çevirmiş Devlet Tiyatrosu Oyuncusu); Yabani hayvan barınağı.

Geçen Haftanın Cevabı

SOLDAN SAĞA

- 1 - "Güldürerek Ahlakı Düzeltir" anlamında, Ozan Santeul'un komediyi betimlemek için tasarladığı ve tiyatrosunun perdesine asması için soytarı Domenico'ya armağan ettiği, özlü söz.
- 2 - "Schindler'in Listesi" ile ünlü ve son olarak Sefiller'de oynayan aktör; GAP Bölgesindeki illerimizden biri.
- 3 - Panseller topluluğu; Muhayyile; Yasalarla korumaya alınmış alan; Samaryum'un simgesi.
- 4 - Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'nin kısaltması; ilgi zamiri; Olgu; Eski Roma'da kanal, hendik ya da yapay su yolu.
- 5 - Disprosyum'un simgesi; Almanca'da "Hayır"; Sahne zemininin seyirciye en yakın kısmında soldan sağa sahne boyunca uzanan yüksekçe kısım; Orhan..... (1922 doğumlu oyun yazarımız).
- 6 - İstanbul taşımacılık şirketlerinin 1939 yılında birleştirilmelerinden oluşan kuruluşun simgesi; Yapılmış, gerçekleşmiş iş; Üç silahşörlere denir.
- 7 - Çoğunlukla gençlerin özel salonlarda oynadıkları bir bilgisayar oyunu; Ünlü bir mizah dergimiz; Tam duygusuzluğa varan gevşeklik, iradesizlikten gelen sürekli cansızlık.
- 8 - Fuat havzası projeleri arasında yer alan bir baraj ve anlama tesisi; Değişken direnç olarak kullanılan ve direnci, bağlantıları sökülmeden ayarlanabilen aygıt; Bir ilimizin kısa yazılışı.
- 9 - James.... (1928-1779 yıllarında yaşamış İngiliz denizci ve keşif); Denizcilikte alt kısımda ya da aşağıda bulunan parça için kullanılan sözcük; Kapatılmış bir siyasal parti; Vietnamlı Le hanedanının kurucusu.
- 10 - Bir dönemde türünün en sevilen parçası olan parkı; ABD'de ırmak; Eski dilde on biriken yer, havuz.
- 11 - Aranılan bir şeyi bulmaya yardımcı olacak iz, belirti ya da veri; Şarkı, türkü; Yüz, çehre; Erzurum'un bir ilçesi.
- 12 - Bilinmeyen eski bir tarihi anlatmakta kullanılır; Babanın erkek kardeşi; Söyleyeni bilinmeyen şiir; Bunluk, sıkıntı.
- 13 - Moritanya'da Adrar bölgesinde önemli bir demir madeni; Kyoto'nun kuzeydoğusunda bir Japon tapınağı.
- 14 - Evropiyum'un simgesi; Tunus'un plaka işareti; Patricia..... (1998 yılında Ankara Müzik Festivali'ne gelen ünlü Fransız şarkıcı); Bir akademik ünvan; Kiremitle demirin bileşimlerinden biri; Bir nota.
- 15 - Reich'un başlıca güvenlik örgütünün kısaltması; Kimi iskabil oyunlarında kullanılması gerektiğinden bir tarafa bırakılan kağıtlar; Adıyaman-Göksu..... (GAP'ın Toprak ve Su Kaynaklarını Geliştirme Projelerinden biri)

Bu bulmacanın tümünü doğru cevaplandırarak okuyucular arasında kura ile seçilecek ilk üç okuyucuya, GAP yayınlarından oluşan kitap seti armağan edilecektir. Okuyucuların cevaplarını 15 Aralık 1998 tarihine kadar yandaki adrese göndermeleri gerekmektedir.

ADRES : "GAP Review"
T.C. BAŞBAKANLIK GAP BÖLGE KALKINMA
İDARESİ BAŞKANLIĞI
Cinnah Caddesi Willy Brandt Sokak No: 5
06680, Çankaya-ANKARA

ÇATOM

Bilgi ve aynı yardımlarınız için
Türkiye Kalkınma Vakfı Diyarbakır Bölge Müdürlüğü'ne
(0.412.235 77 90-91)

veya

GAP İdaresi Şanlıurfa Bölge Müdürlüğü'ne
(0.414.314 17 50)

başvurabilir;

Nakdi yardımlarınızı Türkiye Kalkınma Vakfı
Vakıflar Bankası Finans Market
2002124 No.lu ÇATOM hesabına yatırabilirsiniz.